

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra slavistiky

Magisterská diplomová práce

**Současný ukrajinsko-ruský konflikt v mediální sféře:
jazykové a tematické stereotypy**

**The current Ukrainian-Russian conflict in the media sphere:
linguistic and thematic stereotypes**

Bc. Olesia Pauk

Obor: Ukrajinská filologie – Aplikovaná ekonomická studia

Vedoucí práce:

Mgr. Radana Merzová. Ph.D.

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jen
prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 07.06.2021

Podpis _____

Poděkování

Mé poděkování patří všem, díky kterým mohla tato práce vzniknout. Především však Mgr. Radaně Merzové, Ph.D za její odborné vedení a cenné rady.

Obsah

Úvod.....	5
1. Teoretické a metodologické principy současné žurnalistiky	7
2. Historická část	
2.1. Pojetí informační války	12
2.2. Zjištění stavu současné ruské žurnalistiky.....	14
2.3. Sociokulturní jevy a procesy probíhající v ruské mediální společnosti....	18
2.4. Internetová média jako moderní druh sdělovacího prostředku.....	21
2.5. Koncept webových médií v Rusku.....	24
2.6. Ruská a ukrajinská politika v boji proti propagandě.....	27
2.7. Zjištění stavu současné ukrajinské žurnalistiky.....	29
3. Praktická část	
3.1. Analýza klíčových témat prosazovaných vybranými ruskými internetovými zdroji o východní Ukrajině.....	38
3.2. Analýza klíčových témat prosazovaných vybranými ruskými internetovými zdroji o Krymu.....	51
3.3. Hlavní témata vybraných publikací ukrajinských online médií.....	76
Závěry	86
Anotace	90
Resumé.....	91
Seznam použité literatury.....	95

Úvod

Aktuálnost tématu. Na konci 80. let se termín „informační válka“ rychle stal populárním; postupem času se objevilo velké množství interpretací pojmu informační války, které vedly ke zmatku v porozumění a správného vnímání tohoto jevu. Termín „informační válka“ prošel dosti znatelným vývojem, často byl vystaven pokusům přizpůsobit jej konkrétním bojovým informačním útokům. Proto lze považovat problém vyjasnění pojmu informační války během ozbrojeného konfliktu mezi Ruskou federací a Ukrajinou za zcela relevantní. Rozsah dopadu informací na společnost má dvojitý vliv.

Na jedné straně máme fenomén pozitivní komunikace, jelikož postupně proniká do povědomí publika. Je to ale možné pouze v případě, když novináři, jakožto zprostředkovatelé informací, sledují primární, ušlechtilý účel žurnalistiky, a to objektivní informování společnosti. Na druhou stranu lze neustále pozorovat silné informační útoky, za jež je považován čistě propagandistický obsah novinářských publikací. Takové praxe informačního ovlivňování společnosti aktivně využívá Ruská federace vůči Ukrajině.

Aktuálnost práce spočívá v tom, že v důsledku informací poskytovaných ruskými médii o Ukrajině se vytvořila celá řada stereotypů, a antiukrajinský obsah ruských médií je součástí politiky Ruska, která se zakládá na nasazení skutečné „horké“ války, bojové činnosti, jež vedla a vede k četným lidským ztrátám, ničení slibných hospodářských odvětví a skutečnému ohrožení územní celistvosti a svrchovanosti Ukrajiny. Analýza ukrajinských zkušeností při fungování médií v průběhu informační války ukázala, že na rozdíl od Ruska, kde je každý informační útok pečlivě naplánován a proveden se zvláštní péčí a přesností, je Ukrajina stále v procesu výcviku boje proti informačnímu agresorovi. Proto je relevantní se tímto problémem zabývat a zohledňovat ruskou informační agresi ve vlastní mediální praxi.

Účelem práce je definovat pojem „informační válka“ v kontextu komparace ukrajinských a ruských publikací o válce na obsahové úrovni. K dosažení tohoto cíle jsou stanoveny následující úkoly:

- zanalyzovat pojem „informační válka“ v kontextu sociální komunikace;
- probádat organizační a legislativní základnu pro fungování ruských a ukrajinských internetových médií;
- odhalit případnou propagandistickou povahu vybraných online materiálů;

- vyzdvihnout a prozkoumat obsah zpráv o současných událostech na Ukrajině, které poskytují jistá ruská a ukrajinská internetová média;
- představit hlavní témata online publikací ruských a ukrajinských online médií.

Předmětem výzkumu je novinářský segment internetového prostoru Ruska, který je považován za významný nástroj informační války proti Ukrajině, a online mediální prostředí Ukrajiny, která se snaží dát odpor ruským manipulačním technikám a přiklání se k odlišné mediální politice.

Stupeň vědeckého zpracování problému. Klíčovými k analýze byly vědecké publikace předních ukrajinských a zahraničních vědců, vědecké teorie a aplikované koncepty, které tvoří základní vědecké postoje ke strategii a taktice vedení informační války. Je třeba poznamenat, že ve vědeckých studiích sociální komunikace není otázka informační války, zejména jako nástroj ruské agrese na Krymu a prozatímne okupovaných území Doněcké a Luhanské oblasti (укр. – ОРДЛО), prozkoumána dostatečně, je prezentována v některém slova smyslu chaoticky, jelikož jsou z většiny rozebrány pouze vybrané rysy tohoto pojmu, a ukrajinská zkušenost je analyzována povrchně, kde studia nepředstavují stanovené konkrétní techniky, jak předejít informačním útokům ze strany Ruské federace.

1. Teoretické a metodologické principy současné žurnalistiky

Žurnalistika je sociální nástroj fungující za účelem poskytování všestranných a objektivních informací všem subjektům společnosti o sociální skutečnosti, což je nutné pro optimální fungování ostatních sociálních nástrojů a společnosti jako samoregulačního systému.

Sociální poslání žurnalistiky spočívá ve formování veřejného mínění a ovládnutí lidských emocí. Fungování žurnalistiky se nyní zajišťuje přes její infrastrukturu, která se skládá z technických, informačních, organizačně-správních a vzdělávacích institucí (Bebyk, 2006).

Žurnalistikou se také rozumí sběr a interpretace informací o událostech, tématech a tendencích současného dění. Vyskytuje se v různých žánrech a formách a má za úkol tyto informace nadále šířit mezi širokou veřejnost.

Mluvě o šíření získaných informací, je důležité vymezit funkce žurnalistiky a tím pádem zjistit, k čemu konkrétně slouží. Prozatím funkční koncepce žurnalistiky je nejpřesněji popsána v knize amerického vědce Denise McCuella „Úvod do teorie masové komunikace“. Autor shrnul názory svých předchůdců G. Lasswella, C.R. Millsa a navrhl následující funkce žurnalistiky. Podle něj je jejím nejdůležitějším účelem *informování*, tj. poskytování informací o událostech v zemi a ve světě. Další významnou funkcí je funkce *korelace*, podle níž má žurnalistika vysvětlovat, interpretovat a komentovat obsah událostí a zpráv, podporovat stávající správní orgány a normy, koordinovat různé činnosti, usilovat o konsenzus a stanovovat priority. Dále by žurnalistika měla být „*dědičná*“, což znamená sledovat své dominantní kultury, ale zároveň uznávat i subkultury a další nové kulturní vlivy, a také formovat a podporovat společné hodnoty. Jako další Denis McCuel uvádí *funkci mobilizace*, která spočívá v provádění veřejných kampaní za politický, válečný, hospodářský rozvoj, zaměstnanost a někdy i náboženství. A jako poslední je *funkce pobavení*, která se zakládá na poskytování zábavy, rozptýlení, relaxace a snižování napětí ve společnosti.

Pod žurnalistikou se rovněž rozumí shromažďování a interpretace získaných informací o událostech, probíhajících v konkrétním časovém měřítku, reflexe významných témat a tendencí současného života. Realizuje se v různých formách a žánrech, aby se pomocí určitých nástrojů mohla následně šířit mezi cílové publikum.

Je patrné, že jakýkoli žurnalistický záměr se vyjadřuje v podobě konkrétního žánru. Pokaždé, když si čtenář otevírá noviny, naráží nejen na obyčejné texty, ale na noticku, článek, lokálku, rozhovor, esej a další žánry. Z tohoto důvodu jsou žánry komunikativními kanály pro určitý druh informací. A proto se novinář musí naučit vidět realitu očima žánru, protože tuto

realitu je možné pochopit pouze ve spojení s určitými způsoby jejího vyjádření. Žánrová klasifikace mu slouží pro objevování, vnímání, porozumění a výběr reálného materiálu.

Genologie je věda (v žurnalistice a literatuře), která studuje dělení textů na rody a žánry, a také zkoumá jejich vývoj. Kromě toho, se zabývá otázkou, jak by měly jednotlivé žánry vypadat, tzn. je strukturuje, a také definuje jejich základní rysy, vymezuje, jaký styl a kompozici používají apod.

Samotný pojem „žánr“ vznikl v 17. století ve Francii jako literárně-vědný termín pro označení literárního díla. Pro vysvětlení tohoto pojmu lze využít následující definici: „Žánr je formálně a obsahově uzavřená textová jednotka, která se vyčleňuje na základě tří složek komunikátu – jazykové, tematické, kompoziční (tektonické)“ (Bucharcev, 2006).

Žánry žurnalistiky jsou stabilní formy nebo typy žurnalistických děl, spojené podobným obsahem a formálními rysy. Nejdůležitějšími principy genologie, uplatňující se v žurnalistice, jsou následující (Bucharcev, 2006):

- 1) Podstatou formování a dělení celkové tvorby na rody a žánry je specifická lidského poznání, jelikož celé spektrum žánrů slouží pro větší přehlednost a lepší porozumění realitě;
- 2) Každý žánr dokáže ovládnout realitu jen částečně a omezeně, což odůvodňuje možnou existenci více než jednoho žánru;
- 3) Žánr je komplikovaný soubor nástrojů a způsobů vnímání reality;
- 4) Žánr je soubor kolektivní orientace v realitě a způsobech jejího pochopení, žánr nepatří konkrétnímu autorovi, ale kolektivnímu vědomí;
- 5) Žánry žijí v současnosti, ale pamatují si i minulost;
- 6) Žánr je nástroj na propojení tvorby s konečným spotřebitelem a uspokojení jeho očekávání.

Různorodost úkolů, které novináři mají před sebou při vypracování konkrétní publikace, způsobuje velkou rozmanitost rysů těchto publikací, což je důvodem rozdělení na různé žánrové skupiny.

Důležitou roli při formování žánrů hrají *personifikační (monologické)* a *dialogické* formy výkladu (Bebyk, 2006). Aplikace první formy je povinnou podmínkou pro výskyt monologických žánrů, jako jsou poznámky, články, glosa atp. Aplikace druhé formy opodstatňuje vznik materiálů dialogických žánrů, tj. interview, anketa, polemika atp. Často se ale výchozí formy kombinují a syntetizují. Proto v současné praxi vznikají tzv. hybridní žánry, neboli kvazižánry, jež mohou obsahovat rysy několika stávajících žánrů. Například, s rozvojem sportu, pořádáním olympijských her, mistrovstvím v určitých sportech se začal dynamicky

rozvítet i žánr sportovní žurnalistiky. Žánr zahrnuje nejen tištěné reportáže, ale také vysílání a komentování závodů a zápasů. Podle mnoha klasifikací v mnoha zemích se žánr sportovní žurnalistiky nepovažuje za skutečný žurnalistický žánr. Daný žánr vyžaduje dokonalou znalost tématiky, pravidel týmových her, rychlou schopnost přesně komentovat události během hry. A proto lze usoudit, že žánrové rozdělení je tak nestálé a značně vágní, hranice mezi jednotlivými žánry se stírají. Žánry se prolínají a diferencují, uplatňují se v nich nové prvky, tudíž pojem „čistých“ žánrů se pomalu začíná ztrácet. Nejdůležitější rysy konkrétního žánru se ale zachovávají, což napomáhá recipientovi lépe pochopit dílo a zasadit ho do kontextu.

Na základě výše uvedených rysů žurnalistického žánrového systému (dynamičnost, hierarchičnost, posloupnost, flexibilita, pohyblivost komponentů atd.) výzkumníci klasifikují, systematizují žánry na skupiny. Podle H. Melnyk většina teoretiků žurnalistiky vypracovala klasifikaci žánrů s ohledem na jejich stálé (konstantní) rysy, které lze vyvodit ze třech typů vnímání reality – faktografického (empirického), výzkumného (teoretického) a umělecko-výzkumného. Toto tvrzení nám umožňuje mluvit o třech typech textů – zpravodajských, analytických a publicistických. Jinými slovy, v každém tomto případě můžeme vyčlenit jeden stálý (dominantní) rys, který se projevuje v žurnalistickém textu – informovanost, analytičnost a umělecké prvky (Bohomolova, 2011). Takové klasifikace se držela sovětská žurnalistika, jedná se o dlouholetou tradici a neporušuje ji ani současná ukrajinská a ruská žurnalistika. Toto členění založila a rozvinula řada známých sovětských výzkumníků, například V.Škljar (В.Шкляр), M.Vasylenko (М. Василенко), V.Tulupov (В. Тулупов), T.Tračuk (Т. Трачук) aj. Podle nich je dělení na výše zmíněné tři typy velmi vhodné, jelikož každý vykazuje konkrétní rysy, na základě kterých lze tyto jednotlivé typy rozlišit. Tak například, úlohou *zpravodajských* žánrů je informovat o určité události, nebo jevu. Vyznačují se rychlostí, stručností, přesností podaných informací. Nevyžadují skoro žádnou analýzu ani komentář, musí být prezentovány objektivně a přesně. Patří tady poznámka, zpráva, interview, reportáž.

Analytické žánry žurnalistiky poskytují široké a podrobné podání faktů včetně jejich hodnocení, zobecnění, komentování. Mezi ně patří: recenze, komentář, korespondence, článek, investigativní žurnalistika. Předmětem investigativní žurnalistiky je obvykle nějaký významný negativní jev, a jejím účelem je identifikovat příčiny tohoto jevu.

Publicistické žánry především, představují autorovy dojmy z událostí nebo jevů, jeho osobní názory, úvahy ohledně určitých otázek. Tyto žánry zahrnují eseje, fejetony, pamflety. Od novináře vyžadují nejen dovednosti, hluboké znalosti a profesionalismus, ale také bohaté životní zkušenosti. Mohou být i velmi expresivní, často také vyjadřují subjektivní názory novináře, proto jsou tyto žánry obecně považovány za vrchol novinářské práce.

Existují však některé dodatky a názory, které se tak docela neshodují se standardním dělením na žurnalistické žánry. Zejména, V. Ruban (В.Рубан) vyčlenil pouze dva stálé druhy žurnalistiky – zpravodajství a publicistiku. Tento přístup je v současné době akceptován a implementován i v české žurnalistice.

Zpravodajské žánry podávají buď krátké, nebo rozšířené informace o události nebo jevu a odpovídají na otázky kdo? co? kde? kdy? jak? proč? Patří tady zpráva, fleš, noticka, lokálka. Hlavními rysy jsou dynamičnost v čase, tzn. informace musí být aktuální, dále spisovnost, neutrálnost, stylově nepříznakové prostředky, krátké větné celky, kondenzace formulace, což umožní poskytnutí maximálního množství informací za maximálně krátkou dobu.

Publicistické žánry se v české žurnalistice dělí na monologové, dialogové a beletristické (literární). Do monologových žánrů je zařazován článek, komentář, reportáž, nekrolog, portrét, medailon, úvaha, glosa aj. Dialogové žánry zahrnují polemiku, interview, anketu, duel. Mezi beletristické žánry patří fejeton, sloupek, esej, soudnička, karikatura, fraška aj.

Jak jsem již dříve zmínila, hlavní tendencí současných žurnalistických žánrů je jejich vzájemné proniknutí a obohacení. Zpravodajské materiály často získávají analytické rysy, a některé analytické žánry jazykově-stylistickými a lexikálními prostředky se přibližují k publicistickým žánrům. Je proto důležité mít neustále na vědomí, že většina žánrů buď to v novinách, nebo v televizních pořadech či internetových zdrojích svou „čistou“ podobu pomalu ztrácí. Můžeme pokaždé pozorovat, jak se žánry mění a prolínají se. Tento jev je odborníky nazýván difúzí. V tomto „styčném bodě“ jsou komplikované životní situace, dramatické střety a mezilidské vztahy mnohdy vyjádřeny lépe a jasněji.

Pro sdílení veškerých informací, které mohou být prospěšné a užitečné pro publikum žurnalistika používá termín *masmédia* neboli *masová média*. Pojem pochází z latinského slova „médiu“ neboli prostředek. Ze samotného názvu vyplývá, že se jedná o hromadné sdělovací prostředky s velkým počtem oslovených příjemců, nazývaných masa. Takovými prostředky je tisk, televize, rozhlas a v neposlední řadě i internet. Všeobecně jsou však hromadnými sdělovacími prostředky „*veškeré druhy masově šířených obrazových a zvukových záznamů, stejně tak jako všechny vysoko nákladové tiskoviny.*“ (Musil, 2005)

Tisk se považuje za nejstarší a nejlevnější sdělovací prostředek. Pod tuto kategorii spadají noviny, časopisy a jiné tiskoviny, které se vydávají opakovaně v určitých časových intervalech.

Rozhlas je v podstatě nejpřístupnějším médiem, jelikož ho můžeme poslouchat téměř všude na všech zařízeních – doma, v práci, v autě, ve veřejné dopravě. Vyznačuje se pohotovým zprostředkováním krátkých informací, které se zaměřují na širší okruh posluchačů, v čemž spočívá hlavní výhoda tohoto prostředku. Nevýhodou ale je, že většinou recipient tyto

informace vnímá jen letmo a nezaměřuje příliš svou pozornost na sdělení, takže na ně dokáže rychle zapomenout, nebo přeslechnout bez možnosti zpětného ověření.

Televizi pokládáme za nejvlivnější druh médií, neboť je orientovaná na všechny cílové skupiny, bezproblémově se přizpůsobuje zájmům konkrétního publika a uspokojuje jejich požadavky díky obrovskému spektru nabízených pořadů. Další nepopíratelnou výhodou je okamžité zprostředkování informací přímo z míst činu. (Musil, 2005)

Internet je poměrně nový druh sdělovacího prostředku. Vznikl v důsledku technologického vývoje a dokázal velmi rychle vyšplhat na stejnou úroveň jako tradiční masmédiá. Vzestup internetu je ale nezatlačil do pozadí, ale naopak je donutil přizpůsobit se novým tržním podmínkám.

Se vznikem internetu úzce souvisí **elektronická (internetová) periodika**, která v oborové terminologii znamenají „periodické publikace, které jsou přístupné v elektronické podobě a obvykle distribuované v síti internet. Mohou mít souběžná vydání nebo historické předchůdce v tištěné podobě. K elektronickým periodikům patří zejména elektronické časopisy a elektronické noviny.“ (Elektronické periodikum)

2. Historická část

2.1. Pojetí informační války

Ruskou vojenskou agresi proti Ukrajině aktivně doprovází informační válka. Jelikož hromadné sdělovací prostředky jsou hlavním zdrojem informací pro společnost, jsou nejúčinnějším nástrojem vlivu při formování veřejného mínění. V globalizaci společnosti se média stala nedílnou součástí moderního života, jsou schopna deformovat vnímání reality, což vede k významným sociálním důsledkům. Jasným příkladem tohoto jevu je ruská informační válka, vedená proti Ukrajině, která doprovází ruskou invazi na Ukrajinu, vedení vojenských akcí s četnými lidskými oběťmi a zničení slibných odvětví ekonomiky na prozatímních okupovaných územích Doněcké a Luhanské oblasti.

Zároveň musím také poznamenat, že pojem informační války, stejně jako tento jev sám o sobě, je docela kontroverzní. Koneckonců, ani ve vědě stále není jednotnost při definování tohoto pojmu, jelikož je dynamický a individuální pro každou situaci. Procesy informační války nabývají stále nových forem, protože se neustále přizpůsobují současnosti a aktuálním situacím. Důsledky informačních válek jsou vždy negativní, proto se mnoho zemí po celém světě snaží vyvinout vlastní komplex opatření proti tomuto hrozivému jevu. Zejména mají takové zkušenosti ve Spojených státech, kde byly vytvořeny speciální jednotky zaměstnávající vojenské odborníky, kteří musí odbítet informační útoky ze strany nepřítele. Pro co nejpodrobnější definici pojmu „informační válka“ je nutné nejdříve vymežit význam pojmu „válka“.

Známý novinář, odborník na fungování moderních sdělovacích prostředků Peter Pomerancev konstatuje, že ruská teorie informační války má sklon k informační a psychologické válce; spočívá v dobývání jiné země, aniž by se uchýlila k dalším akcím. Jádrem informační války je lidské vědomí, psychologická sféra. Informační válka není jen o propagandě, mediálních debatách, přesvědčování atd. Informační válka je vojenská doktrína, která zahrnuje kybernetickou agresi, ekonomické, mediální a jiné prostředky agresivního ovlivňování nepřítele. V roce 2016 vydal Národní institut pro strategická studia analytickou studii *„Informační výzvy hybridní války: obsah, kanály, mechanismy odporu“* (Barovska, 2016). Šest článků pojednávají velmi podrobně o nejnaléhavějších problémech ukrajinské informační bezpečnosti, zejména (které mě nejvíc zaujaly v kontextu analyzovaného problému) o problémech souvisejících s medializací anexe Krymu a ruského vysílání pro zahraniční

recipients. The last one is considered as a tool of informational and psychological pressure on the foreign audience.

The Center for Research in Social Communications of the National Library of Ukraine V. I. Vernadskyi has published an interesting text, which does not mention the name or surname of the author. It could interest us that the unknown author considers the information war as a factor in the system of social conflicts, because these conflicts cover „problems of the industrial society, which gradually recedes into the past, and also the problems of the new society.“ Petro Burakovskij is convinced that „propagandistic efforts of Russian-controlled media (printed and electronic) devoted to the explanation of events in Ukraine in 2014–2016 were an important tool for legitimization and realization of Russian plans regarding the undermining of the unity of Ukrainian society and the destruction of the Ukrainian state.“ The author very interestingly tried to chronologize the main phases of information attacks by the Kremlin against Ukraine.

In the last period, when it comes to the naming of events in the temporarily occupied territory of Donbas and Luhansk, the term „hybrid war“ is used, which can be equated with the concept of information war. The essence of hybrid war lies in the fact that the aggressor uses non-military means of combat against Ukraine; that means, that this term indicates the uncertainty of the military conflict, the use of means, which provoke armed confrontation, but which are not traditional. Therefore, in this fight, the decisive mass communication means, which are well financed, and therefore lead to an active information war against Ukraine. In this context, we can mention the words of Pope Francis, mentioned in the article „Vulnerability of Ukraine“: „The greatest dangers of media are those, which go through the path of lies, and that is: disinformation, blackening and denigration. And the most serious of them is disinformation.“ (Eljaševska, 2015, s. 167).

Hybrid war is conducted for the purpose of manipulation of public opinion. It depicts a distorted reality, which is very advantageous for the aggressor and completely threatening for the attacked country. The main goal of hybrid war is to create in the human mind chaos and generation of various provocations „to attract“ as many supporters as possible to the side of the aggressor. Therefore, in the analysis of materials of selected Russian web sources, it can be observed, that they offer to the readers a so-called negative mythology about Ukraine, in which it is depicted as a land unsuitable for life, its government and army are bandits and fascists, who kill civilians and destroy the economy. Instead of this, Russia in this context appears as a completely different reality. It is shown as a powerful country with an authoritarian leader, capable of protecting its „brothers and sisters“ before the Ukrainian fascist regime. The oldest and probably the most unknown concept not only in Ukraine, but also in the world, which is consistent with the information war, is „propaganda“.

2.2.Zjištění stavu současné ruské žurnalistiky

V průběhu aktivního ozbrojeného konfliktu mezi Ukrajinou a Ruskem existuje velká potřeba v přesném pojmenování pojmů „informační válka“, „informační agrese“ a „propaganda“, které zapříčinily rozvinutí vojenských akcí na východní Ukrajině. Podle studií se zahraniční i domácí vědci shodují na tom, že se jedná o technologie, které „mají oběh v informační sféře, mají manipulativní povahu a jsou zaměřeny na klamání co nejširšího počtu spotřebitelů“, aby vyřadily z provozu řízení procesů společnosti (Počepcov, 2001, s. 168). Počáteční fází informační války je aktivní vývoj komplexů a metod ovlivňování lidského vědomí. Další fází je šíření stereotypů, tj. ustálených myšlenek a názorů na určité události a konkrétní lidi. Stereotypy jsou obzvláště účinné, když se šíří spolu s porovnáváním – to znamená, že porovnávají některá fakta v časovém měřítku: jak bylo něco kdysi a jaké to něco je nyní.

V průběhu šíření ruské informační války proti Ukrajině vzniklo kvůli ruským internetovým zdrojům několik druhů stereotypů o Ukrajině:

1. *Ukrajina je součástí Ruska a bez Ruska nemůže existovat.* Ukrajinci jsou tedy regionální skupinou Rusů, kteří mají svůj vlastní dialekt a určité územní rysy.

2. *Ukrajinský jazyk neexistuje.* Mnoho Rusů věří, že ukrajinský jazyk je dialekt vytvořený z ruštiny, a stanovení nezávislého ukrajinského jazyka bylo možné díky vládě tehdejšího Litevského velkoknížectví a Polsko-Litevské unie (XIII.-XVIII. st.) nebo Rakousko-Uherska (XIX.-XX. st.) na západním území současné Ukrajiny.

3. *Západní Ukrajina je srdcem „banderovců“, „ukrofašistů“ a Lvov je jejich hlavním městem.* Mnoho cizinců pocházejících z ruských mluvících zemí se tak pod vlivem lživé propagandy skutečně bojí navštívit tento region i za turistickým účelem, jelikož pevně věří, že jim tam můžou silně ublížit, obzvláště když například uslyší ruskou řeč.

4. *Majdan je projevem agrese proti Rusku.* Internetové zdroje uváděly, že se v Kyjevě Majdanu účastnily za peníze „banderovci“ a představitelé Pravého sektoru. Jejich cílem bylo zabít co nejvíce Rusů a zorganizovat povstání proti ruskému lidu.

5. *Ukrajinská kultura neexistuje.* Mnoho Rusů věří, že v ukrajinském kulturním prostoru není nic kromě vyšyvank (pozn. jedná se o součást ukrajinského lidového kroje), lidových písní a několika spisovatelů. Ukrajina tedy vděčí za veškeré ostatní kulturní dědictví Sovětskému svazu.

6. *Krym je ruský.* Krym se ale stal součástí Ruska až v osmnáctém století. V 19. století za toto území bojovaly s Ruskem vojska Osmanské říše, Británie, Francie a Sardinské království.

Navzdory skutečnosti, že Rusko prohrálo, zůstal Krym jeho součástí. V roce 1954 se Krym stal součástí Ukrajiny.

7. *Ukrajinská armáda zabíjí civilisty na východní Ukrajině.* Ruská média falšují informace o Ukrajině, aby se ukázala před diváky způsobem, který je výhodný pro Rusko. Proto je tato skutečnost jedním z důvodů eskalace konfliktu a jeho aktivní fáze. Obyvatelé okupovaných území jsou přece dezorientovaní, nedokážou hned přijít na to, kdo je přítel a kdo nepřítel. Dnes proto vidíme početnou podporu ruské armády ze strany obyvatel východní Ukrajiny. A mnoho Rusů, dokonce i těch, kteří na Ukrajině nikdy nebyli, si k Ukrajincům vytvořilo nepřátelský postoj.

8. *Etničtí Rusové jsou na Ukrajině ohroženi.* Proto vlastně i žádají Rusko, aby je podpořilo a zasáhlo do svrchovaných záležitostí Ukrajiny. Koneckonců, Rusko přece nemůže nechat „své bratry“ na holičkách.

9. *Ukrajina trpí krizí, a tak stovky tisíc Ukrajinců žádají o azyl v Rusku.* Propagandisté aktivně šíří informace o vysoké kvalitě života v Rusku. Příkladem toho jsou četné publikace oslavující různé události v Rusku, například každoroční přehlídka na anektovaném Krymu. Média mnohokrát informovala také o tom, že se Krym konečně dostal do nadějných rukou a předtím byl vydán všanc.

10. *Na jihu a východě Ukrajiny dochází k masovým útokům ukrajinské armády na kostely a synagogy.* Této propagandě napomáhají různá mediální vystoupení těch, kdo vytvářejí a ovlivňují veřejné mínění: popové hvězdy a filmové celebrity, známí podnikatelé, úředníci a další (Eljaševska, 2015, s. 165-166).

Ruská propaganda si klade za cíl posílit své morální a materiální postavení ponižováním Ukrajinců. Není žádným tajemstvím, že Rusové osvětlují dění na Ukrajině, aby získali co nejvíce příznivců na okupovaných územích Doněcké a Luhanské oblasti. A to je přímá cesta k rozdělení země a přímé ohrožení celkové image Ukrajiny v očích demokratického světa (Eljaševska, 2015, s. 167), čehož se Ruská federace snaží dosáhnout. Rusové dovedně manipulují s ukrajinským masmediálním publikem a dezorientují společnost. Ruští novináři, kteří osvětlují události na Ukrajině způsobem, který je pro Kreml výhodný, téměř úplně ignorují principy a etické zásady žurnalistiky, jelikož aktivně používají dezinformační techniky. Obyvatelé východní Ukrajiny proto této propagandě podléhají, protože nemohou kriticky a prozíravě analyzovat situaci. Je pro ně snazší přijmout názor, který jim vnucují „proputinovská“ média a novináři. Jsou zavražďováni a strach je podle Howarda Leventhala, doktora filozofie na Severokarolínské univerzitě, nejúčinnějším způsobem přesvědčování (Eljaševska, 2015). Tento názor podporují i slavní vědci Eliot Aronson a Anthony Pratkanis, kteří ve své knize „Éra

propagandy“ tvrdí, že když je člověk přemožen strachem, nemůže skutečně posoudit realitu, ale pouze uvažuje, jak se strachu zbavit (Aronson, Pratkanis, 2003). Kromě strachu způsobila tato krátkozrakost na východě neochotu samostatně a seriózně analyzovat a přemýšlet nad tím, co se děje kolem. A je tomu skutečně tak, jelikož většina z těchto lidí žije pouze dneškem a vůbec nemyslí na to, co je čeká zítra. Důvodem tohoto je dlouhodobá dezinformace obyvatel východní Ukrajiny ruskými médii.

Po analýze definice pojmu „informační válka“ lze rozlišit následující metody jejího působení:

1) dezinformace a manipulace – jedná se o metodu, která zahrnuje předem naplánované a úmyslné klamání nebo zavádění objektu, na který je zaměřena informační agrese, za účelem ovlivňovat jeho vědomí;

2) propaganda – znamená veškeré akce, zaměřené na změnu světonázoru publika ve prospěch Ruské federace;

3) pokusy o změnu veřejného mínění – jsou to pokusy ovlivnit náladu společnosti a vymýtit zavedené představy o státnosti a vlastenectví. Ve výsledku to znamená vykreslení Ruska jako země, která přinese prosperitu a mír;

4) psychologický tlak – tzn. podněcování k činům prospěšným pro Ruskou federaci vydíráním a zastrahováním;

5) šíření fám – jedná se o šíření zpráv, jejichž pravdivost nelze potvrdit;

6) vštěpování lásky a úcty takzvaným „novým hrdinům“ Ruska, jakož i „novým hrdinům“ „novým územím“ (a ve skutečnosti okupovaným územím) takzvaných „DLR“ (Doněcká lidová republika) a „LLR“ (Luhanská lidová republika), které padly pro „vlast“.

Ukrajinský vědec Volodymyr Lipkan poznamenává, že informační agrese se rovná zločinům v informační sféře, které se v určitých oblastech jeho činnosti snaží nepříteli ublížit použitím síly namířené pouze proti němu. Výzkumník nazývá moderní mediální války „informační agresí“, což podle něj znamená páchání nezákonných činů proti jedné ze stran komunikačních procesů za použití síly v různých měřítkách (Lipkan, 2006). Při analýze pojmů „informační válka“ a „informační agrese“ lze dojít k závěru, že první z nich je poněkud širší. Podle „Velkého výkladového slovníku ukrajinského jazyka“ „Válka je stav nepřátelství mezi někým, spor, hádka s někým, boj“ (Velký výkladový slovník současné ukrajinštiny). „Agrese je nevyprovokovaný ozbrojený útok jednoho státu na druhý za účelem získání jeho území, likvidace nebo omezení jeho nezávislosti“ (Velký výkladový slovník současné ukrajinštiny). Agresivita je součástí války, jednou z jejích fází, jelikož vojenské konflikty odvíjejí právě útoky vojenské agrese. A válka je dlouhodobý jev, který má svá určitá stádia. Rozdíly mezi válkou a

agresí v mediální sféře mohou být analogické. Například ruská strana produkuje další falešné informační zprávy o Ukrajině, což znamená projev agresivity, která je součástí informační války a trvá již mnoho let. Je třeba také poznamenat, že účel informační války a informační agrese je stejný. Jedná se o:

- 1) oslabení morálního, intelektuálního, státního a vojenského potenciálu nepřítele;
- 2) vytvoření další informační reality, nutící společnost věřit v tuto realitu;
- 3) identitu fází provedení: každá informační agrese je latentní fází aktivní války – v našem případě ozbrojený konflikt mezi státy (Semen, 2016)

2.3.Sociokulturní jevy a procesy probíhající v ruské mediální společnosti

Vybraná současná ruská média zabývající se politickou tematikou jsou velmi často vyličeena jako typická propaganda. Podle Matvije Čerepachova, sovětského novináře a literárního vědce, je propaganda jednou z forem existence politiky a jejího spojení se společností (M.S. Čerepacha, s. 153). V dnešní době je ruská společnost příliš zpolitizovaná, a to se děje právě díky hromadným sdělovacím prostředkům. Trvalá propaganda přivedla ke zkreslenému vnímání role politiky ve státě. Samotná ruská vláda a samozřejmě i novináři však tento postulat důrazně popírají. Současná ruská žurnalistika je v hluboké krizi. Dnes trpí úplnou kontrolou vlády a ovlivňuje společnost dvěma způsoby. Na jedné straně ji „zombuje“, tzn. mění vědomí způsobem, který je výhodný pro vládu, a na straně druhé nic a nikoho neuznává a neustále kritizuje, dokonce i stíhá ty, kdo myslí jinak, navzdory Kremlu.

Lze tedy usoudit, že na základě zmrzačené propagandy vzniká masové vědomí, které vnímá pouze to, co je hlášeno v médiích a nemá nejmenší zájem o to, aby zjistilo pravdu, ale zároveň mezi těmi, kteří dokážou rozpoznat propagandu, dochází k agresivnímu a rostoucímu odmítání téměř všeho, co média vysílají, a právě to vede k masovému konfliktu, protože v demokratickém státě musí společnost a žurnalistika spolupůsobit a fungovat, nikoli sočit. V Rusku propaganda bohužel aktivně nahradila všechny nejdůležitější humanistické funkce žurnalistiky. Podle ukrajinského výzkumníka Marjana Žytariuka se současná ruská žurnalistika odklonila od svých hlavních úkolů a proměnila se v produkci informačních provokací, které současné kremelské orgány potřebují. Ruská masmédia se dnes angažují v mediálním terorismu a ignorují zavedené etické normy a zásady budování demokratické společnosti (Žytariuk, 2015).

Dnes se v masmediálním prostoru Ruské federace stále více projevují tyto jevy a procesy:

1. *Zanedbávání humanismu.* Ruská média by měla propagovat člověka jako nejvyšší hodnotu. Dnes však v jejich materiálech vidíme demonizaci těch zemí, které chtějí údajně Rusko podřídit za účelem vládních sobeckých zájmů; velmi často jde o Ukrajinu. Zprávy o Spojených státech jsou prezentovány negativně, jsou obviňovány z financování Majdanu, ozbrojených sil Ukrajiny, které údajně zabíjejí civilisty na východě země.

2. *Nedostatek demokracie.* Novinářství by nemělo být hlasem moci, v Rusku je to ale stále hlas Kremlu.

3. *Nedostatek reflexe problémů,* které se ve státě skutečně nahromadily, nedostatek reprodukce opravdových potíží Rusů. Dnes ruská média pracují pouze na vytvoření dokonalého obrazu o úspěšném ruském životě. Není to však všechno bez mráčku, když se podíváte na

životní úroveň průměrného Rusa: vesnice upadá, šíří se finanční tísně, nezaměstnanost, loupežnictví a alkoholismus, ale ruská média to buď popírají, nebo jednoduše mlčí.

4. *Zanedbání všeobecných lidských hodnot.* Ruští novináři jednají se světovým společenstvím pohrdavě, v důsledku čehož se ukazuje světonázor průměrného Rusa. Publiku jsou vnucovány jiné hodnoty, které jsou velmi vzdálené od těch všeobecných lidských. Ruské sdělovací prostředky vykreslují člověka jako prostředek k budování „ruského světa“, oslavují pouze svůj vlastní národ, a zároveň projevují naprosté pohrdání ostatními, zejména těmi, kteří nechtějí tolerovat ruskou svévoli.

Kromě toho v Rusku existuje přísný a nespravedlivý trest pro jakékoli odlišné názory. V článku „Politická specifika ruské žurnalistiky“ bylo zjištěno, že v roce 1994 byl na Kongresu ruských novinářů v Moskvě přijat Kodex profesní etiky ruských novinářů. Tento kodex stanoví normy pro profesionální chování novinářů. Takže proto, aby jednali ve veřejném zájmu a neporušovali normy novinářské etiky, jsou novináři povinni dodržovat pravidla tohoto kodexu. Jeho položky se prakticky neodlišují od novinářských kodexů jiných zemí. Tento dokument reguluje demokratický vývoj společnosti pomocí mediálních nástrojů a jasně nastiňuje hlavní povinnosti současných médií. Pokud novinář tato pravidla nedodrží, bude vyloučen z Ruského svazu novinářů (Semen, 2016, s. 87). Klíčovými položkami tohoto kodexu jsou ty, které regulují vztah mezi novináři a vládou, a také ty, které stanovují etické normy chování při shromažďování, zpracování a šíření informací publiku. Po přečtení Kodexu je tedy zřejmé, že ruští novináři musí dodržovat platné právní předpisy Ruské federace a vláda nemá právo diktovat jejich pracovní podmínky. Ruští novináři uznávají úřední pravomoci pouze svých kolegů. Kodex také zakazuje novinářům zatajovat důležité informace, šířit vymyšlené, nepravdivé zprávy, které nejsou potvrzeny odbornými zdroji. Je důležité mít na vědomí, že vynechání, neúplnost nebo nepřesnost informací může způsobit společnosti nenapravitelné škody. Novináři musí rozlišovat skutečná fakta, která uvádějí, a verze nebo předpoklady. K tomu je třeba dobře znát zdroje těchto informací, tyto zdroje musí být spolehlivé a důvěryhodné. Pokud však osoba odmítá poskytovat informace, s výjimkou případů stanovených zákonem, musí novinář respektovat právo této osoby. Pokud novinář zveřejní chybný nebo nepravdivý materiál, je povinen jej vyvrátit pomocí stejných tiskových a (nebo) audiovizuálních prostředků, které byly použity při jeho zveřejnění. V případě potřeby se musí novinář omluvit prostřednictvím média, ve kterém byl takový materiál zveřejněn.

Od samého počátku své existence byla ruská žurnalistika povolána, aby sloužila zájmům vlády. Tuto tradici zavedl car Petr I., který založil noviny „Vědomosti“ (*rus. Ведомости*), aby sjednotil a mobilizoval ruskou společnost k provádění reform, které inicioval. Nyní má tradice

mluvit s lidmi prostřednictvím médií velmi zvláštní charakter. Ale po celou dobu – jak před hlasateli, tak před novináři – byl stanoven konkrétní úkol: organizovat masy tak, aby nakonec vybudovali společnost loajální ruské vládě. Ruská současná mediální sféra se stala pragmatickou, odtrhla se od zájmů a požadavků společnosti, nečerpá žádné pozitivní zahraniční zkušenosti, ale již vyvinula svůj „jedinečný“ propagandistický styl. Vlastníci téměř všech ruských médií jsou navíc oligarchové nebo lidé blízcí vládě. Politiku konkrétního média proto určuje šéfredaktor, jeho občanská pozice. Redaktor tvoří tým novinářů, nabízí stejně smýšlejícím lidem spolupráci, lidem, s nimiž se mu bude komfortně, a hlavně výhodně, pracovat. Samotná redakční politika je diktována vlastníkem média a redaktor je pouhým nástrojem, který odráží názory a příkazy vlastníka. Vlastník diktuje výhodné podmínky pro celou redakci – v tomto případě nemusí při výběru zaměstnanců brát zřetel na intelektuální a tvůrčí dovednosti novinářů, ale spíše jen najmout ty, kteří uspokojí vkus nenáročného publika, a co je nejdůležitější – vlastníka médií.

Hlavní role médií spočívá v informování a vzdělávání veřejnosti, v tomto případě je velmi často sekundárním faktorem samotné fungování médií, ale tím hlavním je potřeba přilákat co nejvíce inzerentů, aby pak z reklamy vytižili dobrý zisk. Mnoho ruských novinářů je nuceno dodržovat zásady a plnit přání svých vlastníků, většinou se nejedná o produkování kvalitního obsahu, ale psaní nekvalitních materiálů, které nejsou pro publikum přínosem, ba naopak – kazí ho a způsobují degradaci osobnosti.

2.4. Internetová média jako moderní druh sdělovacího prostředku

Díky vědeckému a technologickému pokroku a rychlému vývoji informační společnosti se internetová média stala klíčovým zdrojem informací pro současného člověka (Semen, 2016, s. 177). Problém kritérií pro identifikaci internetových zdrojů jako webových médií byl studován po dlouhou dobu a v posledních letech vzrostl zejména vědecký zájem o tuto problematiku. Publikum hledá rychlé a přístupné informace ke čtení toho, co chtějí, kdykoli a kdekoli. V současném životě společnost uznává skutečný vliv právě internetových médií. Koneckonců, fyzicky se můžete nacházet kdekoli, a přitom máte možnost si vyhledat potřebný obsah. Proto mají internetové hromadné sdělovací prostředky obrovský vliv na formování veřejného mínění, hrají jednu z hlavních rolí – a to nejen ve vedení informační války Ruskou federací, ale také v boji proti této agresi ze strany Ukrajiny. Internet je nejdynamičtější odrazovým můstkem pro vznik nových webových zdrojů. Mnoho z nich se nazývají jako webová média, nicméně z vědeckého hlediska je obtížné je klasifikovat jako takové, protože jejich účel a funkce nejsou pro média charakteristické. Podle ukrajinské výzkumnice Oxany Samuljak vznik internetu zapříčinil změnu struktury tradičních médií, jelikož světově rozsáhlá pavučina je otevřená pro všechny, poskytuje interaktivitu a nemá žádný prostorový ani časový rámeček.

Internet tedy spojuje v jednom prostoru „všechna tradiční média a má vlastní způsob interakce s publikem, čímž vytváří virtuální realitu informačních prostorů“ (Samuljak, 2012). Jak bylo zjištěno v článku „Ruské internetové zdroje jako webová hromadná média“, existuje také mnoho dalších a progresivních příležitostí pro internetová média. Jsou mnohem interaktivnější než jiné typy médií a jejich materiály jsou k dispozici mnohem širšímu publiku. Tato média navíc mají větší multimediální možnosti. V tomto typu obsahu je tedy možné současně používat text, grafiku, fotografie, zvukové a obrazové materiály a kombinovat je v rámci jednoho typu média. Díky své univerzálnosti jsou webová média označována jako speciální typ hromadných sdělovacích prostředků, který se neustále vyvíjí a dnes se považuje za jeden z nejslibnějších (Semen, 2016, s. 177).

Na právní úrovni je definice online médií také velmi rozporuplná. Koneckonců, téměř každá stránka v současném síťovém prostoru je nosičem informací, ale ne každý takový zdroj je registrován jako hromadný sdělovací prostředek. V podstatě každý, kdo umí používat počítač, si může na speciálních platformách, které jsou volně přístupné, vytvořit svůj vlastní web, naplnit ho jakýmkoli obsahem a distribuovat tento obsah ostatním uživatelům sítě. Takový zdroj se však nemůže nazývat hromadným sdělovacím prostředkem.

Po stanovení kritérií pro identifikaci ruských internetových zdrojů jako online médií lze tvrdit, že v ruském internetovém prostoru nyní probíhají dosti značné a zároveň měnící se procesy. Nicméně vzniká mnoho nových zdrojů, které poskytují informace veřejnosti. Ne všechny jsou však hromadnými sdělovacími prostředky. S tak velkým tokem nových webových stránek a rozmanitým obsahem je pro současné vědce extrémně obtížné stanovit kritéria pro identifikaci online zdrojů jako webových médií. Proto zůstává tato oblast stále neprozkoumaná. A právě proto je nutné vyvinout solidní teoretickou základnu, aby bylo možné pečlivě a efektivně rozlišovat média a běžné webové stránky, které mají na rozdíl od tradičních médií zcela jiné účely a funkce. Pro novináře je internet velmi vhodnou platformou pro provozování profesionální činnosti a zdrojem širokého spektra informací, a proto nyní vzniká tak velký počet online médií. Je třeba ale poznamenat, že v průběhu rusko-ukrajinského konfliktu došlo k přechodu mnoha kdysi autoritativních a vysoce kvalitních webových médií ke kremelské propagandě. Například mediální zdroj „Lenta.Ru“ (*rus. «Лента.Ру»*) je jedním z nejznámějších online médií nejen v Rusku, ale také v Evropě. Před několika lety byl jedním z nejlepších příkladů kvalitní ruské žurnalistiky, ale v roce 2014 se ocitl ve středu mnoha velkých skandálů souvisejících se změnou šéfredaktora.

Z tohoto důvodu byla autorita média „Lenta.Ru“ mezi vysoce kvalitními médii značně zpochybněna. Dne 12. března 2014 vydal Roskomnadzor (*rus. Роскомнадзор – Federální služba pro dozor v oblasti telekomunikací, informačních technologií a masmédií*) pro portál Lenta.Ru varování kvůli rozhovoru s jedním z lídrů pravého sektoru Andrijem Tarasenkem, který obsahoval odkaz na publikaci „Dmitrij Jaroš: Dříve nebo později, ale jsme odsouzeni k boji proti Moskevské říši“. Roskomnadzor poznamenal, že tento materiál „obsahuje vyjadřovací prostředky, zaměřené na podněcování národní nenávisti“. Poté vedení společnosti Afiša-Rambler-SUP (*pozn. SUP media – velká mediální společnost sídlící v Moskvě*), mezi něž patří i Lenta.Ru, propustilo šéf-redaktorku Galinu Timčenko, která na této funkci pracovala od roku 2004, a na její místo jmenovalo Alexeje Goreslavského. Ze solidarity a nesouhlasu s útiskem svobody projevu několik desítek pracovníků prohlásilo, že považují tuto změnu za nátlak na redakci a pokus o cenzuru ze strany ruské vlády. Někteří novináři Lenta.Ru vyjádřili neochotu pracovat pod vedením A. Goreslavského. Ve výsledku dne 13. března podalo výpověď 39 zaměstnanců a do měsíce opustilo redakci 58 z 94 zaměstnanců. Část zaměstnanců, kteří podali výpověď, odešla z redakce dne 24. března, a zbytek 31. března. V důsledku těchto změn tehdejší vysoce kvalitní mediální portál začal aktivně šířit hlavní „poselství“ ruské propagandy spočívající v tom, že ozbrojené síly Ukrajiny zabíjejí civilisty na východní Ukrajině, líčit statečnost a odvahu takzvaných domobránců a militantů, podporovat teroristické

skupiny „DLR“ a „LLR“ (*Doněcká lidová republika a Luhanská lidová republika*), uprchlého ex-prezidenta Viktora Janukovyče apod.

Jak již bylo zmíněno, existuje několik stálých rysů ruských online hromadných sdělovacích prostředků, které je třeba rozebírat komplexně:

1. Internetová média jsou velkým online zdrojem, která zveřejňují informační, analytické, poznávací materiály ruských novinářů nebo odborníků zabývajících určitými problémy, kde ke každé zprávě nebo článku jsou i komentáře příslušných odborníků.

2. Většinou se jedná o elektronickou verzi již známých tiskových nebo audiovizuálních médií.

3. Webová média mají obvykle velký počet jedinečných návštěvníků denně.

4. Webová média jsou vysoce operativní, jejich obsah se aktualizuje každých několik minut nebo několikrát za hodinu.

5. Online média poskytují obsah v textovém, fotografickém a video formátu.

6. Pokud je obsah použitý odjinud, jsou přiloženy i odkazy na zdroj zprávy.

7. V položce „Kontakty“ je uvedena fyzická adresa, e-mail a kontaktní telefonní číslo redakce, odkazy na skupiny nebo účty na sociálních sítích.

8. Položky „O nás“, „O projektu“, „O webu“, „O vydavatelství“, nebo „O zdroji“ obsahují tzv. „zdrojová data“ redakce, která, stejně jako v tradičních médiích, zahrnují informace o zakladateli, vedení redakce a jejím autorském týmu.

9. Příslušnost k online hromadným sdělovacím prostředkům je indikována klíčovými slovy v logu, sloganu nebo názvu zdroje (Semen, 2016).

2.5. Koncept webových médií v Rusku

Ruské internetové zdroje hrají obrovskou roli při vedení informační války proti Ukrajině, jelikož jsou silným producentem propagandistického obsahu v kontextu agresivního informačního útoku Ruska proti Ukrajině. Rusko potřebuje velmi výkonné technické prostředky, aby zasadilo informační úder (Semen, 2016).

V Rusku je jedním z hlavních rysů zahrnování webových zdrojů do internetových médií jejich zařazení do rejstříku Federální služby pro dozor v oblasti telekomunikací, informačních technologií a masmédií („Roskomnadzor“). V článku „Ruské internetové zdroje jako webová hromadná média“ bylo zjištěno, že sféra příslušnosti internetových zdrojů k webovým médiím je málo prozkoumána. Je tedy velice obtížné definovat rysy, které identifikují web jako hromadný sdělovací prostředek. Legislativa Ruské federace navíc nereguluje pole působení internetových zdrojů, zejména webových médií. Proto je obtížné přesně spočítat mediální zdroje v ruském internetovém prostoru. V souladu s čl. 2 zákona RF „O hromadných sdělovacích prostředcích“ ze dne 27. prosince 1991 č. 2124-1 se hromadnými sdělovacími prostředky rozumí periodický tisk, rozhlasový, televizní, videopořad, zpravodajský pořad, další forma periodického šíření hromadných informací (Zákon RF „O hromadných sdělovacích prostředcích“). Doteď ale v ruském zákonodárství stále neexistuje jasná definice pojmů jako „webová stránka“, „webová média“ apod., ačkoli se tyto pojmy aktivně používají v hovorovém i odborném lexiku. Místo toho je jasně uveden význam pojmu „hromadné informace“. V souladu s čl. 2 zákona Ruské federace „O hromadných sdělovacích prostředcích“ ze dne 27. prosince 1991 č. 2124-1 hromadné informace znamenají „tištěné, zvukové, audiovizuální a jiné zprávy a materiály, určené pro neomezený počet příjemců,“ (Zákon RF „O hromadných sdělovacích prostředcích“). Lze říci, že online média také „distribují hromadné informace, včetně obrazového a zvukového obsahu“ (Semen, 2016). Co se týče profesionální způsobilosti novináře, je to podle ruského zákonodárství „osoba, která shromažďuje, vytváří nebo připravuje, upravuje zprávy a materiály pro redakci registrovaného hromadného sdělovacího prostředku, jež má s ním pracovní nebo jiný smluvní vztah, nebo se těmito činnostmi zabývá na základě své pravomoci“ (Zákon RF „O hromadných sdělovacích prostředcích“). Definice této profese však není tak jednoznačná, jelikož ne všechny ruské webové stránky (informační zdroje) jsou registrovány jako hromadné sdělovací prostředky, což znamená, že ne každý novinář, který tam pracuje, je oficiálně zaměstnán. V ruském zákonodárství jsou internetové zdroje klasifikovány jako takzvaná specializovaná média: „Pravidla stanovená zákonem pro periodika se vztahují na periodickou distribuci tisíce nebo více výtisků textů, vytvořených

pomocí počítačů a / nebo jsou uloženy ve svých databázích, jakožto se vztahují i na jiné hromadné sdělovací prostředky, jejichž produkty jsou distribuovány v podobě tištěných zpráv, materiálů, obrázků. Pravidla, stanovená zákonem Ruské federace „O hromadných sdělovacích prostředcích“ ze dne 27. prosince 1991 č. 2124-1 pro rozhlasové a televizní pořady, platí pro periodické šíření hromadných informací prostřednictvím teletextových systémů, videotextu a jiných telekomunikačních sítí, pokud není zákonodárstvím Ruské federace stanoveno jinak“ (Zákon RF „O hromadných sdělovacích prostředcích“). Podle tohoto zákona lze také pracovníky webové stránky (informačního zdroje), bez ohledu na jeho registraci, považovat za redakci (v souladu se zákonem „redakcí se rozumí organizace, instituce, podnik nebo občan, sdružení občanů, zabývajících se výrobou a produkcí hromadného sdělovacího prostředku“) a osobu, odpovědnou za udržování serveru, za šéfredaktora („šéfredaktorem se rozumí osoba, která vede redakci (bez ohledu na přesný název funkce) a přijímá konečná rozhodnutí o výrobě a vydávání hromadných sdělovacích prostředků“).

Během informační války ze strany Ruské federace domácí novináři musí být obzvláště opatrní při poskytování zpráv ze zóny ATO, jelikož každý neuvážený krok může mít velmi vážné důsledky. Ukrajinská média musí obratně a legálně čelit informačním útokům ze strany Ruska.

Je zřejmé, že současná situace byla Ruskem podrobně promyšlena a naplánována během mnoha let. Nakonec zprávy ruských médií o událostech posledních let na Ukrajině vyvolaly řadu problémů a stereotypů, které v neposlední řadě odehráli významnou roli i při zavedení vojenských akcí na ukrajinském území. Stále častěji lze pozorovat, jak ruská propaganda shromáždila kolem sebe velké množství podobně smýšlejících lidí, mezi ně patří i mnoho slavných a vlivných lidí, kteří jsou schopni za sebou vést různé společenské vrstvy. Doloženo je to také chytře zfalšovanými videi nebo fotografiemi, obratně napsaným textem v novinách nebo příspěvkem na sociální síti. Je patrné, že Kreml nešetří penězi a intelektuálními prostředky na provoz informačních útoků, které vždy byly součástí provokací, v důsledku čehož pak došlo k ozbrojenému konfliktu na Donbasu s obrovským počtem obětí.

Po prozkoumání obsahu vybraných ruských internetových zdrojů lze konstatovat, že nyní Ruská federace používá při poskytování informací o Ukrajině následující manipulativní techniky:

1) *dezinformace* – autoři materiálů záměrně zavádějí čtenáře, aby dosáhli ziskuchtivých cílů ruské vlády, kterých lze dosáhnout po transformaci vědomí a světového názoru čtenáře;

2) *propaganda* – šíření obsahu, který vyvolává u čtenáře proruské ideologémy, aby změnil své vnímání ve prospěch vlády;

3) *diverzifikace veřejného mínění* – tvorba takového obsahu, který bude odvádět pozornost od řešení prioritních, aktuálních otázek. Ruská vláda tedy chce získat čas na důkladné plánování strategie a taktiky pro informační, a později i ozbrojenou válku;

4) *psychologický tlak* – „zastašování a vyhrožování za účelem transformace lidského chování ve svůj prospěch“ (Horbaň, 2015);

5) *šíření fámů* – šíření zpráv, jejichž pravdivost nelze potvrdit.

2.6. Ruská a ukrajinská politika v boji proti propagandě

S cílem mobilizovat uživatele sociálních sítí k předávání spolehlivých informací a boji proti ruské propagandě na Ministerstvu informační politiky Ukrajiny v roce 2015 byl zahájen projekt „Informační jednotky“. Od 1. srpna 2017 se stala nezávislým internetovým zdrojem. Kromě toho se Ukrajina může pochlubit tím, že Národní rada pro televizní a rozhlasové vysílání na Ukrajině zakázala vysílání mnoha ruských televizních seriálů, filmů a pořadů na ukrajinských televizních kanálech. Také mnoho ruských herců, zpěváků a dalších populárních a vlivných lidí v Rusku je zahrnuto do tzv. „černé listiny“, která se neustále aktualizuje, takže distribuce jakékoli produkce na Ukrajině, kde se objevují zmínění lidé, je nezákonná a zakázaná. Svědomitou je také práce na sociálních sítích. Zde se vytvářejí a aktivně propagují skupiny, které demonstrují svou reakci na ruskou propagandu ze strany jak běžných občanů, novinářů, tak i těch, kteří vytvářejí veřejné mínění. Ve skupinách na sociálních sítích vzniká nespočet aktuálních informací o událostech na Ukrajině, zejména v zóně ATO.

V ruských skupinách obsahují informace negativní odstín vůči Ukrajině, provokují rozvoj informační agrese a šíření negativních stereotypů, které vyvolávají povstalecké nálady, zejména mezi obyvateli východní Ukrajiny. Místo toho se ukrajinské skupiny snaží rychle a kompetentně reagovat na četné „falešné“ příspěvky. Ukrajinská strana si však dosud neuvědomila plnou sílu a vliv sociálních sítí v boji proti informační agresi Ruské federace. Ukrajinské skupiny se svým obsahem snaží zlepšit obraz Ukrajiny v očích obyvatel okupovaných území a světa obecně. Zveřejňují proto příspěvky o hrdinství vojenských jednotek v zóně ATO, o úspěších ukrajinských sportovců, o zajímavých historických faktech o Ukrajině, o malebných místech, která stojí za návštěvu, o významných osobnostech. Ruská média však dovedně zavádějí protiukrajinské stereotypy, jejichž zničení trvá roky, protože především je potřeba postupně měnit světonázor člověka. Proto je nutné vyvinout nová pravidla pro práci na sociálních sítích a uvědomit si, že sociální sítě jsou neoddělitelně spjaty s žurnalistikou.

Při práci ve skupině na sociálních sítích by si měl novinář uvědomit, že jeho příspěvek může být velmi užitečný a naopak. Nebezpečí spočívá v tom, že příspěvek ve skupině může shlédnout velký počet uživatelů, kteří jej mohou sdílet, hodnotit, komentovat, a když se ukáže, že je nepravdivý nebo nesplňuje etické a regulační požadavky na podání informací, bude velmi obtížné tuto lež vyvrátit a udržet si dobrou pověst. Důkladné ověření a znalost konkrétního souboru pravidel pro práci novináře na sociálních sítích pomůže dosáhnout zadaného cíle a dovedně překonat informační útoky Ruské federace. Problém vlivu sociálních sítí na průběh informační války na Ukrajině spočívá v tom, že nyní si ne všechny domácí sdělovací prostředky

uvědomily svůj vliv a moc. Proto je nutné provádět školení v boji proti informační agresi pomocí sociálních sítí. Po analýze zkušeností Ukrajiny s provozem médií v průběhu informační války lze dojít závěru, že je tato zkušenost nedostatečná, zejména v porovnání s Ruskem, kde je každý informační útok pečlivě naplánován a prováděn s extrémní opatrností.

2.7. Zjištění stavu současné ukrajinské žurnalistiky

Podle výzkumu má ukrajinský mediální prostor následující slabiny v boji proti informační agresii Ruska:

1) vznik nových elektronických zdrojů není kontrolován. Existuje jistá tendence ke vzniku internetových médií, jejichž směr je často protiukrajinský a propagandistický;

2) volný a aktivní průnik do televizních médií, která lze přijímat pomocí satelitů. Na sociálních sítích se poměrně často objevují čistě propagandistické materiály;

3) Ukrajina nemůže adekvátně odolat virům a škodlivému softwaru, které šíří ruskou propagandu;

4) v Rusku vzniká mnoho různých studií, zaměřených na propagandu a manipulaci vědomí, kdežto na Ukrajině tomu tak není. Kromě skutečnosti, že rozvoj této oblasti je zatím jen na počáteční úrovni, neexistují odporové prostředky proti agresivním signálům, používaných Ruskem.

5) příprava odborníků k vedení informační války v médiích je nedostatečná. Ukrajinské univerzity neposkytují odborné informace pro kybernetickou bezpečnost, a pokud v tomto oboru i existují speciální kurzy, vyučují se velmi povrchně.

6) neexistuje „žádná vhodná zdrojová základna, která by poskytovala přístup k informacím o strategii a taktice vedení informační války“ (Semen, 2015). Pokud chceme zanalyzovat dostupnost relevantní literatury publikované po získání nezávislosti Ukrajiny, tak dojdeme k závěru, že téměř není k nalezení, a počet odborníků na tuto problematiku je naprosto mizerný.

Považuji za důležité také zmínit rozhovor ukrajinského internetového média Detektor media s Otarem Dovženkem, novinářem, mediálním odborníkem a vyučujícím na Ukrajinské katolické univerzitě, který se podělil o 5 největších problémů, se kterými se potýká současná žurnalistika (internetový zdroj: <https://www.imena.ua/blog/ukr-journalism-troubles/>). Jedná se zejména o:

1. **Factchek**, neboli **ověření faktů**, což je zatím bohužel pro ukrajinské novináře docela neznámé slovo.
2. **Extrémně nízkou úroveň dodržování novinářských standardů**. Expert je přesvědčen, že v ukrajinském mediálním prostoru musí převládat hlavně kvalita publikovaných materiálů, ne kvantita. Realita však vypadá trochu jinak. „Nízká úroveň dodržování novinářských standardů, zanedbávání ověřování informací a nezodpovědnost redaktorů v podmínkách neustálé soutěžení ve vysokorychlostním

systemu copy-paste je největším problémem jak pro profesi samotnou, tak pro společnost“. Rozhodujícími charakteristiky pro ukrajinské novináře stále zůstává rychlost podávání informací, míra prokliků a návštěvnost webových stránek médií.

3. **Válku na východní Ukrajině**, která je nejen společenským, ale i novinářským problémem. Dovženko zmiňuje zkratku ATO, která je snad nejlepším odrazem problémů existujících jak v médiích, tak v komunikaci mezi představiteli politické sféry a společnosti, dokonce i ve společenském podvědomí. „Nemáme žádnou protiteroristickou operaci. Existuje ozbrojený konflikt nízké intenzity, v němž se orgány právní ochrany (armáda, policisté) staví proti ruským intervencionistům a jejich spojencům“, komentuje Otar Dovženko. Mediální expert zastává názoru, že pokusy zacházet s Ruskem jako s nepřítelem a zároveň jako s partnerem přivedly ke strašlivému zmatku, jelikož Ukrajina nemá vypracovanou jednotnou a důslednou politiku vůči Rusku, vojákům, okupační vládě, obyvatelům okupovaných území, obyvatelům frontových území, uprchlíkům, dobrovolníkům, armádě, demobilizovaným atd.
4. **Problém autocenzury vůči vládě**. Dovženko má tady na mysli skutečnost, kdy se novinář potýká s myšlenkovým virem „Když kritizuješ Janukovyče / Porošenka / Zelenského, myslí na toho, kdo zaujme jeho místo, pokud se mu něco stane.“ Takový názor není zcela neopodstatněný, ale na to by rozhodně neměli myslet žurnalisté, kteří mají významné a relevantní informace o prezidentovi nebo o komkoli jiném.
5. **Nedostatečná integrita mediální komunity na Ukrajině**.

Stojí také za zmínku, v televizi existuje několik pořadů, které se specializují na odhalení propagandy. Není jich však tolik. Proto je možné během televizního zpravodajství ukazovat antipropagandistické příběhy. Média tak diváka seznámí s nebezpečím a důsledky dezinformací ze strany Ruska. Koneckonců ne každý, zejména starší generace žijící ve venkovských oblastech, ví nebo si zamýšlí o rozsahu ruské propagandy, jejím vlivu a současné přítomnosti v médiích. Ukrajínští novináři by měli pochopit, že v zájmu dosažení svých cílů se ruská propaganda zaměřuje hlavně na tzv. polopravdu a lži. Jejím cílem není zastrašit lidi, ale naopak – získat co nejvíce příznivců – to znamená těch, kteří věří v úspěch a schopnosti „ruského světa“. Hlavním úkolem ruské informační války proti Ukrajině je přinutit ukrajinskou stranu k emocionálním rozhodnutím postrádajícím racionalitu. Společnost, která nechce myslet, je proto velmi snadnou kořistí. Ukrajinci by proto měli přemýšlet o rozsahu a důsledcích toho, co se v jejich zemi děje. Ruská propaganda požaduje, aby moderní generace žila pouze ve formátu ruské roviny, a mistrovsky přesvědčuje, že mimo ni nic neexistuje. Rusko tak diskredituje

ukrajinskou kulturu, jazyk, masmédiá, hodnoty, tradice a zvyky. Dnes je vidět jak v médiích analyzovaných v této práci, tak i v téměř všech ostatních ruských médiích nahrazení odborníků politickými ignoranty, stejně jako nahrazení nezávislých novinářů provládními imagemakery. Ruská propaganda se zároveň snaží vyvolat v populaci polemické a hysterické naladění a někdy se jí to bohužel podaří. Aktivně spekuluje ohledně témat tykajících se dodávky plynu, ekonomické situace na Ukrajině, vyhlašuje potravinové a celní války. Chce takovým způsobem ukázat svou sílu.

Na Ukrajině by organizace, které denně monitorují informace, měly fungovat na odpovídající úrovni. Dnes existují následující známé organizace a instituce:

1) *Ministerstvo informační politiky*, které by mělo zajistit informační suverenitu Ukrajiny, aktivně reagovat na nové mytologie ruské propagandy;

2) *Ústav potíží při registraci informací*, který zkoumá a vyvíjí nové metody ochrany informací v počítačových systémech a sítích

3) *Sdružení podniků informačních technologií na Ukrajině*, které má vliv na státní politiku v oblasti IT, podporuje výrobu a dodávky softwaru pro boj proti informačním útokům Ruska na Ukrajinu.

Politici by měli systematicky sledovat sociologická data, sledovat, co Ukrajinci znepokojuje a zajímá, a nedělat to hlavně jen těsně před volbami. Aby bylo možné odvety, musí Ukrajina jasně pochopit, že formát této války už dávno překročil rámec násilí. Dnes se konfrontace provádí pomocí slov a informací. Je třeba si uvědomit, že dnes jsou největšími spotřebiteli informací mladí lidé a lidé produktivního věku. Proto je nutné s těmito kategoriemi populace pracovat. A zatímco mladí lidé získávají informace převážně z internetu, starší generace má přístup k širokému spektru informačních toků: televizi, rozhlasu a tištěným médiím. Proto je nutné pracovat co nejjasněji v každém sdělovacím prostředku a s každým publikem. Je zároveň nutné spolupracovat s politickou, ekonomickou a kulturní elitou Ukrajiny, protože je si vědoma své síly a může vést za sebou široké masy. Zde jde především o využití autority vlivných lidí k ovlivnění obrazu země v očích svých občanů a světového společenství.

Ruská média, včetně internetových portálů, vytvářejí obraz Ruska jako mírotvorce, země, která chce sjednotit bratrské národy. V novinářských materiálech lze často vidět slogany: „Chceme mír“, „Zachraňme naše bratry“. Pro ukrajinské sdělovací prostředky je obzvláště obtížné bojovat proti těmto rysům ruské žurnalistiky, protože každý podporuje mír a sjednocení a je těžké lidem dokázat, že s nimi ve skutečně jen manipulují. Proto je nutné jednat tak, aby si čtenáři mohli uvědomit veškerou nepravdivost těchto mytologem. Ukrajina proto musí předávat dál své poselství, svou pravdu, aby překonala tyto ruské stereotypy. Novináři musí zasévat v

myslích příznivců i odpůrců nové mýty o Ukrajině. Je nutné také podotknout, že z většiny ukrajínští novináři se nesnaží najít zajímavá témata, ale sdělují pouze suchá fakta. Přepínáním kanálů, čtením tiskových médií lze dojít k závěru, že všechny zprávy se omezují na pouhý „copy-paste“. Zdá se, že dnes je hlavním cílem médií přinutit lidi, aby si zprávy pamatovali nazpaměť. Divák přece nic nového nevidí ani nečte, pouze sleduje jednostrannost v podání zpráv v současných médiích. Je nutné představit zprávy zobrazující obě strany konfliktu, zapojit odborníky, podpořit informace dobře ověřenými fakty. V žádném případě by neměly být uváděny odhady, jelikož tyto informace jsou do jisté míry subjektivní a mohou vyvolat agresivní útok nepřítele i ostražitost publika. Dnes se na okupovaných územích aktivně proniká proruský mediální obsah a nahrazuje se tak ukrajinský. To znamená, že v těchto regionech jsou vysílány pouze ruské kanály a ukrajinské z mediálního prostoru pomalu mizí. V důsledku toho se obyvatelé těchto území stávají bezpodmínečnými oběťmi ruské propagandy. Každý den poslouchají a sledují zprávy o moci Ruska a o fašismu a totální bídě na Ukrajině. Máme však také i pozitivní tendence, jelikož ukrajinská strana se snaží bojovat proti ruské propagandě.

Je to velice smutné, ale nyní je mezi novináři velký počet obětí. Novináři si musí uvědomit, že Ukrajina v informační válce neprohrála, a v ozbrojené válce je navíc silnější než nepřítel. Musí toto nelehké období vydržet a předávat své poselství svým čtenářům nebo divákům. Znamená to, že pro obyvatele Donbasu, Krymu, východní, západní, jižní a střední Ukrajiny by měly existovat různé informační toky. „Informace musí být vyvážené a ne jednostranné. Je třeba sdílet různé pohledy, nebát se v žádném případě komunikovat s nepřítelem“ (Eljaševska, 2015).

Novináři musí vidět, co není běžnému čtenáři viditelné pouhým okem, a následně to vyjadřovat ve svých materiálech. Je to právě ta technika, která bude schopna ovlivnit rusifikované vědomí a otočit jej správným směrem. Vědci v oblasti sociální komunikace si musí uvědomit, že informační válka vůbec není novým fenoménem, je stará více než sedm století. Mění se pouze metody a kanály šíření nepravdivých informací, proto musí být pravidelně a řádně sledovány a zkoumány. Správně vyvinutý soubor pravidel pro informační válku pomůže nepříteli rychle a účinně odporovat. Ukrajinské sociální komunikace a oblast informační bezpečnosti potřebují nové vědecké přínosy, které pomohou v boji proti informačním útokům agresora. V domácím vědeckém prostředí existuje komplexní chápání pojmu informační války, ale prozatím neexistují jasné normy a požadavky pro boj s tímto negativním jevem. Otázka informační agrese a boje proti ní je dnes nesmírně aktuální. Musím ale podotknout, že během aktivního nasazení informační války ze strany Ruska proti Ukrajině je počet takových studií příliš malý, což přivádí k tomu, že je nyní ve vědě o sociálních komunikacích naléhavá potřeba

doplnit archiv o studie této problematiky, protože tyto studie pomohou reagovat správně a kompetentně z právního hlediska s využitím všech faktorů moderní informační společnosti. Dnes je na Ukrajině obzvláště aktuálním provádět vědecký a praktický výzkum o vývoji nových taktik, strategií, doktrín veřejné správy v oblasti ochrany informačního prostoru státu. To bude mít v praxi velký význam v boji proti ruskému informačnímu agresorovi.

Ruská vláda provádí bezohledné ozbrojené útoky na východní Ukrajině, kvůli kterým každý den hynou a trpí lidi, ničí také slibná odvětví ekonomiky a bytový sektor, a zároveň realizuje i informační útoky, které narušují světový názor, mění životní ideály a vedou ke vzájemné nenávisti. Ukrajina potřebuje více než deset let, aby překonala ruskou informační agresi. Změnit světový názor člověka je velice obtížný úkol. Role novináře je zde neocenitelná, protože má v rukou veškeré páky, které jsou schopny měnit vědomí člověka, pomáhají mu pochopit, že Ukrajina je země, která bojuje za svou svobodu a nedovolí destrukci a bratrovraždu. Informační válka v kontextu sociální komunikace je velmi složitým jevem, a na Ukrajině je studována málo. Tento problém se ale začal aktivně zkoumat a v posledních letech lze nalézt i jisté vědecké publikace. Kromě toho se na ukrajinských vysokých školách začaly objevovat studijní disciplíny, které učí, jak obratně a legálně zasadit informační úder v reakci na ruskou informační agresi. Ačkoliv Ukrajina dělá ve studiu informační války značné pokroky, tato oblast a praxe stále ponechává velký prostor pro další výzkum vědců.

V posledních letech úroveň autority ruské politické žurnalistiky prudce poklesla. To je způsobeno velkým podílem propagandy na obsahu ruských médií. Ruská politická žurnalistika je pod téměř úplnou kontrolou úřadů. Stal se mocným nástrojem, který je schopen narušit mysl občanů, což zejména vedlo ke schválení ruského publika ozbrojeného konfliktu na východní Ukrajině s četnými oběťmi a zničení slibných odvětví ekonomiky. Prakticky všechny sdělovací prostředky v Rusku mají určitý vztah k vládě, nezůstala téměř žádná nezávislá média a ta, která existují, prožívají velmi těžké období.

Během informační války ze strany Ruské federace by ukrajinští novináři měli vypracovat jasný soubor opatření pro boj s agresorem. Každý neuvážený krok může mít vážné následky. Ukrajinská média musí obratně a legálně čelit informačním útokům z Ruska. Při zkoumání nejnovějších procesů v mediálním prostoru Ukrajiny během informační války lze konstatovat, že domácí média se dnes stále více projevují v procesu boje proti ruské propagandě. Opozice proti ruské propagandě shromažďuje mnoho příznivců – v současných, ale také i v tradičních médiích. Během ukrajinsko-ruské informační války však ukrajinská strana stále čelí problémům, které je třeba v mediální praxi zohlednit. Ukrajina proto musí na propagandu reagovat promyšlenou a vyváženou informační politikou. Je třeba mít na vědomí, že mladší

generace a starší lidé jsou obzvláště zranitelní vůči propagandě. Proto je třeba zvýšit povědomí o internetu, který je nyní extrémně populární mezi mladými lidmi, a také v tradičních médiích (noviny, časopisy, rozhlas a televize), které mají větší přízeň u staršího publika.

Za podmínek informační války musí novináři na sobě neustále pracovat. Mělo by to být jak intelektuální, tak morální a etické sebevzdělávání. Je třeba si uvědomovat veškeré aspekty práce v hotspotech a způsoby podání zpráv z válečné zóny. Novináři musí vzít v úvahu všechna rizika a nebezpečí, na která mohou při svém výkonu narazit. V podmínkách ozbrojeného konfliktu je nutné se naučit pracovat s novinářskou technikou, je nutné umět se chovat s bojovníky. Ukrajínští novináři musí vidět to, čeho si nedokáže všimnout průměrný čtenář nebo posluchač, musí ve svých materiálech vykreslit neviditelné prvky reality. Aplikace těchto technik bude schopna ovlivnit rusifikované vědomí a obrátit ho k pravdivé realitě.

V celostátních ukrajinských online médiích se úroveň dodržení klíčových profesionálních novinářských standardů ve srovnání s předchozím monitorovacím obdobím téměř snížila na polovinu. Pokud v prvním čtvrtletí roku 2018 došlo k průměrnému porušení u 6 % materiálů, ve 2. čtvrtletí byla úroveň porušení této normy již 11 %.

Tento výzkum uskutečnila ukrajinská instituce IMI – Institut masové informace (ukr. Інститут масової інформації) *

*Jedná se o ukrajinskou veřejnou organizaci, novinářské analytické centrum. Náplní institutu je ochrana svobody projevu, podpora rozvoje ukrajinské žurnalistiky, výzkumu veřejného mínění a dalších jevů souvisejících s formováním masového vědomí. Institut hromadných sdělovacích prostředků byl založen v říjnu 1995 ukrajinskými a zahraničními novináři. V září 2007 se IMI stal členem Mezinárodní organizace na ochranu svobody projevu (IFEX).

<https://imi.org.ua/>

[03.06.2021]

Úroveň dodržování následujících dvou standardů – spolehlivosti a oddělení faktů od komentářů – zůstává stejnou. Míra spolehlivosti zpráv v online médiích tedy dosahuje v průměru 89 %, a dodržování standardu oddělení faktů od komentářů – 93 % (v předchozím monitorovacím období to bylo 88 % a 92 %).

V tištěných médiích se také zhoršilo dodržování standardu oddělení faktů od komentářů. Pokud stanovila v 1. čtvrtletí tato úroveň 90 %, ve 2. čtvrtletí klesla na 83 %. Taktéž byla úroveň spolehlivých zpráv 88 %, nyní je to 83 %.

„Nárůst nevyvážených zpráv může být způsoben přibližování volební kampaně,“ uvedla expertka IMI Olena Holub. – Volby výrazně aktivizují všechny politiky, kteří jsou mnohem ochotnější komentovat události a zveřejňovat příspěvky na sociálních sítích. Tyto příspěvky nebo komentáře jsou často následně sbírány online médii, které pak z toho vytvářejí celé zprávy a články, aniž by vůbec ověřili, zda jsou důvěryhodné, nebo je dělají jednoduše za peníze, čímž si na celém volebním procesu vydělávají.

Ve druhém čtvrtletí roku 2018 vedly v žebříčku dodržování novinářských standardů v online médiích dva portály – Liga.net (ukr. Ліга.net) a Ukrinform (ukr. Українформ), kde bylo napsáno 96 % materiálů bez porušení novinářských standardů.

Nejhorší výsledky dodržování profesionálních standardů ve 2. čtvrtletí 2018 byly zaznamenány v online portálech „Krajina“ (ukr. Країна) a „Obozrevatel“ (36 a 40 % materiálů s porušením), a také v tištěných médiích, jakožto v „KP na Ukrajině“ (rus. Комсомольская правда в Украине) * (50 % porušení).

*existuje jen v ruském jazyce.

Mezi tištěnými médii se lídry v dodržování novinářských standardů staly portály „Sjohodni“ (Dnes, ukr. Сьогодні) a „Hazeta po-ukrajinsky“ (Noviny ukrajinsky, ukr. Газета по-українськи), kde 80 % materiálů bylo napsáno bez porušení.

Během let své nezávislosti Ukrajina často měnila vektor svého geopolitického rozvoje: opatrně se plížila do celní unie, pak se honila mezi Ruskem a Evropou, a nakonec se za cenu lidských životů rozhodla, že se vydá směrem do Evropy. Společnost se tedy nedrží jednoho názoru, za kterým stojí. Během posledních let bylo napsáno mnoho článků, obhájeno spousta disertačních prací, ale odpověď, co by měli dostat lidi, aby se cítili šťastní, stále neexistuje. Někteří domácí myslitelé tvrdí, že sociokulturní realie současné Ukrajiny se formují pod vlivem takového sémantického konceptu, jako je „sklon ke společnému dobru“. Je třeba si proto položit otázku: jaké parametry Ukrajincům tedy umožňují posoudit harmonické fungování sociálních institucí k dosažení „společného dobra“? A co to „společné dobro“ vlastně je? Jedná se souhrnný komplex, který se klade za cíl uplatňování sociální spravedlnosti, opatření vysoké životní úrovně, zajištění lidských práv a svobod. V roce 2016 bylo provedeno celostátní monitorování, v průběhu kterého se zkoumaly tyto zásadní součásti fungování společnosti. Na otázku „Do jaké míry je na Ukrajině zajištěna sociální spravedlnost?“ 88,4 % respondentů odpovědělo „nedostatečně“ a pouze 3,2 % považují za „dostačující“. Související otázka o životní úrovni občanů přinesla ještě jasnější výsledky: 93,5 % Ukrajinců považuje zajištění životní úrovně občanů za nedostatečné a pouze 1,6 % za dostatečné. Odpovědi na otázky týkající se zajištění práv a svobod Ukrajinců byly rozděleny následovně: nedostatečně – 75,6

%, těžko říct – 13,9 %, dostatečně – 10,0 %, neodpovědělo 0,4 %. Člověk je bytost sociální, a proto bude vždy prahnout po společenství s ostatními. Úroveň důvěry sociálním institucím tedy také ukazuje „sklon ke společnému dobru“. V politické a ekonomické situaci v zemi více než polovina (52,3 %) dospělých na Ukrajině je přesvědčena, že „nedůvěřovat nikomu je nejbezpečnější“. Sociální důvěra je výrazně diferencovaná. Ukrajinci nejvíce důvěřují svým rodinám a příbuzným (95 %). V každodenním životě důvěřují sousedům, na které se lze spolehnout (58,7 %), krajanům (56,2 %). Mezi sociální subjekty, které vzbuzují důvěru, patří dobrovolníci (53–59 %, ukazatele za roky 2015 a 2016), církve a duchovenstvo (49,7 %), ukrajínští vědci (48–51 %), armáda (41–42 %). Ve srovnání s rokem 2014 vzrostla autorita charitativních nadací a veřejných organizací, které prokázaly svou účast na řešení problémů občanů, o 2,5krát (ze 14,4 % v roce 2014 na 31,4 % v roce 2016). Situace se stává mnohem kritičtější a je charakterizována akutním nedostatkem důvěry, pokud jde o řídicí a kontrolní státní orgány. Hodnocení důvěry dvěma významným státním institucím se v poslední době pohybovalo mezi 10–15 % – a to *policí*, respekt ke které se zvýšil v důsledku policejní reformy (ze 6 na 12 %), a *prezidentovi*, důvěra kterému po volbách v roce 2014 (36 %) již v roce 2015 poklesla o polovinu (18 %), a v roce 2016 klesla na 11 %. Hodnocení činnosti prezidenta na desetibodové stupnici je 3,0, zatímco v roce 2014 to bylo 4,7. Ukrajinci vykazují nejnižší úroveň důvěry politickým stranám (4,7 %), pravděpodobně kvůli tomu, že jsou unavení velkoryse rozdávanými sliby. Prudce také klesá i důvěra vládě (ze 17,9 % v roce 2014 na 6,5 % v roce 2016) a Verchovné Radě (Parlamentu Ukrajiny) (z 9 % v roce 2014 na 6 % v roce 2016). Ekonomickým regulátorům – bankám a daňovým úřadům důvěřují 9,2 % a 9,1 % respondentů.

Dle výše zmíněných čísel lze tedy vyvodit, že populace Ukrajiny vykazuje velmi nízkou úroveň důvěry státním strukturám, které by měly vytvářet to „společné dobro“. Ze strany občanů se jedná o reakci na skutečnost, že těmto sociálním institucím, jak ukazují mnohaleté zkušenosti, záleží více na jejich blahobytu a pohodlném životě než na blahu lidí (minimálně když nahlédneme do elektronického systému přiznání majetku státních zaměstnanců). V ukrajinské společnosti existuje odlišná touha po „společném dobru“, dokonce i pojem „společné dobro“ má odlišný význam. Pro obyčejné lidi je to touha po dobru své rodiny, pro vlivnější společenské třídy je to rovněž touha po dobru své rodiny, i když by měly spíše myslet na společné dobro celé země. Optimismus však vyvolává skutečnost, že se na Ukrajině rozvíjí občanská společnost a její reprezentativní veřejné organizace a úroveň důvěry je zde poměrně vysoká. To svědčí o tom, že společné dobro na úrovni celé společnosti se realizuje, a ne všechno je tak beznadějně, jak se na první pohled může zdát.

Je také možné definovat mediální viry jako nástroje informačních a psychologických útoků, které jsou v zásadě vícerozměrné a nesou klasické rysy druhé generace informační války s prvky asymetrie. Podle svých základních rysů a charakteristik odpovídají definici informačních zbraní. Spolu se zjevnými výhodami mediálních virů je třeba si uvědomit určité technologické nedostatky, které vycházejí především ze subjektivní povahy tohoto jevu. Vnímání, podpora nebo ignorování takové informační zprávy zcela závisí na osobní reakci každého jednotlivého příjemce. Je třeba také poznamenat, že virová povaha obsahu v sociálních online sítích může být nekontrolovaná. Úspěšný mediální virus, který získává širokou podporu uživatelů, začíná existovat podle zákonů a zásad obsažených v komunikaci uvnitř skupiny. Kromě toho se v určitých situacích jeho pohyb provádí podle principů a mechanismů rojové inteligence, která funguje jako prostředek samoregulace toků informací v určitých sociálních společnostech, mezi něž patří i sociální online sítě.

3. Praktická část

3.1. Analýza klíčových témat prosazovaných vybranými ruskými internetovými zdroji o východní Ukrajině

Po analýze hojného počtu online materiálů týkajících se východní Ukrajiny, zveřejněných vybranými ruskými internetovými portály lze identifikovat řadu uměle vytvořených myšlenek, nápadů, stereotypů, které byly nabídnuty čtenářům portálu a vyvolaly následovně nenávist vůči Ukrajině a všemu, co je nějak spojeno s ukrajinskou kulturou. Lze říci, že tyto portály již delší dobu „připravovaly“ své čtenáře na to, že by se Donbas měl být spíše součástí do Ruska, jelikož pouze v tomto případě ho dle těchto zdrojů čeká šťastná budoucnost.

Veškeré publikace o východní části Ukrajiny je možné rozdělit do několika takzvaných „propagandistických skupin“:

1. Publikace zdůrazňující zvláštní vliv Ruska a Vladimira Putina:

„Žirinovskij prozradil, v čí rukou je osud celého světa“

(rus. « Жириновский назвал, в чьих руках находится судьба мира »)

O tom informuje internetový portál „Radio Sputnik“ (rus. Радио Sputnik). Lídr liberálně-demokratické strany Ruska Vladimir Žirinovskij sdělil novinářům, od koho závisí celá budoucnost lidstva.

„O osudu Evropy a světa rozhodnou pouze dva lidé, dokonce jeden – pouze hlava Ruska rozhoduje o tom, co se stane se světem v příštích deseti až patnácti letech. Biden už o ničem nerozhoduje.“

Myslím si, že takový názor je velice sebestředný. Nikdo vliv Ruska a jeho vedení nepodceňuje a je rozhodně dobré obdivovat a podporovat vládu vlastní země, ale je zároveň důležité si klást meze a mít sebereflexi. Autoři významných ruských zpravodajských portálů téměř v každém svém článku opěvují moc současného prezidenta Ruské federace, přitom není nikde k nalezení jakákoli kritika Putinovy politiky. Je přece příliš naivní si myslet, že se prezident ani jednou během své dlouhé politické kariéry nedopustil žádné chyby, a přesvědčovat o tom i ostatní.

(internetový zdroj: <https://radiosputnik.ria.ru/20210421/zhirinovskiy-1729355905.html>)

Ukrajinská internetová (a nejen) média oproti tomu byla vždy docela skeptická a velmi tvrdá na jakékoli ukrajinské vládní orgány. Svůj často negativní názor mohla vyjádřit jak menší

lokální masová média, tak velké mediální společnosti. Kritiku místní a státní vlády lze nalézt v obsáhlých publicistických materiálech pečlivě zpracovaných a podávajících i důkazy svých tvrzení (často se jedná o fotografie, video záznamy, archivní záznamy nebo audionahrávky).

Ukrajinská komunita nikdy neměla obzvlášť v oblibě současného ruského prezidenta. Po událostech v roce 2014 se tento vztah vyvrcholil na maximálně nenávistný. Po celé Ukrajině se začalo prodávat zboží s komickými obrázky, na kterých je především zobrazen Vladimir Putin. Jedná se o trička, mikiny, vlajky, hrnečky, rohožky, toaletní papír, dokonce i automobilové značky. Média se toho ihned chytila a publikovala spoustu podobných obrázků s komentáři lidí, co o takové zboží měli zájem. Nejpopulárnějším městem producentem výrobků se znázorněním ruského prezidenta je Lviv. Největší tržby měly každoroční velikonoční trhy v centru města. Prodávající stánku komentuje, že „Putin je to jediné, co dokáže otrávit tyto světlé trhy. Ale co? Je po něm poptávka“. Níže uvedu pro představu několik obrázků.

(očistěte si boty)

(lvovská hra „otevřený dudák“)

(„PTN PNCH“ – velmi populární zkratka v 2014-2016, PTN znamená Putin, PNCH označuje ukrajinskou nadávku. Tuto zkratku bylo možné vidět téměř všude, dokonce i na poznávacích značkách osobních vozidel. Nyní je její použití zakázané)

(internetový

zdroj:

https://censor.net/ru/photo_news/418854/putin_ochen_populyaren_na_yarmarke vo_lvove_e go_litso_aktivno_pokupayut_na_mnogih_tovarah_fotoreportaj)

[04.06.2021]

2. Publikace, které ponižují Ukrajinu:

Autoři se pravidelně snaží o vylepšování image Ruska ponižováním Ukrajiny. Je nespočet článků, kde ruské portály aktivně používají negativní komentáře různých vlivných osobností na Ukrajině a tím demonstrují jakoby aktuální situaci v zemi. Většinou se jedná o komentáře, vytržené z kontextu. Tak tedy portál Ruský dialog zveřejnil komentář nezávislého poradce vedoucího ukrajinského ministerstva obrany, novináře Jurije Butusova, kde novinář je přesvědčen, že ukrajinským ozbrojeným silám chybí tanky, zařízení pro noční vidění a střelivo. Nedostatek munice spojuje se sedmým rokem průběhu války a několika výbuchy, ke kterým došlo v ukrajinských skladištích.

(internetový zdroj: https://www.rusdialog.ru/war/208503_1618764643)

[06.05.2021]

Přitom je snad patrné, že každá z válečných stran je zcela vytížená a každou to poznamená především z ekonomického hlediska, nelze ale přesto nalézt jediný článek, kde by byly jakékoli informace o tom, že i Rusko postrádá nějakou bojovou techniku, nebo že ho čeká v nejbližší době velká finanční krize.

V jiném článku portálu Pravda.Ru byl uveden komentář ex-poslankyně Verchovné rady Nadiji Savčenko o tom, že ze začátku byla Ukrajina schopna válčit díky dobrovolníkům, teď se dostává do potíží, jelikož každý už ví, co ho čeká, a tak o zúčastnění se válečných akcí nestojí. „Nyní je záložníků velmi málo, a jejich školení vypadá spíše jako show. Proto v případě dalšího zhoršení situace na Donbasu úřady jednoduše nebudou moci nic udělat“.

(internetový zdroj: <https://www.pravda.ru/news/world/1611079-ukraina/>)

[06.05.2021]

„Kyjevské úřady zmařily přípravy na oslavu 9. května“

(rus. «Киевские власти сорвали подготовку к празднованию 9 Мая»)

Dle zpravodajského portálu Radio Sputnik současná ukrajinská vláda je orientována na národní radikály a nemá zájem si připomenout velký čin sovětského lidu 9. května a porážku fašismu jako destruktivního projevu ve světových dějinách. Ukrajina je tedy v očích ruského čtenáře zcela mizerná, jelikož neuctívá hrdinskou minulost Sovětského svazu. Současný ukrajinský prezident Volodymyr Zelenský zrušení jakýchkoli slavnostních akcí argumentoval tím, že jsou velmi finančně náročné a je celkem zbytečné poskytovat na to značné finanční prostředky ze státního rozpočtu, když je země ve válečném stavu a dávalo by podle něj mnohem větší smysl investovat do opatření, které budou moci co nejdříve zastavit současnou válku probíhající na východní Ukrajině. Pro ruskou stranu to ale absolutně není vhodný argument, vidí jen samotný fakt zrušení slavností a nemůže zmeškat příležitost to ještě jednou Ukrajině vytknout.

(internetový zdroj: <https://radiosputnik.ria.ru/20210421/kyev-1729348375.html>)

[23.04.2021]

I ukrajinská média se k této metodě bohužel přiklání. Za podmínek hybridní války jsou používány téměř jakékoli nástroje pro informační útoky. Internetová média se nyní stávají velmi vlivným zdrojem pro získání informací, jimž čtenář často věří až přehnaně. Toho mnohdy využívají nepoctiví novináři, a tak podávají informaci z úhlu výhodného buď pro vládu, nebo kvůli osobní nepřízni ke konkrétní osobě, nebo i celému národu. Zhusta zkreslené události nebo komentáře ruských představitelů jsou podávány západoukrajinskými médii. Tam se můžeme setkat s poněkud přehnanou láskou ke své zemi, kde místní obyvatelé nesnáší z historických důvodů všechno, co se nějakým způsobem týká ruské kultury. Je to podmíněno i velmi komplikovanými rusko-ukrajinskými vztahy po získání nezávislosti. Každopádně rozsah podobných online-publikací, ve kterých nejsou schválně dodržovány novinářské standardy, je značně menší v porovnání s ruskými.

Snad největší urážkou nejčastěji používanou ukrajinskými médii je slovo „moskal“ (ukr. москаль). V jednom z rozhovorů, který zveřejnil internetový portál Face news, známý ukrajinský novinář Roman Skrypin vyprávěl, jak vyčítal Rusům v Marseilli, že neodpočívali na anektovaném Krymu.

"В Марселе была ситуация, когда мы ехали в автобусе и стояли москали там что-то. Ну, слышно, что они москали, а-а-а, то, се. Я на них сижу, смотрю, говорю: "А чего вы не в Крыму? Зачем вы "отжимали" Крым, если вы в него не ездите?" Потому что в Барселоне тоже типа "приветули-криветули". Чего вы в Барселоне? Вам Крым нужен был? Так езжайте в Крым! Отдыхайте там! Пока у вас есть Крым, так отдыхайте там! Зачем вы едете за границу? В Турции то же самое: "Нижний Тагил!". Куда вы приехали? Чего вы едете в Турцию? У вас есть Крым! Вы же целый мост построили в Крым. Вам же так хотелось, так надо было! А бедный Крым терпит отсутствие туристов, отсутствие воды, отсутствие всего. Надо было – берите, отдыхайте", – вспомнил он свое обращение, которое, впрочем, осталось без ответа.

„V Marseille byla situace, když jsme jeli v autobuse a stáli tam Moskali. Jde poznat, že jsou to Moskali. Dívám se na ně, a pak jim říkám: „Pročpak nejste na Krymu? Proč jste si ho vzali, a teď tam nejezdíte?“ Protože i v Barceloně slyším „privětuli-krivětuli“ (*pozn. čauky mňauky*). „Proč jste v Barceloně? Chtěli jste Krym? Tak jděte na Krym! Odpočívajte tam! Dokud máte Krym, tak tam odpočívajte! Proč jezdíte do zahraničí? V Turecku to samé: „Nižnij Tagil!“ Kam jste to přijeli? Pročpak jedete do Turecka? Máte přece Krym! Vždyť jste postavili celý most na Krym. Tak moc jste si to přáli, bylo to pro vás tak nutné! A chudák Krym teď trpí nedostatkem turistů, nedostatkem vody, nedostatkem všeho. Chtěli jste, tak si ho vemte a užijte si to“ – vzpomněl si na svůj proslov, která však zůstal nezodpovězen.

(internetový zdroj: <https://www.facenews.ua/news/2018/424101/>)

[23.04.2021]

3. Publikace, ve kterých Ukrajina údajně ponižuje Rusko:

*Státní дума označila diskriminaci „ruského světa“ na Ukrajině za genocidu
(rus. «В Госдуме назвали геноцидом дискриминацию «русского мира» на
Украине»)*

Internetový portál Izvestija informoval, že ve Verchovné radě byl nedávno registrován návrh zákona, podle kterého se odsuzuje ideologie „ruského světa“ a zavádí se trestní odpovědnost za jeho propagandu. Elena Panina, členka Výboru Státní dumy pro mezinárodní záležitosti, je přesvědčena, že takové legislativní iniciativy jsou „dalším příznakem transformace Ukrajiny na nacionalistický totalitní stát, který je založen na patologické rusofobii“.

Členka parlamentu zde zvolila velice expresivní výrazy s negativní konotací vůči Ukrajině za účelem stoupání nenávisti ruských příslušníků vůči těm ukrajinským. Můžeme tak její vyjádření považovat za další nástroj informační války vůči Ukrajině.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/1138916/2021-03-18/v-gosdume-nazvali-genocidom-diskriminaciiu-russkogo-mira-na-ukraine>)

[23.04.2021]

V ukrajinských internetových médiích články ponižující a urážející Rusko se najít nepodařilo. V běžném životě se ukrajinští příslušníci vyjádření expresivně zabarvených rozhodně dopouštějí, ale výhradně „mezi sebou“. Mediální prostředí se vyjádření s negativními konotacemi drží stranou.

4. Publikace uvádějící, že ukrajinská armáda vede válku proti civilnímu obyvatelstvu na východní Ukrajině:

„LLR oznámila palbu v pšeničném poli po ostřelování bezpečnostními silami Ukrajiny“

Dle internetového portálu Ria novosti (rus. Риа новости) ukrajinská armáda záměrně ostřeluje obce samozvané Luhanské lidové republiky, ignoruje normy mezinárodního humanitárního práva a Ženevskou úmluvu. Krátce předtím ukrajinské bezpečnostní síly údajně čtyřikrát porušili příměří a stříleli na území republiky, včetně obec Zolote-5. Potvrzení o tom, že se to skutečně stalo, není, ani odkaz na relevantní zdroj této informace. Místo toho podobných článků na tomto portálu je přes 200, vychází každý den, dokonce i několikrát denně. Z tohoto lze vyvodit, že daný portál záměrně publikuje informace, které nejdou žádným způsobem potvrdit, a tak lze tuto metodu nazvat součástí propagandy a informační války.

(internetový zdroj: <https://ria.ru/20210421/obstrel-1729381513.html>)

[23.04.2021]

Ukrajinská média daný fakt popírá a tvrdí, že na východní části země probíhá vysloveně rusko-ukrajinská válka, a žádné civilní obyvatelstvo ostřelované rozhodně není.

Podobné články o četná porušování různých mezinárodních dohod a úmluv ze strany Ruské federace ukrajinské internetové portály vydávají rovněž pravidelně. Často se nejedná o potvrzené dokazatelné informace, takže nekalé manipulativní techniky provádí i ukrajinští novináři.

5. Publikace, které jasně ukazují, že portál „Pravda.Ru“ uznává tzv. „DLR“ a „LLR“

*„Na to nemáte právo“ uvádí LLR o návrhu Zelenského na setkání s Putinem“
(rus. «Не имеете права»: ЛНР о предложении Зеленского на встречу с
Путиным»)*

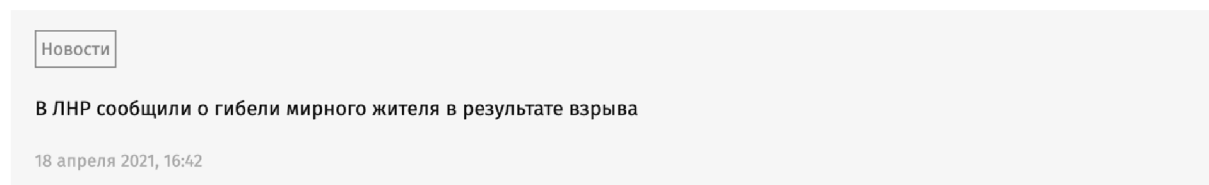
Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij „nemá morální právo“ navrhnout setkání na území Donbasu, uvedl Leonid Pasečnik, šéf samozvané Luhanské lidové republiky. O tom informuje internetový portál Radio Sputnik. „Nestydatě nazýváte Donbas svým vlastním, přitom ale víte, že jste ukrajinskou zemi už dávno prodal“, uvádí Pasečnik. Rovněž vyzval Kyjev, aby „popřemýšlel“, než znovu namíří zbraň na samozvané republiky Donbasu.

Je tady očividná další manipulace, uměle vyvolaná agresivita ze strany Ruska. Ruský čtenář si ihned podvědomě vytvoří názor o Ukrajině a její vedení. Ale myslím si, že je naprosto přirozené, že Ukrajina nemůže uznat DLR a LLR a bude i nadále o toto území usilovně bojovat, jelikož chce zachovat svou územní celistvost, která je stanovena i v Ústavě.

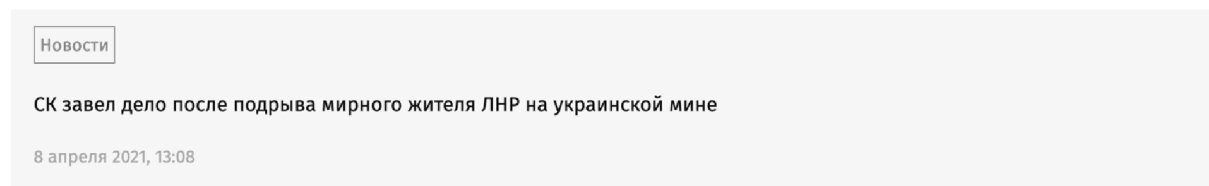
(internetový zdroj: <https://radiosputnik.ria.ru/20210421/lnr-1729350528.html>)
[22.04.2021]

Dovolím si zde ještě přiložit několik snímků z ruských webových portálů, kde už v nadpisech vidíme uznání Ruskem DLR a LLR.

Iz.ru:

V LLR oznámili úmrtí civilního obyvatele v důsledku vyhození do povětří.

Poté, co ukrajinská mina vyhodila do povětří civilistu, vyšetřovací výbor zahájil trestní řízení.

Новости

Глава ДНР заявил о демонстрациях ВСУ во время визита гостей из США и Европы

7 апреля 2021, 15:05

Hlava DLR oznámil o demonstracích Ozbrojených sil Ukrajiny během návštěvy z USA a Evropy.

Ria.ru:

ВСУ разместили технику в жилом районе в Донбассе, заявили в ЛНР

11:52 839

Ozbrojené sily Ukrajiny umístily bojovou techniku v obydlené oblasti na Donbasu, uvádí LLR.

Миссия ОБСЕ в Донбассе встает на сторону Украины, заявил глава ДНР

07:14 2265

Mise OBSE na Donbasu zaujme postoj Ukrajiny, oznámil hlava DLR.

Ukrajinská média samozřejmě DLR, ani LLR neuznávají, u popisu tohoto území novináři používají následující výrazy:

- „samozvané republiky DLR a LLR“ (ukr. самопроголошені республіки ДНР та ЛНР),
- „oddělené oblasti Doněcka a Luhansku“ (ukr. окремі райони Донецька та Луганська),
- „prozatímně okupovaná území“ (ukr. тимчасово окуповані території)
- „fejkové republiky“ (ukr. фейкові республіки),
- „loutkové republiky“ (ukr. маріонеткові республіки),
- Anebo u názvu DLR a LLR autoři často používají závorky.

Používání názvů DLR a LLR je v souladu s ukrajinským zákonodárstvím zakázáno.

Олександр Лукашенко, який запропонував так званим "слідчим" з ОРДЛО приїхати до Мінська і допитати затриманого білоруського опозиціонера Романа Протасевича, де-факто визнав **фейкові "республіки" Росії на Донбасі.**

ТАКОЖ ЧИТАЙТЕ

**"Ласкаво просимо":
Лукашенко
запросив бойовиків
"ЛНР" до Білорусі
для слідчих дій з
Протасевичем**

"Заява Лукашенка про те, що він запропонував Путіну, щоб "слідчі" з ОРДЛО приїхали в Білорусь і допитали викраденого КДБ-ФСБ головного редактора Nexta Романа Протасевича, можна розглядати як де-факто визнання режимом Лукашенка маріонеткових "республік". Білоруський узурпатор, "забув", що територія ОРДЛО є територією України? І це в

Мінську - місті в якому підписувалися так звані "Мінські угоди", що закріплюють цей постулат як основу мирного врегулювання конфлікту з Росією на Донбасі", - написав він.

Alexandr Lukašenko, který vyzval takzvané „vyšetřovatele“ z ORDLO, aby přijeli do Minsku a vyslychali zadrženého běloruského opozičního aktivistu Romana Prataševiče, de facto uznal fejkové „republiky“ Ruska na Donbasu.

Lukašenkovo prohlášení, že navrhl Putinovi, aby „vyšetřovatelé“ z ORDLO přijeli do Běloruska a vyslychali šéfredaktora běloruského zpravodajského online média Nextu uneseného KGB-FSB Romana Prataševiče, lze považovat za faktické uznání Lukašenkova režimu loutkových „republik“. Běloruský uchvatitel asi jen „zapomněl“, že ORDLO je ukrajinským územím? A to je v Minsku – městě, kde byly podepsány takzvané „minské dohody“, které tento postulát zakotvují jako základ pro mírové urovnání konfliktu s Ruskem na Donbasu,“ napsal.

(internetový zdroj: <https://tsn.ua/politika/minsk-pripiniv-buti-neytralnim-u-tkg-zayavili-scho-lukashenko-de-fakto-viznav-fejkovi-respubliki-na-donbasi-1796896.html>)

[03.06.2021]

"То есть, для Японии "ДНР" существует - это не территория суверенной Украины, оккупированная террористами, а нормальная такая страна, не меньше других. И если украинский МИД не отследил ситуацию, не заявил протест и не прикрыл всю лавочку (все же это не какие-то подпольные бои без правил на подвале в Макеевке, а публичное рекламируемое заранее и согласованное на международном уровне мероприятие) - значит, и для Пристайко существует "ДНР"?", - пишет политолог Алексей Голобуцкий.

„Znamená to, že pro Japonsko DLR existuje – pro ni to není území suverénní Ukrajiny obsazené teroristy, ale normální země, stejná jako ostatní. Nějaký druh podzemního boje bez pravidel v suterénu v Makejevce a veřejná akce předem inzerovaná a dohodnutá na mezinárodní úrovni) - znamená to, že existuje „DPR“ i pro Prystaiko?“, píše politický analytik Aleksey Golobutsky. (internetový zdroj: <https://www.facenews.ua/news/2019/464336/>)

[22.04.2021]

6. Publikace, které údajně vyjadřují agresivitu Ukrajiny vůči Rusku

„Kravčuk oznámil, že jeho vnuk je připraven střílet „lidi s ruskými vlajkami“

(rus. «Кравчук заявил о готовности внука стрелять по «людям с флагами России»)

„Jsou připraveni jít se mnou. Moje žena nepůjde, protože neví, jak držet pušku v rukou. Ale syn, vnuk a další členové rodiny řekli, že toto je správný postoj každého občana, který je vlastencem a musí bránit svou zemi, rodinu, děti, zemi“. Takový komentář zveřejnil internetový portál Ria novosti. Je důležité ale říct, že se jedná pouze o část vyjádření ex-prezidenta, jelikož pak doplnil, že je toho opravdu schopen v případě, že takoví lidi (bez ohledu na národnost) přijdou do jeho domova a budou ohrožovat jeho rodinu. O tom samozřejmě ani zmínka. Ruští autoři tedy publikují jen to, co je pro ně výhodné. Dle mého názoru je zde zase vhodné konstatovat, že jde o nástroj informační války, jelikož účelem zveřejnění podobných publikací je vyvolání agrese vůči Ukrajině.

(internetový zdroj: <https://ria.ru/20210421/kravchuk-1729360809.html>)

[23.05.2021]

Šéf FSB: Ukrajinští radikálové ohrožují bezpečnost Krymu

(rus. «Глава ФСБ: Украинские радикалы угрожают безопасности Крыма»)

V Moskvě se uskutečnilo závěrečné setkání národního protiteroristického výboru a federálního operačního velitelství, v důsledku kterého předseda Národního protiteroristického výboru uvedl, že radikální jednotky pocházející z Ukrajiny se pořád pokouší o destabilizaci situace na Krymském poloostrově.

Sergej Aksjonov, hlava regionu, je přesvědčen, že krymské bezpečnostní síly jsou schopny (na rozdíl od ukrajinských bezpečnostních struktur) správně reagovat na hrozby vycházejících od ukrajinských radikálů.

Zase zde nejsou uvedena jakákoli potvrzující fakta toho, že ukrajinské jednotky na území Krymského poloostrova opravdu provozují svou extremistickou činnost.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/27066/4135085/>)

[22.04.2021]

Ukrajínští novináři však často publikují články, ve kterých uvádí, že agresivním a ohrožujícím bezpečnost je právě Rusko, přitom ukrajinské vládní orgány nejsou schopny poskytnout adekvátní a relevantní zdroje, jak se bránit ruským informačním útokům. Dle provedeného výzkumu ukrajinská média ale z většiny nevyužívá nekalé nástroje jako nepravdivé informace, zkreslené údaje, vymyšlené události, komentáře, jejichž pravdivost nelze žádným způsobem potvrdit.

7. Publikace zpochybňující samostatnost Ukrajiny:

„Ukrajina se musí prostřednictvím referenda stát součástí Ruska“: Kyjev uvězní Žirinovského na dálku za zásah do integrity země“

(rus. «Украина через референдум должна войти в состав России»: Киев заочно сажает Жириновского за посягательство на целостность страны»).

Výstřední politik Vladimir Žirinovskij uvádí, že „Krym by měl být součástí Ruska, a dnes říkám, že by se i celá Ukrajina měla stát součástí Ruska prostřednictvím referenda, protože se jedná o umělou entitu, kterou vytvořil Lenin, Stalin a Chruščov. Někteří tvrdí, že Ukrajina se údajně stala součástí Ruska v 17. století. Ale není tomu tak. Bohdan Chmelnycký a 80 tisíc záporožských kozáků chtěli do poddanství ruského cara, protože v katolickém Polsku byli šikanováni, ale nikdy žádná „Ukrajina“ nebyla součástí Ruska. Všechny současné části Ukrajiny byly historicky součástí Ruska“.

Tuto myšlenku lídr liberálně-demokratické strany Ruska demonstruje v každém svém proslovu na nejrůznějších televizních pořadech. Zajímavé je, že se takové pořady pak vysílají výhradně v primetime, tzn. kdy má médium nejvyšší sledovanost. Nelze to považovat pouze za shodu náhod, jedná se o další nástroj informační války, kterého Rusko aktivně využívá, a to přesvědčit ruské a zahraniční recipienty, že Ukrajina samostatnou zemí nikdy nebyla, a šťastná budoucnost ji čeká pouze jako součást Ruska.

(internetový zdroj: <https://www.kp.ru/daily/26934.7/3984328/>)

[22.04.2021]

Nalézt podobné publikace v ukrajinském mediálním prostoru není absolutně možné. Ukrajina vlastní samostatnost nikdy nezpochybňovala a za tím si stojí. Mnozí vědci neustále dokazují, že tato země vznikla ještě v IX. století pod názvem Kyjevská Rus a existovala celou dobu nehledě na fakt, že během století byla součástí různých států.

8. Publikace vyjadřující názor, že na Donbasu není rusko-ukrajinský ozbrojený konflikt, ale pouze občanská válka:

Internetový zpravodajský portál Izvěstija (rus. Известия) v jednom ze svých článků informuje své čtenáře o tom, že od roku 2014 Kyjev provádí vojenskou operaci proti obyvatelům Donbasu, kteří odmítli uznat výsledky převratu a nové vlády na Ukrajině. Ukrajinské orgány přitom ze současné situace obviňují Rusko. Moskva opakovaně upozorňuje, že není vůbec zapletená do „vnitřního ukrajinského konfliktu“. Znamená to, že dané online-médium neuznává fakt války mezi Ukrajinou a Ruskem, ale schválně klame své čtenáře a neuvádí očividné informace.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/1158861/2021-04-29/glava-mid-ukrainy-otreagirowal-na-rezoliutciiu-evroparlamenta-po-rossii>)

[23.05.2021]

Ukrajinská média s tímto tvrzením zásadně nesouhlasí a pořad uvádí fakta potvrzující přítomnost ruských vojáků a ruské vojenské techniky a munice na území Doněcké a Luhanské oblasti.

Na základě výše uvedených informací lze dojít k závěru, že v online publikacích ruských vybraných internetových portálu jsou používány následující dobře známé metody propagandy:

- 1) udílení nálepek;
- 2) odvolání na autoritní osoby;
- 3) démonizace nepřítele;
- 4) zjednodušení faktů;
- 5) vytržení z kontextu;
- 6) emoční ohlas;

- 8) anonymní autorita;
- 9) „hra na sounáležitost k ruskému národu“;
- 10) „jednotný společenský názor“.

3.2. Analýza klíčových témat prosazovaných vybranými ruskými internetovými zdroji o Krymu

Nejznámější ruské internetové portály neustále publikují materiály, ve kterých aktivně přesvědčují o tom, že Krym je neoddělitelná součást Ruska, a v roce 2014 Krymané udělali to nejlepší rozhodnutí, když hlasovali pro sjednocení s Ruskem. Pohled Rusů na svět se tehdy změnil natolik, že vděčně přijali Krymský poloostrov navzdory finančním potížím ve své zemi. Vladimir Putin přece nešetří penězi na organizaci jakýchkoli PR akcí, přehlídek 1. a 9. května, propagačních koncertů na okupovaném poloostrově. Samotní obyvatelé poloostrova mají pocit „sounáležitosti“ k Rusku jako „bratrské části“ a zcela opačný pocit vůči Ukrajině, pevně věří, že je tam nikdo nepotřeboval a byli po celou dobu ohrožení.

Internetový portál „Pravda.Ru“ ve svých materiálech tvrdí, že se Krym historicky stal součástí Ukrajiny jako „dar“ a ve svém domácím politickém životě byl vždy v pozadí. Obyvatelé poloostrova i Rusové, kteří je podporují, aktivně a hromadně nahrazují ukrajinské vlajky ruskými ve vládních agenturách i na mnoha shromážděních požadujících provedení v nejbližší době referendu. Rusko popírá přítomnost svých jednotek na území Krymu, ale zároveň aktivně „pomáhá“ Krymu, považuje své kroky za legální.

Po analýze vybraných ruských zdrojů je možné identifikovat hlavní propagandistické mytologémy, o nichž čtenáři téměř denně informují autoři materiálů. Například ohledně situace na Krymu tyto portály sdělují následující myšlenky:

1. Vyobrazení Vladimíra Putina jako „mesiáše“, který přijde a zachrání svůj „bratrský lid“ před fašistickou (kyjevskou) vládou.

Běloruský prezident Alexandr Lukašenko v jednom z článků tohoto portálu uvedl, že Vladimir Putin by rád skončil současný vojenský konflikt, dokonce i několikrát podával ex-prezidentovi Porošenkovi návrhy týkající se obnovy Donbasu a tvrdil, že jsou to „velmi dobré návrhy, jsem toho svědkem, ale bohužel na ně nepřistoupil“.

(internetový zdroj: https://www.pravda.ru/news/world/1612641-lukashenko_poroshenko/)

[22.04.2021]

Ukrajinská média mají k současnému ruskému prezidentovi velmi negativní postoj z očividných důvodů. Je důležité říct, že tento postoj není vyjadřován pomocí agresivních článků s urážlivými epitetami a hanlivou rétorikou, čehož se čas od času dopouštějí ruští novináři o Ukrajině. Ukrajinská internetová média ale dávají jasně najevo vlastní názor na Putina. V jednom z článků webu TSN jsou uvedeny komentáře stávajícího prezidenta USA Joe Bidena, který nazývá Putina „vrahem, který za vše zaplatí“. Během osobní schůzky s Putinem Biden také uvedl, že ten „nemá duši“. Ruská média se podobných vyjádření drží stranou a žádným způsobem je nekomentuje.

(internetový zdroj: <https://tsn.ua/exclusive/bayden-vs-putin-nova-holodna-viyna-chi-banalna-slovesna-perepalka-i-scho-z-togo-ukrayini-1747189.html>)

[22.04.2021]

2. Obraz Ruska jako země, která nemůže někoho odmítnout a aktivně pomáhá „svým“:

„Krym je připraven na kyjevské provokace“

(rus. «В Крыму готовы к провокациям Киева»)

Na Krymu se před březnovými prezidentskými volbami v roce 2018 posilují bezpečnostní opatření v souvislosti s „možnými teroristickými útoky ze strany ukrajinských hranic“. O tom informoval hlava Krymské republiky Sergej Aksjonov. Region se podle něj také obává provokací „organizovaných aktivisty kyjevského režimu“. Aksjonov však ujistil, že všechny podobné pokusy budou „rychle a tvrdě potlačeny“, a také dodal, že vládní orgány již vypracovaly akční plán k potlačení „možných pokusů ukrajinských aktivistů a militantů z různých organizací zakázaných v Rusku“ destabilizovat situaci v regionu. Autor článku nemohl také nezmínit o údajném nařízení Verchovné rady vyzývající k zabránění organizaci prezidentských voleb na Krymu, což odůvodňuje obavy regionálních orgánů. Poslední informace ale opět potvrzena ani nějak doložena oficiálním prohlášením není, a proto lze ji považovat za další nástroj informační války, kde se Rusko jeví strážným andělem před zlostnými ukrajinskými extremisty, kteří jsou schopni doslova čehokoli.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/705692/dmitrii-laru-vladislav-zuevskii-tatiana-baikova/v-krymu-gotovy-k-provokatciiam-kieva>)

[03.06.2021]

3. Samotný Krym se vždy chtěl stát součástí Ruska:

„Rusové zhodnotili rozhodnutí sjednotit se s Krymem“

(rus. «Россияне оценили решение о воссоединении с Крымом»)

Dle článku zpravodajského portálu Izvěstija sjednocení Krymu s Ruskem bylo správným rozhodnutím. O tom je přesvědčeno 91 % Rusů. Tyto údaje poskytl dotazník Všeruského centra pro studium veřejného mínění „Krym: Čtyři roky s Ruskem“.

54 % respondentů uvedlo, že Krym vnímá jako prvotně ruské území. Mezi hlavní argumenty pro návrat poloostrova do Ruska patří „obnovení historické spravedlnosti a ochrana zájmů země“. Dalších 20 % respondentů označuje rozhodnutí za spíše správné a pouze 3 % respondentů jej za správné nepovažují.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/720041/2018-03-15/rossiiane-otcenili-reshenie-o-voossoedinenii-s-krymom>)

[03.06.2021]

„Krym je prvotně ruská země“

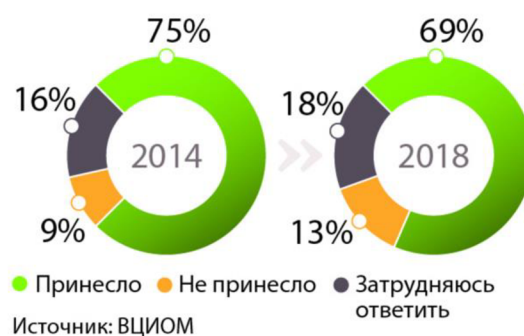
(rus. «Крым — исконно русская земля»)

Většina Krymanů hodnotí zřízení postsovětských hranic jako nespravedlivé. „Byly prováděny bez práva národa na sebeurčení, ale pouze prostřednictvím rozhodnutí ve vládních kabinetech, která lidem připadají pochybná. Krymští obyvatelé neakceptují umělost některých post-sovětských hranic. Zejména ti, kteří rozdělují národy jen podle jazyka a kultury“.

Правильно ли поступила Россия, приняв Крым в состав РФ?

Принесло ли пользу России вхождение Крыма в состав РФ?

(internetový zdroj: <https://iz.ru/719938/angelina-galanina/krym-iskonno-russkaia-zemlia>)

[23.05.2021]

Ukrajínští novináři daná prohlášení neschvalují, ve svých článcích zpochybňují veškeré výše zmíněné informace. Údajné uskutečněné dotazníky považují za fake, a referendum, zrealizovaný v roce 2014 o připojení Krymu do Ruska, za zcela fiktivní.

4.března 2021 Courtney Austrian, USOSCE Chargé d'Affaires, ve svém vystoupení na Stálé radě OBSE ve Vídni nazvala maskované vojáky v zelených neoznačených uniformách, kteří se objevili s moderními ruskými zbraněmi a vybavením na Ukrajině v roce 2014 během krymské krize, „malými zelenými mužičky“ (ukr. «маленькі зелені чоловічки»). Dle její slov od té doby Rusko provádí „kampaň za destabilizaci Ukrajiny a oslabení její snahy po demokratickém rozvoji a bližší spolupráci s Evropou“.

(internetový zdroj: <https://ua.usembassy.gov/uk/seven-years-of-illegal-occupation-of-the-autonomous-republic-of-crimea/>)

[03.06.2021]

4. Demontrace přechodu ukrajinských příslušníků a vlády na území Krymu na stranu Ruska. Obraz Ruska, které aktivně zaujímá dominantní postavení v krymském parlamentu a vytváří své vlastní mocenské struktury:

„Aksjonov uvádí „Kyjev využívá problému krymského občanství pro své politické spekulace“

(rus. «Аксёнов: Киев использует вопрос гражданства крымчан для политических спекуляций»)

Dle slov hlavy Krymské republiky Sergeje Axjonova na jedné straně ukrajinské orgány prohlašují, že na poloostrově žijí občané Ukrajiny, a na druhé pronásledují Krymany na jejich území. „Kyjev by chtěl z obyvatel poloostrova udělat rukojmí své šílené politiky. Krym je ale Rusko a Krymané jsou jeho plnohodnotní občané, kteří jsou pod spolehlivou ochranou naší velké země,“ uvedl Aksjonov.

Jako reakci na ukrajinský zákon o tom, že krymští obyvatelé mající ukrajinské občanství nemohou nastupovat do ruské státní funkce, byl předložen Státní dumě návrh zákona o právu obyvatel Krymu a Sevastopolu na obsazení státních funkcí v případě, že se z důvodů, které nemohou žádným způsobem ovlivnit, nemohou vzdát občanství Ukrajiny.

Ruská vláda přitom podobné akce považuje za zcela legitimní a nevidí jediný důvod, proč by tohle udělat nemohla, jelikož se jedná o „zájmy jejího národu“. Ukrajina tento návrh neuznává a pokládá ho za fiktivní, jelikož je v rozporu s ukrajinským zákonodárstvím.

(internetový zdroj: <https://www.pnp.ru/social/aksyonov-kiev-ispolzuet-vopros-grazhdanstva-krymchan-dlya-politicheskikh-spekulyaciy.html>)

[24.04.2021]

5. Odcizení Ruskem a znárodnění infrastruktury a všech hlavních odvětví krymské ekonomiky:

„Ukrajina hrozí Rusku „trestem“ za prodej vinařství Massandra“

(rus. «За продажу винзавода «Массандра» Украина грозит России «наказанием»)

V souvislosti s prodejem vinařství Massandra, které do anexe Krymu v roce 2014 bylo ve státním vlastnictví Ukrajiny, Moskva bude údajně potrestána za porušení norem mezinárodního humanitárního práva. Rusko jakákoli porušení však popírá. Krymský politolog Vladimir Džaralla uvedl, že akce a slova Ukrajiny by neměly v zásadě ovlivňovat a „trápit“ Moskvu, což se vlastně i děje. Podle něj Kyiv by měl být potichu, jelikož celou dobu „z Krymu jen vysával všechno, co bylo možné, poloostrov nerozvíjel a žádné finanční prostředky do něj nekládal. Do Massandry, která byla pouze „dojena“, nebyla investována ani kačka“.

Je zde vyjádřena zcela patrná neúcta a despekt vůči oficiálním ukrajinským orgánům, jelikož médium otevřeně píše o tom, že Moskva vysloveně ignoruje jakákoli prohlášení z ukrajinské strany a absolutně je nebude brát v úvahu.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/21712100/4338498/>)

[24.04.2021]

Novinář ruského online-média Vesti.ru (rus. Вести.ru) uvádí, že hlavním důvodem rozčilování Ukrajiny je odsouzení Amerikou prodeje vinařství bance „Rusko“. Amerika zde figuruje proto, protože ruská strana často vyjadřuje názor, že Ukrajina je na USA závislá a veškeré činnosti provádí pouze dle jejich nařízení.

Po anexi Krymu Spojené státy uvalily největší sankce bance „Rusko“. Tehdy všechna jeho aktiva na Západě byla s okamžitou platností zmrazena, a platební karty Visa a Mastercard

pro klienty banky náhle přestaly fungovat. Autor článku je přesvědčen, že Amerika pouze závidí, jelikož vždy chtěla mít námořní základnu v Sevastopolu. Když byl Krym součástí Ukrajiny, začaly už projektovat i kasárny. „Nakonec ale měla smůlu, když Krymané, prchající před nacionalistickým státním převratem v Kyjevě, v referendu v roce 2014 drtivou většinou, značně přesahující 90 %, vyjádřili svou touhu o znovusjednocení s Ruskem. USA uvalily sankce vůči Krymu a Krymanům a těm, kteří byli dle jejich názoru zapojeni do obratu tak neočekávaného pro Ameriku“. Dle slov autora všichni obyvatelé Krymu jsou spokojeni a vyjadřují skutečné nadšení, jelikož „přijde nová lepší doba“.

(internetový zdroj: <https://www.vesti.ru/article/2501288>)

[24.04.2021]

Pokud se ale podíváme na reálné komentáře Krymanů (vzaty z webových stránek portálu Radio Svoboda), vidíme zcela odlišné názory. Jsou hluboce zklamáni. Mnoho lidí s nostalgii vzpomíná na „ukrajinské časy“ a porovnává je se současnou realitou. Níže uvedu několik komentářů:

Александр Юрьев
около 7 мес. назад

Продают с молотка легенду Крыма, уникальный завод "Массандра". Начальная цена всего 5,3 миллиарда рублей. При Украине на части рвали Крым, но "Массандру" боялись тронуть. А вот "герои" Крымской весны плевать хотели на легенды и достояния, всё с молотка пускают за копейки. Сначала "Новый свет", теперь "Массандру". Гнусные подпевалы уже затагнули свои песни, что так лучше для предприятия и виноделия в Крыму... И опять промолчим, и опять стерпим...

👍 52   💬 32   ➦ 13

Alexandr Jurjev:

Prodávají na aukci legendu Krymu, jedinečný závod *Masandra*. Počáteční cena je 5,3 mlrd rublů. Při Ukrajině Krym „trhali na části“, ale nemohli si dovolit napadnout *Masandru*. „Hrdinové“ Krymského jara však úplně kašlou na legendy a dědictví, prodávají vše za pár kaček. Nejdřív *Nový svět*, teď *Masandra*. Hnusní poskoci už začali přikyvovat, že je to lepší pro podniky a vinařství na Krymu... A zase jen mlčíme, zase to sneseme...

Julia Verchenko

При Украине цены были нормальные и валюта не росла, как грибы под дождем. И чтобы рвали Крым? Приведите пример. Ни в какое сравнение не идет ситуация до 14 и сейчас. Понаехали, ни пройти, ни проехать. Еще и третьим сортом называют. Я не говорю, где лучше, где хуже. Но такой коррупции и обдирания народа я ни в одной стране не видела. Да еще и не признает нас никто и никогда. Кроме Никарагуа:-) А насчет ситуации с туристами и апокалипсиса в медицине, при такой богатой стране, которая пальцем не шевельнула Крыму помочь. Все познается в трудную минуту. Обманутые крымчане бедные.

Julia Verchenko:

Při Ukrajině byly ceny normální a měna nerostla jako houby v dešti. A že by Ukrajina „trhala Krym na kousky“? Tak uveďte příklad. Vůbec nejde ke srovnání situace před 14 lety a nyní. Spousta příjezdějících... A považují nás ještě za podřadné. Neříkám, kde je to lepší nebo horší. Ale nikdy jsem v žádné zemi neviděla takovou korupci a ošizování lidí. Navíc nás nikdo nikdy neuzná. Až na Nikaraguu :-) A co situace s turisty a apokalypsa v medicíně, s tak bohatou zemí, která ani prstem nepohnula, aby pomohla Krymu. Všechno se pozná v obtížných dobách. Chudáci Krymané se cítí podvedení.

Наталья Петрова

Продажа “Массандры” – это плевок в крымчан.

Татьяна Плющ

Вот и Россия, всё забрала, самое дорогое.

Tatyna Polakova

Крым заплатит двойную цену и за мосты, и за дороги, и за электричество! Увы, но видимо дальше будет еще хуже.

Natalja Petrova:

Prodej *Masandry* znamená plivnutí do očí Krymanů.

Tatjana Pljušč:

Rusko vzalo to nejcennější.

Tatyna Polakova:

Krym zaplatí dvojnásobně za mosty, silnice a elektřinu! Bohužel dále bude asi ještě hůř.

Во Ya

Стыдно и позорно. Завод с винотекой. Коллекцией вин. Имена князя Голицына. Все что создавалось, созидалось, накапливалось, работало, приносило немалую прибыль в госбюджет, отдают в частный карман за 5 копеек необеспеченных ничем деревянных, по цене квартиры Сечина в Москве. Ужас!

Katya Kateryna

Давайте еще вспомним про уникальную бесценную энотеку. Которая теперь станет чьим-то личным баром. Бесконечный позор, просто бесконечный. Ну, после продажи «Нового Света» это было вопросом времени. Вслед за «Массандрой» с молотка пойдет вообще все, что осталось в Ялте. Почву подготовили прекрасную. Остались последние шаги. Пока все безмолвствуют.

Во Ya:

Je to ostuda. Lihovar s vinným sklepem. Sbírkou vín. Jména knížete Golicyna. Všechno, co bylo vytvořeno, postaveno, akumulováno, zpracováno, přinášelo značné zisky do státního rozpočtu, teď strkají do soukromé kapsy za 5 kaček. Hrůza!

Katya Kateryna:

Pojďme si také vzpomenou na jedinečnou neocenitelnou kolekci vín, která se teď stane něčím osobním barem. Nekonečná hanba, prostě nekonečná. Po prodeji *Nového světa* to však byla jen otázka času. Po *Massandře* pak půjde do aukce vše, co v Jaltě zůstalo. Základ položili vynikající. Zbývají poslední kroky. Zatímco všichni mlčí.

(internetový zdroj: <https://ru.krymr.com/a/prodazha-massandry-eto-plevok-v-krymchan-iz-krymskih-setej/30958111.html>)

[24.04.2021]

6. Vyvolání strachu prostřednictvím předpovědí a komentářů pseudoodborníků:

V jednom z článků Komsomolské pravdy krymský politolog Nikolaj Filipov rozvažuje o návratu osvobozených v roce 2019 politických vězňů Olega Sencova a Alexandra Kolčenka na Krym. „Nemyslím si, že se tito lidé vrátí na Krym. A co tady budou dělat? Pan Sencov třeba, který je zatím nejpropagovanější a mediální postavou ukrajinské politiky a žurnalistiky, pravděpodobně zopakuje cestu Naděždy Savčenkové, která byla nejprve zvednuta do nebe a poté už nikdo nevěděl, jak se jí má zbavit.“ Navíc dle slov experta Sencov sám nebude mít zájem o návrat do Krymu i proto, že na Ukrajině ho každý považuje za skutečnou hvězdu a hrdinu, ale v Rusku je pouhým zločincem a neúspěšným teroristou. Pan politolog je dokonce zcela přesvědčen, že „pokusy znovu se zapojit do aktivit, které přivedly Sencova a Kolčenka na lavici obžalovaných, je tam velmi rychle zase vrátí zpátky.“

Podobnými vyjádřeními se tento odborník snaží vyvolat strach ruských čtenářů cestou propagování názoru, že jistý „extremistický nacionalista a šovinista“ se v případě návratu hodlá pomstít každému ruskému příslušníkovi, a zároveň vyvolat i nenávisť vůči ukrajinským občanům, kteří mile rádi přijali „nebezpečného zločince“ a nejsou si vědomí, jaké zlo dělají.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/27026/4090126/>)

[24.04.2021]

Oba byli uvězněni ruským soudem od roku 2014 za „terorismus“. Vyšetřování potvrdilo, že Sencov vedl teroristickou organizaci, která se chystala vyhodit do povětří Leninův pomník v Simferopolu, a v noci v dubnu zapálila kancelář strany Jednotné Rusko v Simferopolu (dříve kancelář Strany regionů).

19. května byl Sencov již ve vyšetřovací vazební věznici Lefortovo v Moskvě. Byl obviněn z vytvoření krymského střediska „pravého sektoru“. Aktivisté za lidská práva tento případ nazvali „případem krymských teroristů“. Alexander Kolčenko byl souzen společně se Sencovem jako spolupachatel.

V srpnu 2015 severokavkazský okresní vojenský soud odsoudil Sencova na 20 let vězení s maximální ostrahou za „účast v teroristické skupině“, „teroristický čin spáchaný organizovanou skupinou“, „žhářství“, „přípravu výbuchů k“ zastrašování obyvatelstva“, „nelegální koupě výbušných zařízení a zbraní“.

Amnesty International, Human Rights Watch a další mezinárodní organizace opakovaně uvedly, že případ Sencova je padělán, Krym je anexován a je nezákonné předávat ukrajinské občany do Ruska.

Rezoluce OSN o Krymu pak nazvala Sencova politickým vězněm.

V květnu 2018 zahájil kremelský vězeň neomezenou hladovku.

V červnu 2018 začala globální akce na podporu politického vězně #SaveOlegSentsov. V rámci akce se statisíce lidí zúčastnily pochodů, shromáždění, demonstrací, prohlášení, na sociálních sítích, v televizi v rámci kulturních akcí.

Nakonec 7. září 2019 byla provedena výměna zadržených občanů mezi Ukrajinou a Ruskem. Letadlo s 35 Ukrajinci přistálo na kyjevském letišti Boryspil. Ukrajinská veřejnost přijala tuto skutečnost nejednoznačně, jelikož se jednalo o propuštění z vězení a předání do ORDLO v rámci výměny pěti bývalých milicionářů speciální policejní jednotky „Berkut“, obviněných ze zabití lidí na Euromajdanu v únoru 2014.

Současný prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenský uvedl, že „rozhodně případ Maidanu dokončíme. Řeknu vám víc: kdybych měl 100 členů Berkutu a byl by mi za to nabídnut jen jeden rozvědčík, tak bych jim ihned dal 100 členů Berkutu a vrátil bych živého rozvědčíka“. Prezident zdůraznil, že ty, kteří zemřeli na Majdanu, již nelze vrátit, ale mohou se vrátit Ukrajinci, kteří byli v zajetí ozbrojenců.

(internetový zdroj: <https://hromadske.ua/posts/obmin-poloneni-h-onlajn>)

[23.05.2021]

7. Ukrajina se „mstí“ Krymu za neposlušnost a připravuje nebezpečné provokace, neuznává rozhodnutí nové vlády na Krymu a zpochybňuje chování Ruska u soudu:

Proruské úřady poloostrova jsou ale na takové chování připravení a „chrání“ civilní obyvatelstvo Krymu.

„Ukrajina se snaží na Krymu vytvořit sucho. Poloostrov by mohl přijít téměř o čtvrtinu budoucích plodin“

(rus. Украина пытается устроить в Крыму засуху. Полуостров может потерять почти четверть будущего урожая»)

„Kyjev nemůže ovlivnit situaci s Krymem, který se ze dne na den připojil k Rusku. Žádná přemlouvání a dohody nefungují, sankce nikoho neděsí – rozhodli se hrát vabank. Shora byl

dán rozkaz o tom, že by se měla přestat pumpovat voda do kanálu. Zajímavé je, že kyjevští úředníci, sedící tiše ve svých kancelářích, tvrdí, že údajně orgány republiky s nimi neuzavřely včas novou smlouvu na dodávku tohoto životně důležitého zdroje. Ale ve skutečnosti se Krymané pokoušejí podepsat smlouvu už počtvrté a při vyjednáváních pořád jen naraází na zeď.“ Toto si můžeme dočíst z internetového portálu Komsomolska pravda (rus. Комсомольская правда) z roku 2014. Jsou to zcela neověřené informace, materiál neobsahuje žádný odkaz na oficiální vyjádření vládních orgánů Ukrajiny. Jedná se opět o smyšlené zprávy, publikované za účelem vyobrazení Ukrajiny jako zpropadené země, která se nemůže smířit s tím, že se Krym rozhodl pro „lepší budoucnost“ jako součást Ruska.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/26224/3107352/>)

[24.04.2021]

„Vandal sám chce těžší trest. To vše, aby se stal hrdinou na Ukrajině“, uvádí poškozený v trestním řízení tykající se znesvěcení pomníku Zdvořilých lidí v Simferopolu (rus. «Вандал сам хочет статью потяжелее - чтобы стать героем на Украине»: Пострадавший по делу об осквернении памятника Вежливым людям в Симферополе»)

Na jaře roku 2014 vojáky bez poznávacích znamení byly pojmenováni jako „zdvořilí lidé“, jelikož se chovali „slušně a byli zodpovědní za bezpečnost referenda, kde krymští obyvatelé hlasovali pro sjednocení s Ruskem. A dne 27. ledna 2021 občan Ukrajiny Maxim Sokurenko nalil půl litru červeného smaltu na pomník postavený na náměstí Republiky poblíž Státní rady, jelikož neuznává krymskou vládu a k tomu během posledního zasedání soudu dodal, že Krymané si instalaci památníku údajně „neobjednali“. Dle jeho slov ukrajinský Majdan je projevem vůle lidu, ale referendum takovým není.

„Zjevně se snaží být prohlášen za politického vězně na území Ukrajiny,“ řekl Andrej Černov, zástupce svazu válečných veteránů v Afganistánu. – Chce se vrátit na Ukrajinu a stát se tam hrdinou. Musím uznat, promyšlený plán.“

Z tohoto článku lze vyvodit, že kdokoli, kdo nesouhlasí se současnou vládou a má odlišný názor, se ihned považuje za extremistu a bude muset se za svá přesvědčení dokonce odpykávat trest.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/26957.7/4010580/>)

[24.04.2021]

8. Obraz uprchlého prezidenta Viktora Janukovyče jako legitimního ručitele Ukrajiny a považování jeho jednání za legální:

*„Viktor Janukovyč slíbil, že se co nejdříve vrátí na Ukrajinu, jakmile to bude opět možné“
(rus. «Виктор Янукович пообещал вернуться на Украину, как только появится возможность»)*

Po svém uprchnutí do Ruska v roce 2014 ex-prezident Ukrajiny Viktor Janukovyč se aktivně dělil o své názory na vládní systém na Ukrajině v ruském mediálním prostoru.

„Zdá se mi, že žádná vláda nestojí za ty ztráty, které Ukrajina po událostech ve dnech 21. až 22. února 2014 obdržela,“ uvedl Janukovyč. – Země je dnes zničena. Územní ztráty, lidské oběti, zničené celé regiony. A bezpráví, nespravedlnost, která nyní vládne vůči lidem na Ukrajině, je výsledkem, který si tato vláda po těchto událostech zaslouží.“

Na konci svého prohlášení ex-prezident dodal, že až se naskytne příležitost, rád se vrátí zpátky na Ukrajinu, aby „usnadnil život lidem“.

(internetový zdroj: <https://www.kp.ru/daily/26344/3227750/>)

[24.04.2021]

*„Řekl pravdu“: Expert vyhodnotil prohlášení Janukovyče o ztrátě Krymu“
(rus. «Сказал правду»: Эксперт оценил заявление Януковича о потере Крыма
Украиной»)*

„Ukrajina přišla o Krym nejen kvůli činům vůdců Euromajdanu. Podílel se na tom i tehdejší prezident státu Viktor Janukovyč, který nedal armádě rozkaz včas zastavit Majdan“. Takový názor vyjádřil ruský politolog Vladimir Džaralla.

Ex-prezident dříve uvedl, že Majdan a jeho vůdci – Alexandr Turčinov, Arsenij Jaceňuk, Petro Porošenko a další udělali vše pro to, aby se Krymané na „nové“ Ukrajině cítili odmítnuti. Podle Janukovyče to byli výše zmíněné osoby, kteří na Donbasu namířili proti svým lidem těžké dělostřelectvo, několik odpalovacích raketometů, tanky a bojová letadla. Právě Euromajdan nadále „rozděluje Ukrajinu“.

„Janukovyčovo prohlášení popisuje skutečné události z roku 2014, nikoli mytologii vytvořenou současnou vládou na Ukrajině. Státní převrat zvaný Majdan se obecně stal národní katastrofou a zničil státnost, což přivedlo k tragédii v podobě občanské války“, informuje politolog.

Dle „experta“ Ukrajina klesla na takové dno, které si ani nemohla představit, a právě z tohoto důvodu ukrajinské úřady chtějí za každou cenu najít tzv. viníka, na kterého mohou hodit všechny hříchy.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/27241/4369837/>)

[24.04.2021]

Zpravodajský portál Komsomolskaja pravda tedy zcela uznává politiku Janukovyče, otevřeně ho podporuje a nevidí nejmenší problém v jeho chování vůči Ukrajincům v 2013-2014.

Ukrajinská strana ex-prezidenta za legitimního nepovažuje a nazývá ho uprchlým prezidentem (ukr. президент-втікач). Nyní jsou na něj uvaleny sankce a probíhají četná soudní řízení o uzurpování moci, státní zradě, ohrožení územní celistvosti. V souladu s ukrajinským zákonodárstvím mu hrozí doživotní odnětí svobody.

9. Kulturní a sociální rozvoj Krymu po jejím připojení k Rusku:

„Svrchovaný a duchovní Krym“

(rus. «Крым державный и духовный»)

Ministryně kultury Republiky Krym Arina Novoselskaja se podělila o to, jak plánuje zapojovat Krym do kulturního života Ruska. „V takových chvílích chci vždy připomenout, že náš Krym nebyl nikdy zbaven pozornosti. Ruští carové vládli v Petrohradě a Moskvě, ale Taurida byla vždy jejich třetím domem“. Dle slov paní ministryně ruská vláda zcela investuje do údržby krymských nádherných paláců, muzeí, hradů a přírodních rezervací a dodává, že „ještě před čtyřmi lety měly tyto kulturní instituce na živobytí jen z těch skromných prostředků, které si samy dokázaly vydělat“, to znamená bez jakékoli finanční podpory tehdejší vlády. Aktivně také propaguje poselství „Budujeme budoucnost“, čímž míní demonstraci veškerého polykulturního bohatství poloostrova v celosvětovém měřítku.

Autor se zde snažil vyobrazit Rusko jako jediného záchrance, který dokáže spasit Krym, jelikož Ukrajina toho údajně absolutně nebyla schopna. Zase je zde patrný podnět k rozpalování rusko-ukrajinské nenávisti.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/714458/arina-novoselskaia/krym-derzhavnyi-i-dukhovnyi>)

[24.04.2021]

Novinář ruského zpravodajského portálu „Jevrazija expert“ (rus. Евразия эксперт) uvedl, že Krym se začal rozvíjet až po roce 2014. „Po celé postsovětské období Ukrajina nepřispívala k vývoji poloostrova, s výjimkou výstavby paláců pro elitu u moře. Na druhou stranu Kyjev aktivně propašoval ukrajinské představitele vlády do všech řídicích funkcí, vytlačoval místní obyvatele a zabýval se nucenou ukrajinizací. To vše však nepomohlo a Krym v březnu 2014 při první příležitosti „unikl“ a téměř bez jediného výstřelu“.

Dnes Krym stále zůstává mezi zaostávajícími subjekty Federace, ale dle slov autora tomu nemohlo být jinak, vzhledem k „depressivnímu stavu, v němž Ukrajina zdělila ekonomiku poloostrova“.

Nejvýznamnější událostí v životě Krymu po připojení do Ruska je Krymský most spojující Kerčský a Tamanský poloostrov. V únoru 2016 byla zahájena výstavba nového mostu, který byl postaven v rekordním čase pro takovou stavbu: v květnu 2018 byla otevřena silniční doprava, a v prosinci 2019 i železniční.

V říjnu 2015 zahájili „radikálové z Medžlisu a Ukrajiny „energetickou blokádu“ tím, že vyhodili do povětří elektrické vedení dodávající elektřinu na poloostrov a způsobili vážný výpadek proudu (poloostrov byl historicky napájen Záporožskou tepelnou a jadernou elektrárnou)“.

Ruské orgány reagovaly a zavedly adekvátní opatření. V nejkratší možné době byl na dně Černého moře postaven „energetický most“ spojující poloostrov s ruským systémem Evroasijského ekonomického svazu, a o šest měsíců později pracoval na plný výkon.

„Dalším těžkým dědictvím, které zanechala Ukrajina, jež se za všechny roky své nezávislosti nenaučila zacházet se sovětskými zdroji, jsou silnice. A zde samozřejmě není možné nezmínit aktuálně budovanou dálnici federálního významu – dálnici „Tavrida“, která je navržena tak, aby procházela celým poloostrovem spojujícím s krymským mostem.

(internetový zdroj: <https://eurasia.expert/kak-vstuplenie-v-sostav-rossii-izmenilo-krym/>)

[24.04.2021]

Jako protiváhu ruskému vnímání krymské situace bych ráda uvedla článek 2 autorů zpravodajského portálu BBC Ukraine, kteří velmi přehledně a bez zbytečného přikrášlování popsali současný život krymských obyvatelů.

Veškeré údaje byly vzaty z Federální služby státní statistiky Ruska (Rosstatu). Ceny podle ní výrazně stouply a dají se přirovnat k cenám v Moskvě. Podle Rosstatu v únoru 2019 byla průměrná cena na balení slepičích vajec v Simferopolu 59 rublů, což je méně než v Moskvě a Petrohradu. Mléčné výrobky však stály téměř stejně jako v Moskvě, a brambory jsou ještě dražší než v ruském hlavním městě.

Na Krymu je také oficiálně nejdražší benzín podle ruských standardů, a ceny nemovitostí jsou již dlouho na třetím místě za Moskvou, Petrohradem a Moskevskou oblastí.

Místní obyvatelstvo ale tvrdí, že výrazné změny nepociťují, vše stojí tak jako dříve, když Krym byl ukrajinský, jen se změnila měna.

V roce 2018 činil průměrný nominální plat na poloostrově podle Krymského statistického úřadu

29,2 tisíc rublů. Krymské platy jsou výrazně nižší než průměrné platy v jiných regionech Ruska (43 tisíc rublů), stejně jako v těch krajích, s nimiž je poloostrov často srovnáván. V Krasnodarském kraji například občané v roce 2018 dostali v průměru 33,6 tisíc rublů.

Krymané konstatují, že uvedená částka není pro plnohodnotný život dostačující, proto si téměř každý přivydělává pronájmem ubytování během turistické sezóny.

Někdo říká, že jsou teď platy a důchod vyšší než během ukrajinské vlády, ale i tak nestačí a je potřeba hledat další zdroje příjmů. Většina respondentů se shodla na tom, že se životní úroveň nezlepšila, anebo zůstala stejná.

Za 7 let na poloostrově nezůstala téměř žádná stopa po ukrajinské minulosti. Dopravní značky a štítky s adresami v ukrajinštině jsou nahrazeny ruskými. Jediné, co připomíná ukrajinské časy, jsou benzinové pumpy s nápisem „cena v hřivnách“, které se nachází na starých čerpacích stanicích. A ulicemi krymských měst stále jezdí trolejbusy a maršrutky „Bogdan“ vyráběné ukrajinskou společností Oleha Hladkovského – bývalého obchodního partnera ex-prezidenta Petra Porošenka. Krymané mnohdy nechávají u sebe v domovech nějaké ukrajinské atributy, nejčastějšími jsou vlajka a pas. Prý jako suvenýr.

Nelze opomenout i téma cestování (na Ukrajinu a do evropských zemí). Přímá hromadná doprava do Ukrajiny byla přerušena. Pokud se Kryman chce dostat na Ukrajinu a zpět, musí jet nejdříve maršrutkou na hranici, pak projít 2 celnicemi, pak znovu nastoupit do maršrutky a vydat se dále na cestu. S Evropou je situace složitější, jelikož řada zemí odmítá vydávat schengenská víza obyvatelům poloostrova kvůli neuznanému statusu okupovaného území. Cestovní kanceláře v Simferopolu a Sevastopolu však pomáhají získat vysněné razítko do pasu, a to i s krymským povolením k pobytu. Náklady na tuto službu ale dosahují 800 eur za jedno vízum. Avšak ani zprostředkující cestovní kanceláře nedokážou pomoci, pokud je potřeba

zařídít vízum pro dítě narozené na Krymu po anexi. V jejím rodném listu je napsáno „Krym, Rusko“. Totéž v řádku „místo narození“ v cestovním pase. S tímto zápisem obdržet schengen není možné. Celá rodina ho získá, ale dítě bohužel ne.

Posledním, ale ne méně důležitým faktorem je sociální a etnická příslušnost obyvatel poloostrova. V roce 2014 se podle sčítání lidu po referendu pokládá za „Ukrajince“ 15,7 % obyvatel Krymu. Ve srovnání s posledním sčítáním Ukrajiny v roce 2001 se jejich počet snížil o 8 %. Otázkou však zůstává, zda se jedná o skutečné číslo, jelikož Rusko provádí docela drsnou politiku vůči příznivcům Ukrajiny.

V obavě před pronásledováním se někteří krymští Ukrajinci snaží nezveřejňovat své názory a neúčastní se veřejných akcí.

OSN spojuje pronásledování proukrajinských krymských obyvatel s jejich názory. Například v roce 2018 byl obyvatel vesnice na severozápadě poloostrova Volodymyr Baluch odsouzen do vězení za držení zbraní a střeliva. Autoři zprávy však poukazují na to, že pátrání, při kterém byla nalezena munice, začalo poté, co pan Baluch znovu umístil na jeho dům ukrajinskou vlajku.

OSN také zaznamenává vážný tlak na krymské Tatary, kterým se během posledního sčítání lidu připisovalo více než 10 % Krymanů.

Mezi nimi jsou aktivní odpůrci toho, co se stalo na Krymu v roce 2014. Zástupci tatarské komunity byli aktivními účastníky demonstrace 23. února 2014 v blízkosti budovy krymského parlamentu, kde došlo ke střetům proruských a prokrajinských aktivistů.

„Podle OSN bylo od 1. ledna 2017 do 30. června 2018 na Krymu provedeno 95 domovních prohlídek na základě obvinění z terorismu a extremismu. 86 % z nich byli krymští Tataři“.

(internetový zdroj: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-47628449>)

[23.05.2021]

10. Zahalená pozice: údajná prezentace dvou pohledů – ukrajinského a ruského:

Výše zmíněné portály aktivně informují své čtenáře o událostech odehrávajících na Ukrajině. Jenže to podání je poněkud zkreslené a nezdá se být tak objektivní, jak by to mělo být v souladu s kanony kvalitní žurnalistiky. Nedávno na Ukrajině došlo k ukončení fungování několika televizních kanálů, vlastníky kterých byli známé proruské oligarchy. Pro Ukrajinu je to dost významný krok i z politického hlediska, jelikož lze předpokládat, jaký obsah vysílaly

takové kanály. Nesporným faktem je to, že docela hodně zaměstnanců přišlo o práci, hlavně za současných okolností, negativně se vyvíjejících kvůli koronavirové epidemie, ale z dlouhodobého hlediska toto opatření lze právem nazvat pozitivním, jelikož takovým způsobem ukrajinská vláda eliminuje působení ruské propagandy na svém území. Rusko se však nemohlo držet stranou a svůj názor také vyjádřilo. Tak tedy ze dne 19.4.2021 autor zesměšňuje současného prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského a ani to v podstatě neskrývá. Podle něj „Porošenko měl alespoň trochu rozum, kdežto Zelenský se rozjel naplno. Porošenko ani neuvažoval nad tím, aby kanály uzavřel, protože byl si vědom toho, že by to bylo už příliš“.

(internetový zdroj: <https://www.pravda.ru/world/1612055-ukraina/>)

[24.04.2021]

11. Krymské referendum jako „demokratické a legitimní vyjádření vůle krymského lidu“:

„Axjonov: Krymské referendum je vzorem demokracie“

(rus. «Аксенов: Крымский референдум - эталон демократии»)

„Před šesti lety si Krymané zvolili znovusjednocení s Ruskem, čímž změnili směr národních a světových dějin. Krymané využili svého práva na sebeurčení v plném souladu s Chartou OSN a mezinárodním právem, – napsal hlava Krymské republiky Sergej Axjonov na své stránce na Facebooku.

Axjonov také doplnil, že události Krymského jara jasně ukázaly celému světu, že hlavním tvůrcem historie je lid sjednocený společnými cíli a hodnotami. „Proti tomuto národnímu hnutí směřujícímu k pravdě a spravedlnosti jsou jakékoli politické technologie založené na lžích, podvodech, zastrásování a vlivu peněz, jakékoli sankce a blokády bezmocné“.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/online/news/3797808/>)

[24.04.2021]

„Krymská vláda: referendum z roku 2014 nebylo v rozporu s ústavou Ukrajiny“

(rus. «Власти Крыма: Референдум 2014 года не противоречил Конституции Украины»)

Místopředseda Státní rady Republiky Kazachstán, předseda parlamentního výboru pro otázky státního budování a místní samosprávy Jefim Fix uvedl, že „krymské referendum o sjednocení poloostrova s Ruskem v roce 2014 proběhlo naprosto bezchybně v souladu s Ústavou Ukrajiny, Autonomní republiky Krym a jiných mezinárodních smluv.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/26783/3816834/>)

[24.04.2021]

„Poslanci jednohlasně podpořili rozhodnutí krymského referenda“

(rus. «Депутаты единогласно поддержали решение крымского референдума»)

Státní дума v roce 2014 přijala prohlášení o situaci na Krymu. Poslanci uvítali výsledky krymského referenda a vyjádřili podporu obyvatelům Krymu v jejich snaze o sjednocení s Ruskem. Dokument podpořilo 441 poslanců, 8 se hlasování neúčastnilo a 1 se hlasování zdržel.

(internetový zdroj: <https://iz.ru/news/567659>)

[23.05.2021]

Ukrajina ani Amerika a řada států Evropy danou skutečnost neuznává, považují referendum za fiktivní a aktivně používají termíny anexe a prozatímně okupované území.

Melinda Simmons
@MelSimmonsFCDO

7 років тому Росія провела фіктивний "референдум", намагаючись узаконити свій незаконний контроль над Кримом. Британія ніколи не визнає цієї кричущої неповаги до українських і міжнародних норм. Наше послання залишається чітким: Росія має повернути Крим Україні [#КримЦеУкраїна](#)

11:01 AM · 16 мар. 2021 г.

 310 10 Копировать ссылку на твит

Melinda Simmons:

Před 7 lety Rusko uskutečnilo fiktivní „referendum“ a snažila se legalizovat svou nezákonní kontrolu nad Krymem. Británie nikdy neuzná tento výstřední despekt ukrajinských a mezinárodních norem. Naše poslání je zřejmé – Rusko by mělo vrátit Krym Ukrajině #KrymJeUkrajina.

Водный кризис в Крыму: Москва винит самих крымчан

Жители аннексированного полуострова специально ломают или портят приборы учета, поливают свои огороды, заявил российский вице-премьер.

15 ноября 2020, 08:25

Москва обвиняет Крымчан в водном кризисе

Ожители анектованого полоострова насхвал ници прислушенстви про евиденци, залевaji sve zahrady, oznamil ruský vicepremier.

Shamsur Oleh ✓
@Shamsur_O

Представники т.зв. «мерії Ялти» гастролювали днями в Ніцці, позустрічались з місцевою владою під прикриттям традиційного Карнавалу. Ну який карнавал без маріонеток і блазнів? Втім, репутації місцевої влади такі гості точно не на користь. Офіційна позиція   незмінна: Крим-це Україна!

5:19 PM · 27 февр. 2020 г.

13

1

Копировать ссылку на твит

Shamshur Oleh:

Představitelé tzv. „magistrátu Jalty“ za poslední dny hostovali v Nice, setkali se s místní vládou pod záminkou tradičního Karnevalu. Žádný karneval se však neobejde bez loutek a šašků. Pověst místní vlády to ale nevylepší. Pozice Francie se nemění: Krym je Ukrajina!

"Дыра": Морпехи рассказали о слабом месте в границе Украины

На севере оккупированного Крыма Россия развернула ударно-штурмовую бригаду

11 ноября 2019, 14:36

„Díra“ – námořní pěchota prozradila slabé místo na ukrajinské hranici

Na severu anektovaného Krymu Rusko nasadilo údernou brigádu

(snímky pořízeny z webových stránek internetového portálu <https://www.bigmir.net/>)

[03.06.2021]

06.06.21 12:35 **Дев'ятьох громадянських журналістів з окупованого Криму незаконно утримують у російських в'язницях, один - під домашнім арештом, - МЗС**

Незалежна журналістика в окупованому Криму повністю знищена як явище. Наразі дев'ятьох цивільних журналістів незаконно утримують у російських в'язницях, один перебуває під домашнім арештом.

Про це **Цензор.НЕТ** повідомили в **пресслужбі** МЗС України.

У пресслужбі українського зовнішньополітичного відомства зазначають, що сьогодні на тимчасово окупованих територіях України права і свободи представників ЗМІ систематично придушуються. Від перших днів окупації Росія почала тиск і репресії проти вільної професійної журналістики в Криму.

Devět civilních novinářů z anektovaného Krymu nezákonně drží v ruské věznici, jeden je v domácím vězení, komentuje Ministerstvo zahraničních věcí

Nezávislá žurnalistika na anektovaném Krymu přestala existovat. Nyní devět civilních novinářů z anektovaného Krymu nezákonně drží v ruské věznici, jeden je v domácím vězení. O tom Cenzor.NET informovalo Ministerstvo zahraničních věcí Ukrajiny.

V tiskové službě ukrajinského úřadu poznamenávají, že se nyní práva a svoboda představitelů média na prozatímně okupovaných územích Ukrajiny systematicky potlačují. Hned z prvních dnů okupace Rusko začalo tlačit a presovat nezávislou profesionální žurnalistiku na Krymu.

05.06.21 16:26 **Таврійський університет у Києві прийматиме абітурієнтів з окупованого Криму без паспортів, - ректор Казарін** 3780 67

05.06.21 10:52 **Трьом росіянам і двом полякам заборонено в'їзд в Україну після їхньої участі в зйомках кіно в окупованому Криму** 3162 8

04.06.21 11:22 **США закликають до негайного звільнення арештованого в окупованому Криму журналіста Єсипенка** 492 1

03.06.21 23:50 **Заява ЄС: вирок "російського суду" Чубарову - приклад погіршення ситуації з правами людини в окупованому Криму** 843 6

Tavrijská univerzita v Kyjevě bude přijímat uchazeče z okupovaného Krymu bez pasů, uvedl rektor Kazanin

Pro tři Rusy a dva Poláky je zakázán vjezd na Ukrajinu po jejich zúčastnění v natáčení filmu na okupovaném Krymu

USA vyzývá k okamžitému osvobození novináře Jesypenka, který byl uvězněn na okupovaném Krymu

Prohlášení EU: rozsudek „ruského soudu“ pro Čubarova je příkladem zhoršení situace s lidskými právy na okupovaném Krymu

(snímky pořízeny z webových stránek internetového portálu <https://censor.net/ua>)

[03.06.2021]

12. Referendum je svátkem osvobození od kontroly fašistické Ukrajiny:

„Sergej Axjonov o sankcích Ukrajinské rady pro národní bezpečnost a obranu: „Drzý lokaj napodobuje své západní pány“

(rus. Сергей Аксенов про санкции СНБО Украины: «Хамоватый лакей подражает своим западным хозяевам»)

Hlava Krymské republiky Sergej Axjonov uvedl, že „banderovská ideologie má katastrofální dopad na rozum ukrajinského vedení, který je i tak dost chudý“. Axjonov neustále zmiňuje, že právě oni můžou za státní převrat, jelikož zcela zničili Ukrajinu tím, že začali občanskou (ano, právě občanskou) válku a zabili tisíce nevinných lidí. Doufá ale, že přijde ten správný čas a občané Ukrajiny řádně zhodnotí své činy a poté „je žádné lži, žádná propaganda, žádní západní patroni nezachrání před odplatou za veškeré způsobené zlo“.

Podobná prohlášení ale s realitou nemají nic společného. Už jen to, že na Ukrajině probíhá občanská válka, je sprostá a drzá lež. Netvrdím to proto, že jsem Ukrajinka a mám k celé této situaci jistý subjektivní názor, ale to, že na Ukrajině probíhá ukrajinsko-ruská válka, přičemž Rusko bylo tou zemí, která umístila svou vojenskou techniku na ukrajinské území jako první, je skutečnost, kterou uznává celá Evropa a Amerika.

Narážky na to, že Ukrajina je země „banderovců“ mi přijdou zcela scestné a irelevantní, jelikož Ukrajina nepovažuje Banderu za jednoznačného hrdinu a není pyšná na veškeré jeho činy.

(internetový zdroj: <https://www.crimea.kp.ru/daily/27254.5/4385042/>)

[24.04.2021]

„Musíme naslouchat lidem a souhlasit s jejich výběrem“ – ataman Sergej Jurčenko o tom, proč Krym potřebuje referendum

(rus. «К народу надо прислушаться и согласиться с его выбором» – атаман Сергей Юрченко о том, зачем Крыму референдум»)

Ataman z kozacké asociace Sergej Jurčenko v rozhovoru s internetovým médiem Izvěstija sdělil, že „nyní je mnoho Krymanů obviňováno ze separatismu, a Rusové z vojenské

intervence. Ve skutečnosti ale na Krymu vládne demokracie – je to vláda lidu. Bude se konat referendum a všechno na Krymu bude v souladu s rozhodnutím lidí. My, Krymané, neříkáme, jaké památky by měly být instalovány ve Lvově a jakým jazykem se tam musí mluvit. V Ivano-Frankivsku a Ternopilu se mi také mnoho věcí nelíbí, ale nenutím je dělat to, co já osobně považuji za správné. Dnešek je pro Krymany velmi významný. Obyvatelé Krymu se musí rozhodnout. Pokud je pro ně dobré a pohodlné žít jako autonomie na Ukrajině, pak pro to budou hlasovat. Pokud by jim to naopak vadilo, tak to vyjádří“.

Výsledky není třeba uvádět...

(internetový zdroj: <https://iz.ru/news/567120>)

[23.04.2021]

A ještě několik snímků z internetového portálu Izvestija:

<p>Референдум надежды</p> <p>21 января 2016, 19:23</p>	<p>Депутаты единогласно поддержали решение крымского референдума</p> <p>18 марта 2014, 11:58</p>
<p>Статьи</p> <p>«Нынешние украинские правители не совсем адекватны»</p> <p>12 марта 2014, 15:25</p>	<p>Статьи</p> <p>«Крымский референдум соответствует международному праву»</p> <p>4 октября 2018, 00:01</p>
<p>Новости</p> <p>Наблюдатели: «Референдум в Крыму проходит без нарушений»</p> <p>16 марта 2014, 14:56</p>	<p>Новости</p> <p>«Артек» организует в Крыму очередной детский референдум</p> <p>13 марта 2018, 15:30</p>
<p>Статьи</p> <p>В Палестине признают право крымчан на самоопределение</p> <p>19 сентября 2018, 00:01</p>	<p>Новости</p> <p>Захарова: Крымский референдум не соответствует «соцзаказу» Запада</p> <p>20 апреля 2016, 14:55</p>

Referendum naděje

„Současná ukrajinská vláda není zcela adekvátní“

Pozorovatelé komentují, že referendum na Krymu probíhá bez porušení

Poslanci jednohlasně podpořili řešení krymského referenda

„Krymské referendum je v souladu s mezinárodním právem“

Artek organizuje na Krymu další dětské referendum

V Palestině uznávají právo Krymanů na Zacharová uvádí, že Krymské referendum sebeurčení není v souladu se „společenským řádem“ Západu

Informace na webech výše zmíněných internetových portálů jsou pravidelně aktualizovány v režimu 24/7. Tok zpráv o Ukrajině generuje každý den negativní myšlenky, stereotypy v myšlení publika. Není žádným tajemstvím, že pokud lidem opakovat stejnou negativitu několikrát denně, později z toho vznikne ustálený názor.

Po analýze publikací ruských portálů je těžké okamžitě jasně definovat jejich pozice. Aby bylo možné pochopit, jakých názorů se každý z těchto portálů drží, je nutné systematicky číst a zkoumat jejich obsah, protože někdy je potřeba číst mezi řádky. Při použití systematického přístupu po přečtení velkého množství nadpisů a materiálů vybraných internetových portálů lze s jistotou konstatovat, že tyto weby podporují politiku Kremlu vůči Ukrajině a vede aktivní informační válku proti ní.

Za účelem odvádění pozornosti čtenáře a vytvoření efektu kvalitní žurnalistiky podávají autoři materiály jakoby z pohledu dvou stran. Na portálech se často objevují komentáře pseudoukrajinských, ne příliš známých odborníků, údaje ze štábu ATO, názory a komentáře současných ukrajinských politiků. Materiály v tomto stylu obsahu jsou také podávány proto, aby nedošlo například ke ztrátě čtenářů ukrajinské verze portálu „Ruský dialog“ – dialog.ua.

Takovými publikacemi chtějí ruští propagandisté ukázat, že na Ukrajině, po útěku Viktora Janukovyče, existuje jen svévole a bratrovražda, o které má nová vláda zájem. Podobné materiály jsou velice přehnané a zveličené, jejichž cílem je zastrašit čtenáře, a právě strach je přiměje k tomu, aby nenáviděli Ukrajinu a zamilovali se do Ruska. Při analýze publikací na webových stránkách různých online médií ruští novináři k podávání zpráv o Ukrajině aktivně používají řadu propagandistických metod:

1) *vymyšlená fakta* – publikace informuje o událostech, které nelze potvrdit, neexistují žádní svědci ani komentáře. Taková fakta jsou často vytvářena na základě slov účastníků událostí na východní Ukrajině nebo zástupců ukrajinských orgánů, vytržených z kontextu;

2) *padělání a insinuace událostí* – vytváření výhodného obrázku. Autoři velmi často používají fotografie nebo videoobsah, který vůbec nesouvisí s událostmi na Ukrajině. S mistrovsky vytvořeným nadpisem se však takový obsah zdá průměrnému člověku pravdivý. Většinou se jedná o fotografie nebo video týkajících se vojenských událostí v jiných zemích –

například v Čečensku, Gruzii atd. Autoři to většinou dělají záměrně, aby podkopali autoritu ukrajinské armády, vlády a zastrášovali publikum;

3) *vytržení z kontextu faktů, komentářů* – metoda, kdy autoři používají komentáře vlivných lidí nebo pseudodborníků a staví na této nepravdivé skutečnosti. Poté se na tuto skutečnost zaměřují i nadpis, který již není informativní, ale spíše senzační. Tato metoda rozptyluje čtenáře a odvádí je od vnímání důležitých informací;

4) *vyjadřování názorů a komentářů pouze jedné strany*, zaujaté ve vývoji vojenské situace v zóně ATO, v tomto případě se jedná o takový zájem ze strany Ruské federace. Děje se to s cílem vyvolat pocity nenávisti a opovržení vůči Ukrajině, jejím vládním orgánům a vojenským jednotkám, ale také vyvolat zcela opačné, pozitivní emoce vůči vnímání publikem Ruska.

Potvrzuje to článek ze dne 9.4.2021, kde hlava Doněcké lidové republiky Denis Pušylin uvedl, že na území DLR je výrazně větší počet ukrajinských vojenských jednotek, a v případě vzniku ze strany Ukrajiny bojových akcí v plném rozsahu se nehodlá stát stranou. Zároveň také dodal, že Donbas absolutně nestojí o válku, váží si míru a usiluje o diplomatické urovnání konfliktu, musí však být připraven na jakýkoli vývoj událostí. Znamená to tedy, že právě Ukrajina je viníkem veškerých bojových akcí, které se odehrály na východě.

(internetový zdroj https://www.rusdialog.ru/ukraine/208440_1618585320)

[23.04.2021]

3.3. Hlavní témata vybraných publikací ukrajinských online médií

Po analýze vybraných publikací několika ukrajinských online médií lze dojít k závěru, že ukrajinské autory na rozdíl od ruských disponují výrazně vyšší úrovní svobody projevu, jelikož si docela často dovolují kritizovat bývalou nebo stávající vládu, což se v ruských článcích vůbec neobjeví.

Ukrajínští novináři každý den zveřejňují materiály týkající se aktuálního dění na Donbasu a Krymu, přitom nazývá tato území dočasně okupovanými. Ruskou vládu v těchto regionech tedy absolutně neuznává a pokládá velké naděje na to, že se východní část a Krym vrátí zpátky do Ukrajiny.

Nejčastějšími tématy, která se objevovala během analýzy vybraných publikací nejznámějších ukrajinských internetových portálů, jsou následující:

1. Kritika ukrajinské vlády, ať už bývalé, anebo současné:

„Vláda o válce cynicky lže“

(ukr. «Влада цинічно бреше про війну»)

V jednom z rozhovorů online-média „Hazeta po-ukrajinsky“ Heorhij Tuka, bývalý náměstek ministra dočasně okupovaných území, vůbec neskrývá, že se mu současné politické akce a činnosti absolutně nelíbí a vysloveně kritizuje stávající vládu. Tuka uvádí, že kupříkladu ke zvýšení povědomí civilního obyvatelstva o válce je potřeba, aby vláda vytvořila konkrétní souhrn opatření, který by proškolil své občany o tom, jak se mají chovat během válečného stavu. Je nesmírně důležité, aby každý věděl, jak má konat při vyskytnutí nebezpečných situací.

V neposlední řadě také ex-náměstek zmiňuje aktuální napínavý stav na východní Ukrajině. V souvislosti s hromaděním ruských sil na tomto území ukrajinská vláda se ihned obrátila na všechny občany s prohlášením, že vše má pod kontrolou a ujistovala, že k eskalaci konfliktu zajisté nedojde. Heorhij Tuka však na tuto situaci má odlišný názor. „Toto bezvýznamné divadýlko ukazuje, že nejsme připraveni na vlastní obranu“. Představitelé nejvyššího politického a vojenského vedení Ukrajiny musí operativně reagovat a zavádět nutná opatření. Realita je však jiná...

Nemohl Tuka také opomenout návrh Volodymyra Zelenského o schůzi s ruským hlavou Vladimírem Putinem. Ex-náměstek je však přesvědčen, že se jedná jen o „pouhý PR a sebereklamu“, ale ve skutečnosti ani jeden z prezidentů se za žádných okolností na schůzi nedostaví.

(internetový zdroj: <https://gazeta.ua/articles/donbas/vlada-cinichno-breshe-pro-vijnu-tuka/1028438>)

[23.04.2021]

2. Krym je dočasně okupovaným územím

Po analýze velkého kvanta článků ukrajinských médií lze vyvodit, že absolutně každý autor zpravodajského nebo publicistického článku používá slovní spojení „okupace Ruskem“ a „dočasná okupace“.

Svědčí o tom i níže uvedené snímky z webových stránek Ukrinformu, multimediální platformy zahraničního vysílání Ukrajiny, a novin Vysokyj Zamok:

19:52 Окупанти посилили карантинний контроль при в'їзді до Криму

З 1 травня окупанти посилили санітарно-карантинний контроль за тими, хто прибув з-за кордону на територію Криму - потрібно два тести ПЛР з інтервалом у добу.

Okupanti zpřísnili karanténní kontroly při vjezdu na Krym

Od 1. května zpřísnili hygienické karanténní kontroly pro ty, co se vrátil ze zahraničí na krymské území. Odted' je potřeba dva PCR testy v intervalu jeden den.

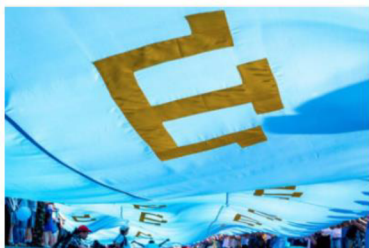

21:45 Дефіцит води в окупованому Криму буде посилюватися – експерт

Ситуація з дефіцитом води на окупованому Кримському півострові надалі буде тільки погіршуватися.

Deficit vody na okupovaném Krymu bude ještě větší, uvádí odborník

Situace s deficitem vody na okupovaném Krymském poloostrově bude nadále jen horší.

06:40 В Мінреінтеграції розповіли, як кримські татари можуть отримати соціальне житло

Україна спільно з Туреччиною реалізують проєкт із забезпечення пільговим житлом представників кримськотатарського народу, які були змушені покинути окупований Росією Крим.

V Ministerstvu reintegrace prozatímně okupovaných území prozradili, jak krymští Tataři mohou dostat sociální ubytování

Ukrajina spolu s Tureckem realizují projekt o zabezpečení zlevněného ubytování pro představitele krymskotatarského národu, kteří byli nuceni opustit Krym okupovaný Ruskem.

05:06 Балтійські держави підтримали зусилля України з деокупації Криму - МЗС

Голови парламентських комітетів у закордонних справах Балтійських держав підтримали зусилля України з деокупації Криму.

Baltské země podpořili snahu Ukrajiny o deokupaci Krymu, uvádí Ministerstvo zahraničních věcí

Hlavy parlamentních výborů zahraničních věcí Baltských zemí podpořili snahu Ukrajiny o deokupaci Krymu.

02:57 Окупанти провели обшук у брата політв'язня, який відбуває термін в колонії РФ

В окупованому Криму в селі Тилове під Севастополем пройшов обшук у Ернеста Сейтосманова, брат якого засуджений до 17 років позбавлення волі за нібито причетність до ісламської партії «Хізб ут-Тахрір».

Okupanti uskutečnili domovní prohlídku bratra politického vězně, který odpykává trest v kolonii RF

Na okupovaném Krymu ve vesnici Tylove u Sevastopola probíhala domovní prohlídka Ernesta Sejtosmanova, jehož bratr je odsouzen na 17 let za údajnou účast v islámské straně Hizb ut-Tahrir.

02:55 Жовква обговорив загострення ситуації на сході України з радницею президента Словенії

Заступник керівника Офісу Президента України Ігор Жовква обговорив з радницею Президента Республіки Словенія із закордонних справ Смілянєю Кнез загострення безпекової ситуації на сході України та на території тимчасово окупованого Криму.

Žovkva projednal zhoršení situace na východě Ukrajiny s rádkyní prezidenta

Slovinska

Zástupce ředitele Administrace prezidenta Ukrajiny Ihor Žovkva projednal s rádkyní prezidenta Slovinské republiky Smiljanou Knez zhoršení bezpečnostní situace na východě Ukrajiny a na území prozatímně okupovaného Krymu.

01:13 США підтвердили готовність включитися в роботу «Кримської платформи»

Сполучені Штати вітають і підтримують мирну ініціативу України «Кримська платформа» та готові приєднатися до неї, щоби досягти остаточної мети – припинення російської окупації Кримського півострова.

USA potvrdilo svou připravenost zapojit se do provozu „Krymské platformy“

Spojené státy vítají a podporují mírovou iniciativu Ukrajiny „Krymská platforma“ a jsou připraveny se do ni zapojit k dosažení konečného cíle – zastavení ruské okupace Krymského poloostrova.

Високий Замок / Новини

"Російська окупація Криму – це виклик всьому цивілізованому світові, і рано чи пізно півострів буде звільнений", - Мустафа Джемільєв

🕒 26.02.2020, 14:03 👁 324

Немає сумніву в тому, що Крим рано чи пізно буде звільнений від російської окупації

„Ruská okupace Krymu je výzva pro celý civilizovaný svět, a dřív nebo později poloostrov bude osvobozen“, uvádí Mustafa Džemiljev

Nejsou pochyby o tom, že dřív nebo později bude Krym osvobozen z ruské okupace.

Окупація Криму: четверо російських моряків «спалилися» через фотографії в мережі

🕒 18.06.2019, 19:11 👁 1208

Стали відомі імена російських моряків, які брали участь в окупації Криму. Вони викрили себе, опублікувавши знімки в соціальних мережах.

Okupace Krymu: čtyři ruští námořníci se prozradili díky fotkám na sociální síti

Už se vědí jména ruských námořníků, kteří se účastnili okupace Krymu. Prozradili sami sebe tím, že zveřejnili fotky na sociálních sítích.

У Криму з початку окупації зафіксували 43 насильницькі зникнення людей – УВКПЛ

🕒 01.04.2021, 12:15 👁 196

«Жодна особа не була притягнута до кримінальної відповідальності за жодне з насильницьких зникнень», – інформує УВКПЛ

Od začátku okupace zaznamenáno na Krymu 43 násilná zmizení obyvatel, uvádí Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva

Nikdo nebyl zatím postaven před soud za žádné z násilných zmizení, informuje Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva.

Відтепер 26 лютого – День спротиву Криму російській окупації

🕒 26.02.2020, 11:55 👁 562

Володимир Зеленський підпише указ, за яким 26 лютого стане Днем спротиву Криму російській окупації

Odted' je 26. února Den odporu Krymu proti ruské okupaci

Volodymyr Zelenskij podepíše nařízení, podle kterého se 26. února stane Dnem odporu Krymu proti ruské okupaci.

Високий Замок / Блоги

У РФ почалося похмілля після окупації Криму. Є шанс його повернути

ПАВЛО КЛІМКІН

🕒 23.10.2020, 13:00 👁 817

Дипломат, ексміністр закордонних справ України, політик

У будь-якій війні потрібно намагатися воювати на території противника

RF dostala opici po okupaci Krymu. Existuje šance pro jeho vrácení

Pavlo Klimkin, diplomat, exministr zahraničních věcí Ukrajiny, politik:

„V každé válce je nutné se pokusit bojovat na nepřátelském území“.

Považuji za důležité uvést, že se ve svých článcích autoři nedopouštějí urážek a pomluv ruské vlády a příznivců její politiky, jak to je docela zvykem u ruských novinářů. Stále častěji se můžeme v ukrajinském mediálním prostoru setkat s publicistickými materiály, kde řada expertů uvažuje nad tím, proč vlastně došlo k okupaci Krymu, proč ukrajinská armáda tomu nedokázala zabránit, čemu se má do budoucna vyvarovat a na co se případně připravit. Velmi častými jsou také rozhovory novinářů s odborníky ve vojenské sféře, kteří nestranně analyzují stávající situaci na Krymu a dělí se o své odhady ohledně budoucnosti tohoto území. V neposlední řadě lze najít také pravdivé informace poskytnuté obyvateli Krymu, kteří informují o důsledcích sjednocení s Ruskem. Velice názornými jsou publikace internetového portálu „Radio Svoboda“ a „Krym – realie“.

(internetové zdroje:

<https://ru.krymr.com/a/krym-narushenie-zakonov-rossii/31228036.html>

<https://ua.krymr.com/a/heneral-nazarov-pro-te-yak-zdaly-krym/31153295.html>

<https://ua.krymr.com/a/heneral-muzhenko-pro-okupatsiyu-krymu/31168863.html>)

[23.04.2021]

3. Ukrajina Doněckou a Luhanskou lidovou republiku ani jejich vládní orgány neuznává:

„Ruští žoldáci blokují kontrolní stanoviště na Donbasu“

(ukr. «Російські найманці блокують пункти пропуску на Донбасі»)

Dle údajů, poskytnutých státní pohraniční službou Ukrajiny, ze sedmi kontrolních stanovišť plnohodnotné propouštění probíhá pouze ve Stanicji Luhanska. Ostatní nepřetržitě blokují „ruští žoldáci“.

(internetový zdroj: https://gazeta.ua/articles/donbas/_rosijski-najmanci-blokuyut-punkti-propusku-na-donbasi/1029431)

[23.04.2021]

„Okupanti ostříleli ukrajinské pozice zakázanými zbraněmi“

(ukr. «Окупанти обстріляли українські позиції з забороненої зброї»)

Štáb zóny operace společných sil informoval, že „okupanti ostříleli ukrajinské pozice poblíž obcí Pisky a Šumy minomety ráže 82 zakázanými minskými dohodami“.

(internetový zdroj: https://gazeta.ua/articles/donbas/_okupanti-obstrilyali-ukrayinski-poziciji-z-zaboronenoji-zbroji/1029472)

[23.04.2021]

4. Hromadění ruských sil na Donbasu může vyvolat válku s mnohem větším počtem ztrát:

Nyní se aktivně diskutuje o tom, co Ruská federace skutečně plánuje – zda zaútočí, anebo se chce pouze pochlubit svou mocí.

Andrij Rymaruk, bývalý bojovník 53. brigády, je přesvědčen, že hromadění ruských sil nebude mít na Ukrajinu negativní dopad, jelikož se jedná jen o vojenský výcvik „Kavkaz-2021“ a dodává, že během stejného výcviku v roce 2016 vojenské techniky bylo mnohem více. Dalším důvodem je podle něj Krym. „Rusko si je dobře vědomo, že na poloostrově dojde k technogenní katastrofě – totálnímu nedostatku pitné vody. Musí proto nějak donutit Ukrajinu, aby udělala ústupky“.

Jevhen Tereščenko, obránce Doněckého letiště, uvádí, že veškeré stávající okolnosti naznačují začátek akutnějšího vojenského konfliktu, jehož pravděpodobnost je snad nejvyšší za posledních 6 let. „Ukrajinská armáda a celkově jsou na zhoršení situace připraveni, ale státní aparát není. Akce ministra obrany, náčelníka Generálního štábu ozbrojených sil Ukrajiny a vrchního velitele nepomáhají národu bojovat proti nepříteli. Kromě toho nyní existuje veřejný

konflikt mezi vedoucími ministerstva obrany a generálním štábem. Nebudeme schopni úspěšně pokročit dopředu, pokud nebude koordinace státního aparátu.

Dmytro Rizničenko, veterán ATO a instruktor praporu Donbas, si myslí, že v nejbližší době lze válku očekávat, protože „Rusko nemůže žádným způsobem ovlivnit Ukrajinu, jedinou její výhodou je počet vojenských jednotek a armáda, jelikož je od všeho ostatního odříznutá. Ale pokud se usmyslí zaútočit, uškrtní se krví.

(internetový zdroj: <https://gazeta.ua/articles/donbas/poprut-zahlinutsya-krovyu-scho-dumayut-uchasniki-bojovih-dij-pro-mozhlivij-nastup-rosiyi/1026585>)

[23.04.2021]

5. Informační a vojenská agrese ze strany Ruské federace

Uvedu zde několik nadpisů za poslední dobu z internetového portálu „Hazeta po-ukrajinsky“, které poukazují na vojenskou agresi ze strany Ruska.

Бойовики обстріляли українські позиції з гранатометів

18:20 24 квітня 2021 | Переглядів: 90

Від початку доби на Донбасі бойовики 4 рази порушили режим припинення

...

Ozbrojenci obštrělili ukrajinské pozice granátometry

Od začátku dne ozbrojenci na Donbasu porušili čtyřikrát režim ukončení...

Терористи ДНР обстріляли родину з трьома дітьми 🇺🇦 6

16:12 23 квітня 2021 | Переглядів: 540

Російські найманці, учасники незаконного збройного формування так ...

Teroristé DLR obštrělili rodinu se třemi dětmi

Ruští žoldáci, účastníci nezákonné ozbrojené organizace...

На Великдень окупанти планують теракт в одній із церков - розвідка

16:10 23 квітня 2021 | Переглядів: 504

На Великдень окупанти запланували проти України провокації з ...

Na Velikonoce plánují okupanti teroristický útok v církvi

Na Velikonoce plánují okupanti provokace vůči Ukrajině...

Збройні формування Росії за минулу добу дев'ять разів відкривали вогонь

09:47 25 квітня 2021 | Переглядів: 198 | 4

Протягом минулої доби, 24 квітня, в районі проведення операції ...

Ozbrojené skupiny Ruska zahájily za předchozí den palbu devětkrát

Během včerejška, 24. dubna, v oblasti provedení operace...

Російські окупанти обстріляли житлові будівлі поблизу Торецька

01:25 25 квітня 2021 | Переглядів: 171

Українська сторона СЦКК повідомляє про грубі порушення режиму ...

Ruští okupanti obstřelili obytné domy u Torecka

Ukrajinská strana Společného střediska pro kontrolu a koordinaci otázek přiměří a stabilizaci demarkační linie informuje o velkých porušeních režimu...

Окупанти проводять військові навчання в ОРДЛО – ООС

23:53 25 квітня 2021 | Переглядів: 153

Українська сторона СЦКК повідомляє про грубі порушення з боку ...

Okupanti provádí vojenská cvičení na ORDLO, uvádí Operace společných sil

Ukrajinská strana Společného střediska pro kontrolu a koordinaci otázek přiměří a stabilizaci demarkační linie informuje o velkých porušeních...

Бойовики блокують роботу пунктів пропуску на Донбасі

14:50 24 квітня 2021 | Переглядів: 63

На Донбасі бойовики залишають повністю заблокованими 5 з 7 дорожних ...

Ozbrojenci blokují provoz kontrolních bodů na Donbasu

Na Donbasu ozbrojenci zcela zablokovali 5 ze 7 silničních...

У "нормандському форматі" за участі бойовиків ЛДНР:
Кремль озвучив умови зустрічі

17:00 23 квітня 2021 | Переглядів: 1017

Кремль пропонує Німеччині та Франції до 27 квітня обговорити ...

V „Normandském formátu“ pouze s ozbrojenci LDLR, Kreml vyjádřil podmínky schůze
Kreml nabízí Německu a Francii do 27. dubna prodisktovat...

Ráda bych také zmínila jeden z článků informační agentury Ministerstva obrany Ukrajiny „Armija inform“ (ukr. Армія-inform), která je známá svou objektivní a nestrannou redakční politikou. Článek pojednává o „ruské okupační armádě na Donbasu, která nehledě na uzavřené příměří i nadále používá minomety a dělostřelectvo“. Stále častěji palba je vedena z osad, obytných čtvrtí a dvorů, stejně jako z dochovaných sociálních zařízení.

Z tohoto důvodu propagandisté Ruské federace ani na okamžik nezastavují svou agresivní informační kampaň využívající manipulaci veřejného mínění, fake news, otevřenou dezinformaci, archivní obsah a inscenační záběry. Některé snímky pořízené o několik let dříve v Sýrii nebo Čečensku se podávají jako současné „zločiny“ ukrajinské armády. Zastráší se rovněž obyvatelé Donbasu a západní diváky, v důsledku čeho vnímají válku na východní Ukrajině jako „genocidu rusky mluvící populace“, kde je Rusko „obráncem utlačovaných a znevýhodněných“.

Veřejné mínění obyvatel Ukrajiny i západní kolektivní společnosti je zároveň tlačeno k potřebě přímé komunikace s tzv. lidovými republikami, čímž je legalizuje, což v žádném případě nelze připustit.

(internetový zdroj: <https://armyinform.com.ua/2021/04/blog-rosiya-vidvodyt-vijska-ale-prodovzhuje-shukaty-pryvid-dlya-agressiyi/>)

[23.04.2021] [24.05.2021]

Závěry

Informační válka Ruska proti Ukrajině je faktorem velké hybridní války. Materiály internetových zdrojů analyzované v této diplomové práci specifikovaly prvky propagandy a tlaku novinářů různých online médií na své čtenáře. Přímé a jemné lži, manipulace při popisu událostí a nelogické závěry, emoce místo faktů, subjektivismus proti realitě, falešní odborníci a aktéři – to vše a mnoho dalších prvků jsou faktory ruské informační války proti Ukrajině.

Realizace účelu výzkumu a plnění stanovených úkolů je základem pro obecné závěry diplomové práce:

1. Informační válka v kontextu sociální komunikace je složitým jevem, ale zároveň je na Ukrajině málo studována. V posledních letech se mnoho ukrajinských a zahraničních vědců pokusilo podrobně definovat pojem informační války. Všichni vědci na Ukrajině i na celém světě však trvají na tom, že informační válka je proces zaměřený na změnu lidského vědomí a chování ve prospěch zainteresované strany, kterou je Rusko.
2. V době aktivního rozvoje informační společnosti hrají sdělovací prostředky významnou roli při jejím formování. Ruská a ukrajinská média nejsou výjimkou. V Rusku a na Ukrajině existují informační zdroje, které se považují za online média. Práce identifikuje několik rysů online médií, které je třeba komplexně zvážit:
  - 1) online média jsou velkým online zdrojem, který publikuje informační, analytické a poznávací materiály novinářů nebo odborníků na aktuální problémy, k některým materiálům autoři přidávají komentáře od příslušných odborníků;
  - 2) často jde o elektronickou verzi tradičních médií;
  - 3) webová média mají vysokou denní návštěvnost;
  - 4) webová média jsou vysoce operativní, aktualizují se každých pár minut nebo několikrát za hodinu;
  - 5) webová média poskytují obsah v textových, fotografických a video formátech;
  - 6) pokud si web vypůjčí obsah, je řádně přiložen odkaz na zdroj výpůjčky;
  - 7) v položce „Kontakty“ je uvedena fyzická adresa, e-mailová adresa a telefonní čísla redakce, odkazy na skupiny nebo účty v sociálních sítích;
  - 8) v položkách „O projektu“, „O webu“, „O publikaci“, „O zdrojích“ nebo „O nás“ jsou uvedeny tzv. „výchozí údaje“: informace o zakladateli, vydavateli, vedení redakce a autorském týmu;
  - 9) Příslušnost k online médiu je indikována klíčovými slovy v logu, sloganu nebo názvu zdroje.

3. Dnes je téměř veškerá ruská žurnalistika pod úplnou kontrolou vlády. Téměř všechna média v Rusku mají styčné body s vládou, nezbývají skoro žádná nezávislá média a ta, která existují, prožívají těžká období. Žurnalistika se stala mocným nástrojem vlády, který narušuje vědomí publika, což přivedlo k dominanci propagandy v obsahu ruských médií. Praxe fungování ruské žurnalistiky zapříčinila to, že ruské publikum schválilo ozbrojený konflikt na dočasně okupovaných území s mnoha lidskými oběťmi a zničením slibných odvětví ekonomiky. Ruská propaganda dosáhla obrovských rozměrů. K překonání dopadů její vlivu na vědomí je potřeba celý arzenál profesionálních technik boje proti stereotypům a jejich vymýcení.
4. Ruské internetové portály neustále informují své publikum o událostech na dočasně okupovaných území. Novináři se každý den inspirují protiukrajinskými tezemi týkajícími se situace na Ukrajině a zejména na Krymu a zaměřují se na následující mytologie:
  - Vladimir Putin je „mesiášem“, který přijde a zachrání svůj „bratrský lid“ před fašistickou (kyjevskou) vládou;
  - Rusko je země, která nemůže nechat „své lidi“ na holičkách;
  - Krym se chtěl stát součástí Ruska;
  - Rusko neovládlo infrastrukturu a všechny sféry života na Krymu. To obyvatelé poloostrova sami požádali o znárodnění;
  - Ukrajina se „mstí“ Krymu za neposlušnost a připravuje nebezpečné provokace, neuznává rozhodnutí nové vlády na Krymu;
  - Viktor Janukovyč je legitimní prezident Ukrajiny, jeho jednání je legální;
  - Krymské referendum je demokratickým a legitimním vyjádřením vůle krymského lidu, svátkem osvobození spod kontroly fašistické Ukrajiny;
  - Všichni obyvatelé Krymu a východní Ukrajiny požádali o péči Rusko, které tyto lidi považuje za své „bratry a sestry“;
  - Ukrajina pod záminkou nacionalismu neustále diskredituje ruskou vládu, kulturu a proruský lid.
5. V nadpisech ruských internetových portálů autoři používají následující metody propagandy:
  - udílení nálepek;
  - vytváření kultu osobnosti;

- démonizace nepřítele;
- zjednodušení faktů;
- vytržení z kontextu;
- emoční rezonance;
- anonymní autorita;
- senzacechtivost;
- vymyšlení událostí;
- vyjádření názorů a komentářů pouze jedné zainteresované strany

6. Ruské internetové zdroje vštěpují do povědomí svých čtenářů negativní myty o Ukrajině, vyvolávají nenávist a nepřátelství, vyvolávají protiukrajinské naladění. Otázka ruské okupace částí Ukrajiny již dlouho zajímala autory zdrojů. Ruské internetové portály používají následující manipulativní metody podávání informací o Ukrajině jako nástrojů informační války:

- dezinformace – úmyslné a plánované klamání za účelem světonázorové dezorientace publika za účelem manipulace vědomí ve prospěch proruské vlády;
- propaganda – vliv na vědomí publika za účelem vytvoření veřejného mínění prospěšného pro proruskou vládu;
- diverzifikace veřejného mínění – záměrné zaměření pozornosti publika na sekundární problémy s cílem odvrátit pozornost od hlavních, zásadních problémů společensko-politického a ekonomického života, jejichž řešení by přispělo ke skutečnému zlepšení sociálního rozvoje;
- psychologický tlak – podněcování k činům prospěšným pro Ruskou federaci vydíráním a zastrašováním;
- šíření klepů – propagování zpráv, jejichž pravdivost nelze potvrdit.

7. V průběhu ruské informační války proti Ukrajině zažívá ukrajinská strana problémy, které je třeba zohlednit v mediální praxi. Ukrajina by proto měla na ruskou propagandu reagovat opatrnou, dobře promyšlenou a vyváženou informační politikou. Uplatňování takové politiky však musí být motivované a zákonné. Je třeba zvýšit povědomí veřejnosti o současné situaci na internetu, který je populární mezi mladými lidmi, a v tradičních médiích (noviny, časopisy, rozhlas a televize), které se těší větší prestiži u starších diváků. V ukrajinských médiích existuje několik online sdělovacích prostředků, které zpochybňují ruskou propagandu, ale není jich dost. Stejný jev je pozorován i v

ukrajinské televizi. Aby bylo možné odplatit informačními údery, je třeba jasně pochopit, že formát informační války již dávno překročil rámec násilí. Ukrajínští novináři musí vstoupit do vědomí publika nové, čerstvé představy o pravdě o Ukrajině, které ve svých materiálech zobrazují prvky reality neviditelné pouhým okem. Je nutné předložit pravdivé zprávy zobrazující obě strany konfliktu, zapojit odborníky, podpořit informace dobře ověřenými fakty. Za žádných okolností se nesmí soustředit na své vlastní, subjektivní hodnocení, které může u publika vyvolat bdělost.

V podmínkách informační války musí novináři na sobě neustále pracovat. Mělo by to být jak intelektuální, tak morální autotrénink. Je důležité si být vědom všech aspektů práce v hotspotech i formátu zpráv z oblasti ATO (nyní OOS – zóna operace společných sil). Novináři musí vzít v úvahu všechna rizika a nebezpečí, která na ně mohou v práci narazit. Je nesmírně důležité se chovat k ozbrojencům správně.

Perspektivu další analýzy vědeckého problému vyvolanou touto diplomovou prací vidím v přenosu výzkumu do oblasti aplikovaných charakteristik fungování internetových zdrojů působících v informační válce proti Ukrajině. Vidím poměrně slibný vědecký vektor studia účinků hromadných sdělovacích prostředků, materiálů pro vyčlenění skupin publika a identifikace v řadě studií typických charakteristik takového obsahu internetových zdrojů, které spotřebitelé definují jako užitečné, zajímavé a důležité pro sebe. To poskytne příležitost analyzovat konkrétní světonázory publika, aby se vytvořil obsahový koncept každého z analyzovaných internetových zdrojů a implementoval se v boji proti ruské informační válce proti Ukrajině.

Anotace

Titul a jméno autora: Bc. Olesia Pauk

Název fakulty a katedry: Filozofická fakulta, katedra slavistiky

Obor: Ukrajinská filologie-Aplikovaná ekonomická studia

Název práce: Současný ukrajinsko-ruský konflikt v mediální sféře: jazykové a tematické stereotypy

Vedoucí práce: Mgr. Radana Merzová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Počet stran: 99

Klíčová slova: informační válka, hybridní válka, propaganda, informační agrese, online média, ozbrojený konflikt, prozatímně okupovaná území, DLR a LLR, Krym.

Diplomová práce se zabývá aktuální situací v mediálním prostoru Ruska a Ukrajiny. V důsledku státní politiky ruská a ukrajinská média nyní fungují zcela odlišnými způsoby, což způsobuje i povahu publicistických děl analyzovaných v této diplomové práci. Pomocí použitých lexikálních výrazů a obrátů v publikacích ruských a ukrajinských autorů lze nalézt názorné příklady projevu agresivity Ruska vůči Ukrajině a naopak, a zároveň hlavní mýty uměle vytvořeny ruskou mediální kampaní vůči Ukrajině.

Resumé

З'явившись наприкінці 80-х років ХХ століття, термін «інформаційна війна» швидко набув популярності; з плином часу виникла велика кількість тлумачень інформаційної війни, що призвело до плутанини у розумінні цього явища. Термін «інформаційна війна» пройшов відчутну еволюцію, він часто піддавався спробам пристосувати його до конкретних воєнничих інформаційних атак. Тому актуалізується проблема уточнення поняття інформаційної війни за умов війни Російської Федерації проти України. Масштабність впливу інформації на соціум оперує подвійною характеристикою.

З одного боку, маємо позитивне комунікаційне явище, оскільки воно сприяє інформованості аудиторії, але це можливо лише у тому випадку, коли поширення інформації переслідує свою первинну, благородну мету – інформування суспільства. З іншого боку, маємо потужні інформаційні атаки у вигляді подачі відверто пропагандистського контенту. Подібну практику інформаційного впливу на суспільство активно використовує Російська Федерація щодо України.

Актуальність теми дипломної роботи полягає у тому, що інформація, яка подається російськими мас-медіа про Україну, призвела до виникнення цілої низки стереотипів, контент російських мас-медіа активно супроводжує підготовку і розгортання справжньої, «гарячої» війни, безпосередньо бойових дій, які призвели до численних людських жертв, руйнації перспективних галузей економіки та реальної загрози територіальній цілісності та суверенітету України. Аналіз українського досвіду роботи ЗМІ в умовах інформаційної війни засвідчив, що, на відміну від Росії, де кожна інформаційна атака ретельно планується і виконується з особливою обережністю та точністю, Україна поки що перебуває у процесі вишколу боротьби з інформаційним агресором. Саме тому актуальним є питання вивчення і врахування у власній медіа практиці російської інформаційної агресії.

Ключовими для аналізу стали наукові здобутки провідних українських і закордонних дослідників, наукові теорії та прикладні концепції, які формують фундаментальні наукові положення із стратегії і тактики ведення інформаційних війн. Зазначу при цьому, що у наукових розвідках із соціальних комунікацій проблема інформаційної війни, а надто – як чинник російської агресії в Криму та в ОРДЛО – представлена не численно і певним чином хаотично: переважно розглядаються окремі

особливості цього поняття та аналізується український досвід запобігання інформаційним атакам з боку Російської Федерації.

Інформаційна війна Росії проти України є чинником великої гібридної війни. Проаналізовані у дипломній роботі матеріали окремих інтернет-ресурсів за період від лютого 2014 року до червня 2021 року, конкретизували елементи пропаганди і тиску на аудиторію з боку журналістів цих веб-медіа. Відверта брехня і витончена неправда, маніпуляція при описі подій і алогічні висновки, емоції замість фактів, суб'єктивізм проти реалій, фальшиві експерти і актори, – всі ці та багато інших елементів сфабрикованої журналістики є ознаками роботи аналізованих сайтів як чинників інформаційної війни Росії проти України.

Інформаційна війна у контексті соціальних комунікацій – явище складне, але водночас малодосліджене в Україні. В останні роки чимало як українських, так і закордонних дослідників намагаються дати ґрунтовне визначення поняттю інформаційної війни. Та всі науковці, як України, так і світу, наполягають на тому, що інформаційна війна являє собою процеси, спрямовані на зміну свідомості та поведінки людини на користь зацікавленої у цьому сторони. У дослідженні зацікавленою стороною виступає Росія.

У часи активного розвитку інформаційного суспільства мас-медіа відіграють велику роль у його становленні. Російські медіа не є винятком. В Росії виникають інформаційні ресурси, які позиціонують себе як веб-медіа. Проте не кожне з них можна вважати таким. У роботі виокремлено декілька сталих ознак російських мережевих мас-медіа, які потрібно розглядати комплексно:

- 1) інтернет-ЗМІ – великий мережевий ресурс, який публікує інформаційні, аналітичні, пізнавальні матеріали російських журналістів або фахівців з актуальних питань, до деяких матеріалів автори додають коментарі відповідних фахівців;
- 2) часто це електронна версія традиційних медіа;
- 3) веб-медіа має високу добову відвідуваність;
- 4) веб-медіа має високу оперативність, оновлюється кожні декілька хвилин або декілька разів на годину;
- 5) інтернет-медіа подають контент у текстовому, фото- та відео форматах;
- 6) якщо сайт запозичує контент, то належним чином оформлено посилання на джерело запозичення;
- 7) у пункті «Контакти» вказані фізична адреса, електронна адреса та телефони редакції, посилання на спільноти чи акаунти у соціальних мережах;

8) у пунктах «About», «Про проект», «Про сайт», «Про видання», «Про ресурс» або «Про нас» вказані так звані «вихідні дані» редакції: інформація про засновника, видавця, керівництво редакції та її авторський колектив;

9) приналежність до мережевого мас-медіа вказано за допомогою ключових слів у логотипі, слогані чи назві ресурсу. Спроектвавши ці критерії на російські сайти, зарахуємо ці сайти до веб-медіа, оскільки вони зареєстровані у «Роскомнадзорі» як засоби масової інформації та публікують інформаційні, аналітичні, пізнавальні матеріали російських журналістів або фахівців з актуальних питань.

Сьогодні практично вся російська журналістика перебуває під тотальним контролем влади. Майже кожен засіб масової інформації в Росії є дотичним до влади, незалежних медіа практично не залишилось, а ті, що є, переживають нелегкі часи. Журналістика стала потужним інструментом влади, який деформує свідомість аудиторії. Це спричинило панування пропаганди у контенті російських ЗМІ. Практика функціонування російської журналістики призвела до схвалення російською аудиторією збройного конфлікту в ОРДЛО із численними людськими жертвами та руйнацією перспективних галузей економіки. Російська пропаганда набрала колосальних масштабів. Аби подолати наслідки її впливу на свідомість, потрібен арсенал професійних прийомів з боротьби та викорінення стереотипів.

Російські інтернет-ресурси вселяють у свідомість своїх читачів негативні міфологеми про Україну, породжують ненависть і ворожнечу, провокують антиукраїнські настрої. Питання окупації Росією частин України цікавило авторів цих ресурсів вже давно. У ході дослідження з'ясовано, що вперше матеріал про можливу анексію Криму з'явився на порталі «Правда.Ру» ще у 2009 році. Сайт «Російський діалог» почав писати про це дещо пізніше, але відразу ж після початку роботи у липні 2014 року.

У ході інформаційної війни Росії проти України українська сторона відчуває проблеми, які треба враховувати у медійній практиці. Відтак, на російську пропаганду Україні слід відповідати акуратною, продуманою, виваженою інформаційною політикою. Однак застосування такої політики має бути вмотивованим та законним. Слід посилити інформування в популярному серед молоді інтернеті та в традиційних ЗМІ (в газетах, журналах, радіо і телебаченні), які користуються більшим авторитетом у старшої за віком аудиторії. В українському медіапросторі з'явилося декілька інтернет-ЗМІ, які розвінчують пропаганду Росії, однак їхня кількість є недостатньою. Таке ж явище спостерігається і на українському телебаченні. Для того, аби наносити інформаційні

удари у відповідь, слід чітко усвідомити, що формат інформаційної війни вже давно вийшов за рамки насильства. Українські журналісти повинні вселяти в розум аудиторії нові, свіжі ідеї правди про Україну, змальовувати невидимі сторонньому оку елементи реалій у своїх матеріалах. Потрібно подавати правдиві новини, зображаючи обидві сторони конфлікту, залучати фахівців, підкріплювати інформацію добре перевіреними фактами. У жодному випадку не можна акцентувати на власних, суб'єктивних оцінках, що може спровокувати настороженість у аудиторії. В умовах інформаційної війни журналісти повинні постійно працювати над собою. Це мають бути як інтелектуальні, так і моральні самотренінги. Потрібно бути обізнаними у всіх аспектах роботи у гарячих точках, а також у форматі подачі новин із зони АТО (тепер – ООС). Журналісти повинні враховувати усі ризики і небезпеки, які можуть спіткати їх у роботі. Потрібно вміти поводити себе з бойовиками. Перспектива подальшого аналізу наукової проблеми, започаткованого цією дисертацією, вбачається у переведенні напряму дослідження в царину прикладних характеристик функціонування інтернет-ресурсів, які працюють в режимі інформаційної війни проти України. Вбачаємо доволі перспективним науковим напрямом вивчення ефектів мас-медіа, матеріалів виокремлення аудиторних груп та виявлення у ході цілої низки досліджень типових характеристик такого контенту інтернет-ресурсів, який споживачі визначатимуть як корисний, цікавий та важливий для себе. Це дасть можливість шляхом аналізу конкретних світоглядних позицій аудиторії сформулювати контент-концепцію кожного із аналізованих інтернет-ресурсів та втілювати її у протидії російській інформаційній війні проти України.

Seznam použité literatury (v latince):

1. ABAKUMOV V. M. *Informační války jako jedna z forem realizace hrozeb informační bezpečnosti státu*. Právo a bezpečnost, č. 72. 34-39 s.
2. ARONSON E., PRATKANIS E. *Epocha propagandy: Mechanismy přeměny, povsjačdenne vykorystanja ta zlovžyvanja*. Petrohrad: Prajm-Evroznak, 2003. 384 s.
3. BAROVSKA A. *Informační chyby hybridních válek: obsah, kanály, mechanismy protidíjy*. Kyiv: Nacionalnyj institut socialnych doslidžeň, 2016. 109 s.
4. BEBYK V. M. *Zasoby masovojy informaciji postkomunistyčnojy Ukrajinny*. Kyiv, 2006. 518 s.
5. BOHOMOLOVA N. N. *Socialnaja psihologija pečati, radio i tělěviděnija*. MGU, 2011. 125 s.
6. BROWN J. A.C. *Techniques of persuasion: from propaganda to brainwashing*. – Harmondsworth, 1963. 82 s.
7. BUCHARCEV R. H. *Psihologičeskije osobennosti žurnalistkoho tvorčestva: Matěrjaly speckursa*. Sverdlovsk: Uralsky universitět imeni Horkoho, 2006. 67 s.
8. BYKOV I. A., MAŽORIV D. A., SLUCKY P. A., FILATOVA O. H. *Internet tehnolohiji v zvyzjach z hromadskistju*. Petrohrad: Roza svity, 2010. 275 s.
9. ČEREPACHY M. S. *Problemy teoriji publicystyky*. Moskva: Dumka, 1973, 270 s.
10. Elektronické periodikum. In: *KTD – Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* Dostupné z:
11. ELJAŠEVSKA N. F. *Informační válka mezi Ukrajinou a Rusí: stereotypy, následky, šláchy podolanja*. Lviv: vyd. Lvivskojy politechniky, 2014. 172-174 s.
12. ELJAŠEVSKA N. F. *Vrazlyvist Ukrajinny do informacijnnojy vijnny*. Lviv: Tele ta radiožurnalistyka, 2015. 165-169 s.
13. HORBAŇ JU. O. *Informační válka proti Ukrajině a metody její vedení*. Visnyk Nacionalnoji akademiji deržavnoho upravlinja pry Prezidentovi Ukrajinny. 136-141 s.
14. HRANČAK T. *Socialní sítě – inovační mechanismus zvorotnjoho pdjazku v upravlinskij dijálnosti*. Kyiv: Nacionalna akademija nauk Ukrajinny, Nacionalna biblioteka Ukrajinny imeni V. I. Vernadskoho, 2014. 133-177 s.
http://aleph.nkp.cz/F/YOCR545MGH53DFYC5JPFT8T7MHX96G1A8SA36HFDYH7FYNVE74-35982?func=full-set-set&set_number=047660&set_entry=000006&format=999

15. KRYSKO V. H. *Sekrety psychologičnoji vijny (meta, zavdannja, metody, formy, dosvid)*. Minsk: Charvest, 1999. 64-70 s.
16. LEONTJEVA L. JE. *Propahanda jak informacijno-psychologičnyj skladnyk polityčnych procesiv*. Lviv: LNU imeni I. Franka, 2004. 298 s.
17. LYZANČUK V. V. *Antyukrajinska informacijna ahresija v teleradioprostori Rosiji ta Ukrajiny*. Lviv: Naukovi zapysky Instytutu žurnaliastyky, 2014. 13-21. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2014_56_5.
18. Ministerstvo informacijnoji polityky inicijuje stvorennja Informacijnych vijsk, 2015. Dostupné z: <http://mip.gov.ua/news/115.html>.
19. MUSIL, Martin. *Masmédia a publicita*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2005. 73 s.
20. OSVALDOVÁ, B., HALAJDA, J. aj. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 2007.
21. POČEPCOV H. H. *Informacijni vijny*. Moskva: Reflbuk, 2008. 576 s.
22. POČEPCOV H. H. *Jak veducja tajemni vijny: psychologični operaciji v sučasnomu sviti*. Charkiv: Konsum, 2000. 200 s.
23. POMERANCEV PITER. *Ničoho pravdyvoho j use možlyve*. Lviv: UKU, 2015. 229 s.
24. SAMULJAK O. V. *Problemy identyfikaciji internet-ZMK*. Lviv: Naukovi zapysky Instytutu žurnalistyky, 2012. 82-84 s.
25. SEMEN N. F. *Etyčno-profesijnij aspekt dijálnosti žurnalista v umovach informacijnoji ahresiji*. Tele- ta radiožurnalistyka, 2016. 58-62 s.
26. SEMEN N. F. *Osoblyvosti povedinky v umovach informacijnoji vijny*. Rivne: Zbirnyk tez vystupiv učasnykiv Mižnarodnoji naukovo-praktyčnoji konferenciji „Problemy ta perspektyvy rozvytku vyščoji školy ta ekonomiky v XXI stolitti“, 2015. 157-159 s.
27. SCHWARTAU W. *War in the information age: new challenges for U.S. security policy*. Washington etc., 1997.
28. SOLOVJOV A. I. *Polityčni komunikaciji*. Moskva: Aspekt Press, 2004. 332 s.
29. Velykyj tlumačnyj slovnyk ukrajinskoji movy. Kyiv, Irpin: Perun, 2009. 1736 s.
30. Zákon Rosijskoji federaciji “Pro zasoby masovoji infromaciji“ vid 27. hrudnja 1991 č. 2124-1. Vikiteka. Elektronni dani. Dostupné z: https://ru.wikisource.org/wiki/Закон_РФ_от_27.12.1991_№_2124-1
31. ZVĚŘĚV A. L. *Rol internet-komunikacij u vyroblenni polityčnych ujavleň rosijskych hromadjan*. Tomsk: Visnyk Tomskoho deržavnoho universytetu Filosofija. Sociolohija. Politolohija. , 2013. 87-99 s.

32. ŽYTARIUK M. H. „Harjači točky“ u zasobach masovoji informaciji, propahandy i manipuljaciji. Osoblyvosti rosijsko-ukrajinskoji vijny. Lviv: Visnyk Lvivskoho universytetu, 2015. 208-214 s.

Seznam použité literatury (v azbuce):

1. Абакумов В. М. Інформаційні війни як одна із форм реалізації загроз інформаційній безпеці держави / В. М. Абакумов // Право і Безпека. – 2008. – №7'2. – С. 34–39.
2. Аронсон Е., Пратканіс Е. Епоха пропаганди: Механізми переконання, повсякденне використання та зловживання / Е. Аронсон, Е. Пратканіс. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2003. – 384 с.
3. Богомолова Н. Н. Социальная психология печати, радио и телевидения. — М.: Изд-во МГУ, 2011. — 125 с.
4. Баровська А. Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії: аналіт. доп. / А. Баровська. – К.: НІСД, 2016. – 109 с.
5. Бебик В.М. Засоби масової інформації посткомуністичної України. — К., 2006, - 518 с.
6. Биков І. А., Мажорів Д. А., Слуцький П. А., Філатова О. Г. Інтернет технології в зв'язках з громадськістю / І. А. Биков, Д. А. Мажорів, П. А. Слуцький, О. Г. Філатова; відп. ред. І. А. Биков, О. Г. Філатова. - СПб.: Роза світу, 2010. - 275 с.
7. Бухарцев Р. Г. Психологические особенности журналистского творчества: Материалы спецкурса. — Свердловск: Уральский ун-т им. А. М. Горького, 2006. —67 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. На CD) /уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 2009. – 1736 с.
9. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення / Юрій Горбань // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2015. – Вип. 1. – с. 136-141.
10. Гранчак Т. Соціальні мережі — інноваційний механізм зворотного зв'язку в управлінській діяльності // Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства: [монографія] / Тетяна Гранчак. – НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К., 2014. –с. 133-177.

11. Еляшевська Н. Ф. Вразливість України до інформаційної війни / Н.Ф. Еляшевська // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2015. – Вип. 14. – с.165-169.
12. Еляшевська Н. Ф. Інформаційна війна між Україною та Росією: стереотипи, наслідки, шляхи подолання /Н.Ф. Еляшевська// Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: Збірник тез III Всеукр. наук-практ.конф. 21 травня 2014 р. – Львів:Вид-во Львівської політехніки, 2014.– с. 172-174.
13. Житарюк М. Г. «Гарячі точки» у засобах масової інформації, пропаганди і маніпуляції. Особливості російсько-української війни 2014 р. / М. Житарюк // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. – 2015. – Вип. 40. – с. 208-214.
14. Закон Російської Федерації «Про засоби масової інформації» від 27 дек. 1991 № 2124-1 // Вікітека. Електронні дані. – Dostupné z: https://ru.wikisource.org/wiki/Закон_РФ_от_27.12.1991_№_2124-1
15. Зверев А. Л. Роль інтернет-комунікацій у виробленні політичних уявлень російських громадян / А. Л. Зверев, А. В. Башков // Вісник Томського державного університету Філософія. Соціологія. Політологія. – 2013. – № 3 (23). – С. 87-99.
16. Крисько В. Г. Секрети психологічної війни (мета, завдання, методи, форми, досвід) / В. Г. Крисько. – Мінськ: Харвест, 1999. – С. 64-70.
17. Леонтєва Л. Є. Пропаганда як інформаційно-психологічний складник політичних процесів: Моногр. / Л. Є. Леонтєва; Львів. ЛНУ ім. І.Франка. – К.; Л., 2004. - 298 с.
18. Лизанчук В. В. Антіукраїнська інформаційна агресія в телерадіопросторі Росії та України / В. В. Лизанчук // Наукові записки Інституту журналістики. – 2014. – Т. 56. – с. 13-21. – Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2014_56_5.
19. Міністерство інформаційної політики ініціює створення Інформаційних військ // Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. – 2015. – Dostupné z: <http://mip.gov.ua/news/115.html>.
20. Померанцев Пітер Нічого правдивого й усе можливе / Пітер Померанцев. – Львів: Вид-во УКУ, 2015. – с. 229.
21. Почепцов Г. Г. Інформаційні війни / Г. Г. Почепцов. – М.: Рефлбук, 2008. – 576 с.
22. Почепцов Г. Г. Як ведуться таємні війни: психологічні операції в сучасному світі / Г. Г. Поцепцов. – Харків: Консум, 2000. – 200с.

23. Самуляк О. В. Проблеми ідентифікації інтернет-ЗМК / О. В. Самуляк // Наукові записки Інституту журналістики. – 2012. – Т. 47. – с. 82-84.
24. Семен Н. Ф. Етично-професійний аспект діяльності журналіста в умовах інформаційної агресії / Н.Ф. Семен // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – с. 58-62.
25. Семен Н. Ф. Особливості поведінки в умовах інформаційної війни/ Н.Ф. Семен // Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в ХХІ столітті», 22 – 23 жовтня 2015 р. – Рівне, 2015. – с. 157-159.
26. Соловьев А. І. Політичні комунікації / А. І. Соловйов. – Москва: Аспект Пресс, 2004. – 332 с.
27. Черепахи М. С. Проблеми теорії публіцистики / М. С. Черепахи. - Москва: Думка, 1973. – 270 с.